

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

119

Anul 12

septembrie 2019

Director fondator: Ion Iancu Vale

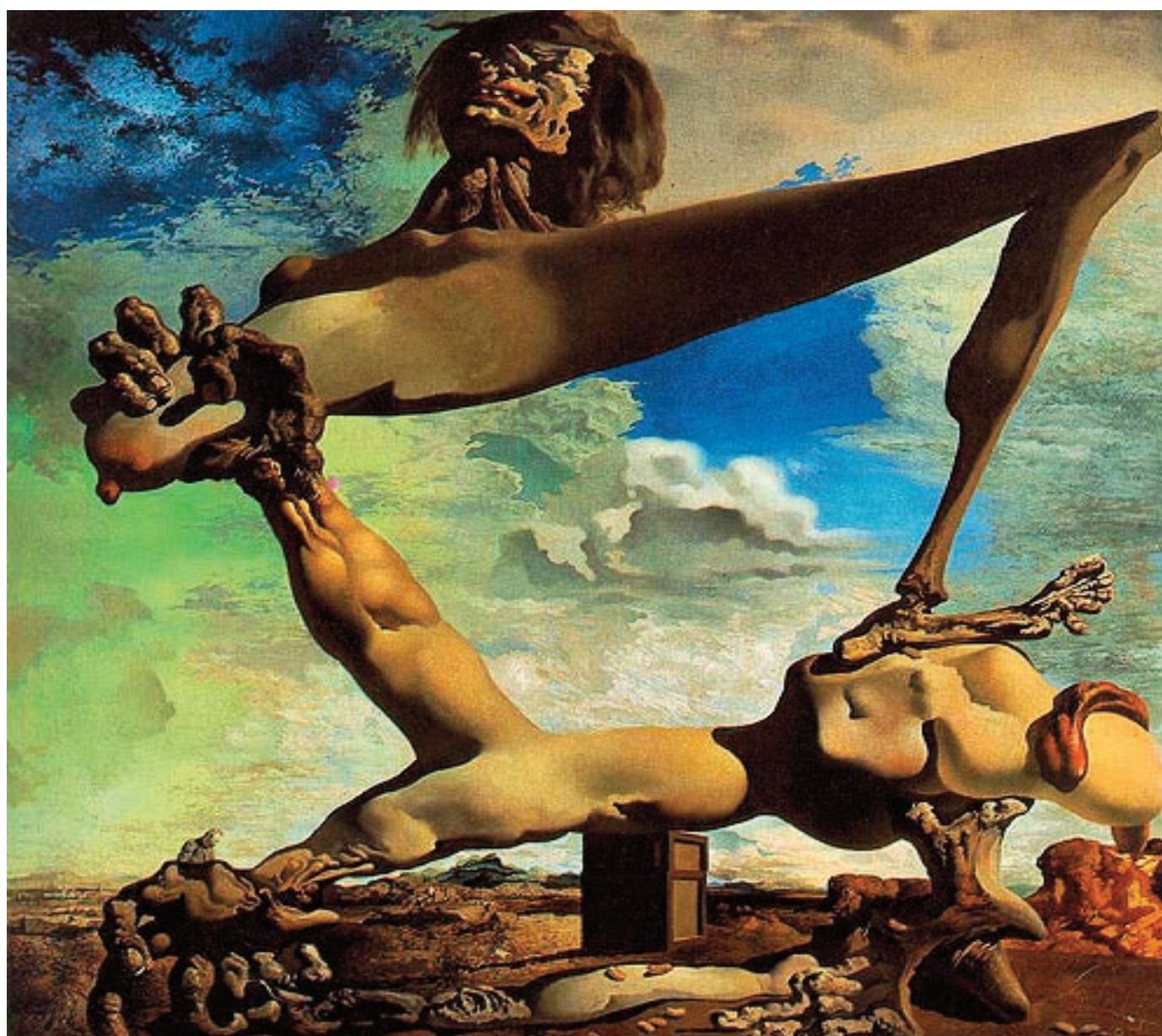
Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Presimțirea războiului, de Salvador Dali

Semnează în acest număr

Mihail Lermontov/ Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ În căutarea adevărului (37) ...4
Dragoș Niculescu/ Impasurile fenomenologice...6
Anton Găgiu/ La răsărit e apusul...8
Mircea Gheorghe/ Virginia Mateiaș - Persistența memoriei...10
Ion Teodor Palade/ Caiet de școlar...11
Marin Moscu/ Poeme...12
Ioan Popoiu/ Hamlet la Elsinore...13
George Ioan Canache/ O broderie a cuvintelor...15
George Petrovai/ Filozofia indiană (3)...16
Mihaela Mariana Cazimirovici/ Chemarea poeziei...18
Mircea Drăgănescu/ Poeme...19
ITHACA/ Colaj liric...20
Ion Iancu Vale/ Dialog redus...21
Mircea Dorin Istrate/ Poeme...22
Magdalena Brătescu/ „Umbre” de Marilia Sampler...23
Al Florin Țene/ Cine i-a „omorât” pe zei...24
Dorel Schor/ Proletari din toate țările...26
Dan Teodorescu/ Piesă de teatru - cronică...27
Ion Teodor Palade/ Haiku...28
Liana Nicolae/ Poeme... 29
Vavila Popovici/ Ieșirea din peșteră...30
Anton Găgiu/ Am fost acasă la Dumnezeu...32
Ioan Vișan/ Timpuri patriarhale...34
Adrian Botez/ Poeme...35
Paul Leibovici/ Misterele de la Vârtoape...36
Catalin Turliuc/ Generosul Neagu...37
Nicolae Vălușanu Sârbu/ Reflecție...39

INFO CLIMATE

Coperta 1
„Presimțirea războiului”
de Salvador Dali

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 -
PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSDCRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.
Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel,
Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova,
Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Găgiu, Emil Stănescu, Florea
Turic, Gabriel Mihalache, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana,
Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy Georgescu

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamal Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LANOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

POEME

de Lermontov Mihail Iurievici

Gladiatorul murind

Cum freamătă cetatea, sublimă și nebună...
Măreța Romă urlă-n arenă-aplaudând -
Doar el, străpuns, din sânge și pulbere și-adună
Fără cuvânt, puterea și ultimul lui gând.
Zadarnic ochii-i tulburi mai caută-ndurare.
Senatorii fățarnici, fălosul dregător,
Cu laude-ncunună și biruinți și-nfrângeri.
Ce-i pentru-această lume de ești și tu cutare
Necunoscut, sub lance căzut, gladiator? -
Actor hulit și singur, uitat în colb să sângeri.
În suflatu-i din balta de sânge-acum desprins
O rază peste margini de lume s-a aprins.
Nainte-i strălucește Danubiul tremurând,
Și patria, mai albă ca floarea, ca oricând
Un colț al libertății lăsat întâia oară
Când a plecat să lupte-n arenă și să moară.
Își vede casa, tatăl cu mâinile bătrâne
Întinse către-un sprijin al zilelor de mâine.
i vede, parcă ochii i s-ar deschide, vii,
Copiii cum se joacă, prea scumpii lui copii.
L-așteaptă toți cu daruri, măreț, ca pe-o solie,
Pe bietul sclav ce moare ca fiara-n câmp rănită,
În desfătarea gloatei. Adio pe vecie
O, Romă desfrânată, - o, patrie iubită.

Tu idolul atâtor gânduri strălucitoare,
Europeană lume, nu ești asemenea oare,
Când fruntea ți se-apleacă spre groapă, fără slavă,
De patimi istovită, de îndoieli și lupte,
Fără credință, fără nădejdi trecute,
Batjocorită lume, înfrântă și bolnavă?

Civilizată, roasă de rău și neputință,
În ceasul de pe urmă te uiți și tu cu jale
Spre lumea depărtată a tinereții tale,
Vitată și vândută cu-atâta ușurință,

Pe fleacuri și podoabe și luxuri și parale.
Durerile din urmă mai vrând să le ferești
Asculți cântări bătrâne și basme uneori,
Legende fermecate din vremi cavalești
Și laudele-atâtor flămânzi lingușitori.

Îmi port pustiu prin noapte pasul meu

Îmi port pustiu prin noapte pasul meu
Pe drumul cu pietriș lucind la stele.
S-apleacă peste lume Dumnezeu
Și stau de vorbă stelele-ntr-o ale.

Solemn e cerul, minunat mereu!
Pământul doarme-n ceață azurie.
De ce mi-e sufletul atât de greu?
Aștept ceva? Păreri de rău să fie?

Păreri de rău? De ce? În van sunt toate!
Și de la viață ce-aș mai aștepta?
Vreau numai liniște și libertate.
S-adorm adânc, s-adorm, să pot uita!

Dar nu vreau somnul de mormânt să-mi fie!
Să dorm pe veci și totuși pieptul meu
Să fie încă plin de vlagă vie
Și să se-nalțe răsufând mereu.

Și zi și noapte-auzul să-mi dezmiere
Un cântec de iubire lin și clar
Și să foșnească-ntr-una, veșnic verde,
Deasupra frunții mele un stejar.

Mă înconjoară-o gloată cu fel și fel de inși

Mă înconjoară-o gloată cu fel și fel de inși
Cu vorbe și zorzoane în lumea lor de prinți,
Cu muzică și dansuri și minciuni-
Predicatori sălbatici adesea-ncep să urle,
În viemuiala steapă, din trîmbițe și surle,
Sub masca unor oameni curviincoși și buni.

Cînd se întind spre mine uscate mîini ce vor
Să simt, parcă, răceala și-mbptrînirea lor
Și-a preastrălucitorului tumult,
Eu mă prefac părtașul mulțimii îmbătate,
Dar sufletu-mi alintă dulci visuri, neuitate,
Și melodii preasfinte din anii de demult.

Dar uit de tot ce-n juru-i culoare și venin,
Și amintirea-n timpuri mă poartă-acum senin,
În zbor sublim, ca un lăstun ceresc-
Mă văd copil prin locuri de-a pururi îndrăgite,
Văd sera din livadă cu ziduri vâruite,
Și lingă iazul verde, conacul boieresc.

Ce liniște pe ape și ierburi s-a lăsat!
Se-ntinde fumul serii departe peste sat,
Și neguri se ridică pe hotar,
Pe o alee-n umbră, printre tufișuri sure,
Întîrzie apusul de aur în pădure,
Și frunza toamnei cade sub pașii mei, arar...

Tristeți nebănuite în pieptul meu se strîng,
Numai la ea mi-e gîndul, și o iubesc, și plîng,
Mă-nchin icoanei sufletului meu,
Cu ochii mari, ca focul și apele-nălțimii,
Și zîmbetul, întâia cunună a luminii
Din zorii albi de ziuă, înrouați mereu.

Eram stăpîn acestei divine împărății,
Și-atîtea ceasuri scumpe tot singur împărții-
În suflet le mai port și azi, minuni,
Ostroave înverzite ce în singurătate-mi,
Prin încercări prea aspre, și îndoieli, și patemi,
Răsar peste pustiuri, plutesc peste genuni.

Dar, cer al amăgirii, cu lumea ta mă miri-
De ei sînt nepoftite și visuri și-amintiri,
De la ospete-s aruncate- afar'-
Ah, cît aș vrea să tulbur surîsul lor de gheață
Și-un vers de fier și pară să le arunc în față,
Mistuitoare, în flăcări de scîrbă și amar!

În căutarea adevărului (37). Enigmele Egiptului antic și evoluția omenirii

„Timpul este prea lent pentru cei care așteaptă, prea iute pentru cei care se tem, prea lung pentru cei care se plâng, prea scurt pentru cei care sărbătoresc, dar, pentru cei ce iubesc, timpul este o eternitate.”

William Shakespeare

Gheorghe Valerică CIMPOCA

M-au fascinat mereu civilizațiile antice, fascinație alimentată în special de marile monumente lăsate în urmă și mi-am dorit să vizitez măcar una dintre ele ca să văd cu proprii mei ochi cum au contribuit oamenii la mărețele construcții antice. Dintre cele șapte minuni ale lumii numai una este încă vizibilă și parcă timpul nu a trecut peste ea. Este vorba despre marea piramidă a lui Kheops din Giza, Egipt, construită acum 4500 ani. Pe măsură ce studiez monumentele și aflu mai multe despre ele, mintea mea revine mereu la aceleași întrebări simple, dar deconcentrate. Ce știință și ce tehnologii au făcut posibilă construcția monumentelor? De unde au provenit și care este moștenirea lor? Credința poate muta munții din loc, se spune. În cazul vechilor egipteni se poate spune însă, că i-a făcut să mute munții din loc, pentru a construi alți munți. Credința în viața veșnică a făcut ca majoritatea faraonilor și a familiilor înstărite să pregătească

încă din timpul vieții trecerea de la viața pământească la viața veșnică. În acest scop au folosit resurse materiale și umane, nelimitate. Egipteni pricepuți au inventat nu numai unelte specifice, ci și tehnici și metode ingenioase pentru ridicarea construcțiilor.

M-am dus în Egipt ca să caut rămășițe ale trecutului său, să descopăr ceva nou despre moștenirea sa străveche, mai ales că există multe legende care atribuie mărețele construcții, ființelor extraterestre. În expediția făcută în Egipt m-am convins că toate construcțiile sunt făcute de vechii egipteni care existau ca o civilizație foarte avansată din punct de vedere tehnologic și al cunoștințelor în domenii precum astronomia, chimia, medicina, matematica și altele. Să amintim că vechii egipteni au descoperit mortarul cu 4.000 de ani înaintea erei noastre, mortar folosit în construcția piramidelor, templelor și al mormintelor. Datorită scrierilor, fie pe pereții templelor sau pe suport din papirus, egiptenii ne-au lăsat date despre multe din aspectele vieții de zi cu zi. O călătorie pe legendarul Nil este ca o întoarcere în timp printr-un labirint de mistere care te poartă spre exemple concrete ale erudiției și înțelepciunii anticilor egipteni. Nu se știe cum au evoluat egiptenii de la o lume fără știință, plină de mistere, la o lume civilizată. Cheia se află în secretele ascunse ale Nilului care a reușit să ducă omul

spre o nouă civilizație printr-o evoluție spectaculoasă. Moștenirea egiptenilor datează de foarte mult timp, la noi venind informații de acum 7.000 ani, prin descoperirea unor obiecte casnice și a unor oseminte umane. Nilul se revărsa anual ca un metronom până când omul modern i-a luat acest drept prin construirea unui baraj la Aswan. Acum Nilul este ca un animal dresat și care pare în hibernare. Ne mai existând periodicitatea revărsărilor nu putem înțelege calendarul egiptenilor, descoperit cu 5000 ani în urmă, calendar care cuprindea trei anotimpuri a câte patru luni fiecare (însămânțatul de după revărsare, creșterea culturilor și recoltatul). Fiecare lună avea 30 de zile, împărțite în trei decade a zece zile, iar ziua avea 24 ore. La cele 360 de zile ale anului egiptean lipseau 5 zile și 6 ore ca anul să fie complet. Acest lucru dădea peste cap data începutului revărsării Nilului. Pentru egipteni, revărsatul Nilului era foarte important și de aceea aveau nevoie de un calendar cât mai exact. Având cunoștințe de astronomie vechii egipteni resetau începutul anului după steaua Sirius, care răsare o dată pe an în luna iulie. Ei au transformat pământul arid în pământ fertil prin construirea de canale de irigații de la Nil către locuri mai îndepărtate. Se consideră că egiptenii au inventat primul sistem de irigații din lume, iar Nilul a devenit cheia succesului lor. Deși înțeleaseră legile

și ciclurile naturii pentru egipteni rămăsese totuși un mister. De ce soarele murea în fiecare seară și răsărea a doua zi? Acest lucru i-a dus cu gândul la ce se întâmplă cu viața lor. Urmează ca și soarele un ciclu care se repetă, sau există o viață după moartea fizică? Așa a început la egipteni credința că există viață după moarte. Credința în viața de apoi i-a făcut pe egipteni să considere că aveau nevoie de trup și în viața de apoi. Pentru acest lucru au conceput morminte complexe, de la morminte simple numite „mastaba” și până la piramidele gigantice din piatră destinate faraonilor. În aceste morminte erau depuse pe lângă sarcofagul cu corpul îmbălsămat al faraonului și numeroase obiecte casnice folosite în timpul vieții pe pământ, iar pe pereții încăperilor și pe culoarele care duceau spre aceste camere mortuare erau pictate scene din timpul vieții acestuia. Mormintele au devenit un indiciu al statutului social la egipteni. Cu cât erai plasat mai sus pe scara ierarhică cu atât mormântul era mai mare și mai bogat în obiecte. Primele aplicații ale geometriei și astronomiei s-au dezvoltat la construcția mormintelor de tip mastaba și s-au folosit la construcția marilor piramide. Pe lângă scenele pictate egiptenii au folosit și mesaje scrise cu litere cuneiforme. Egiptenii au valorificat încă un dar al Nilului, care și-a definitivat amprenta asupra istoriei mondiale: papirusul. Au inventat cu 7000 ani în urmă unul din primele suporturi portabile de scriere din antichitate. Pe aceste suporturi putea scrie cu ajutorul scribilor evenimente care avea loc în viața de zi cu zi, de la cultura plantelor la incursiuni militare. Din aceste scrieri de pe papirusuri putem să încadrăm evenimentele și personajele în timp. Multe informații despre construcția mormintelor egiptene ne-au

parvenit prin intermediul papirusurilor, dar pentru a aprecia aceste minuni trebuie să le vezi cu proprii tăi ochi. Totul a început la Saqqara în anul 2600 înainte de Hristos, când Imhotep, medicul și arhitectul faraonului Djoser a conceput un mormânt pe măsura unui rege. Îngrijise trupul faraonului în timpul vieții și i-a construit o casă pentru viața de apoi. Piramida lui Imhotep de la Saqqara a uimit antichitatea. Urmașii acestuia s-au folosit pentru construcția piramidelor de încercări succesive și au început să-și calculeze cu atenție proiectele până au găsit o formulă pentru a calcula proporțiile unei piramide perfecte. Ei înțelegeau principiile care stau la baza teoremei lui Pitagora cu 1000 ani înainte de nașterea lui Pitagora. Snefru a creat prima piramidă adevărată cu patru triunghiuri egale și o bază pătrată. Pentru construcția mării piramide a lui Kheops a fost nevoie pe lângă cunoștințe teoretice și de tehnici specifice prelucrării blocurilor de granit, de instrumente pentru verificarea calității blocurilor de piatră și a corectitudinii pozițiilor acestora. Progrese majore în arhitectură, artă și tehnologie au fost făcute în timpul Vechiului Regat, alimentate de productivitatea agricolă crescută printr-o administrație centrală bine dezvoltată. Unele dintre vechile realizări ale Egiptului, Piramidele și Sfinxul din Giza, au fost construite în timpul Vechiului Regat de către faraonii Cheops, Chephren și Menkaura. Cele trei piramide și Sfinxul au fost construite între anii 2500 și 2400 înaintea erei noastre. Egiptul urmează pe o durată de peste 3000 ani perioade ciclice de progres și dezvoltare cu perioade de stagnare sau regres. Acest lucru se observă dacă te deplasezi pe Nil de la Cairo la Aswan, unde găsești de o parte și de alta a lui, temple faimoase ca precum cele din Karnak, Luxor, Edfu, Com Ombo,

Aswan sau Abu Simbel. Marile capitale ale Egiptului: Memfis, Teba, precum și alte capitale mai tinere sau mai efemere, alături de o mulțime de centre orășenești, au fost construite și înfrumusețate vreme de sute de ani. Pe parcursul timpurilor, fizionomia lor a căpătat personalitate tot mai precisă îmbogățindu-se cu ziduri de apărare, cu temple, cu palate, cu piețe și desigur cu necropole proprii. Multele realizări ale vechilor egipteni includ tehnicile de extracție a mineralelor, măsurătorile topografice, tehnicile de construcție care au facilitat construirea unor monumente grandioase precum piramidele, templele și obeliscurile; un sistem matematic și un sistem practic și efectiv de medicină, sistemele de irigații și tehnicile de producție agricolă, producția navală, tehnicile de producție a faianței și a sticlei, noi forme de literatură și primul tratat de pace cunoscut, întocmit cu imperiul Hitit. În căutarea vieții veșnice, egiptenii ne-au lăsat drept moștenire noțiuni de geometrie elementară, știință rudimentară și tehnologii incipiente pregătind terenul pentru dezvoltarea intelectuală a lumii. Când ne gândim la culturile avansate intelectual și științific ale antichității occidentale apărute mult mai târziu, precum Grecia antică și Roma antică, ambele culturi s-au dezvoltat în parte datorită vechilor egipteni. Cunoștințele lor nu au rămas îngropate în nisipurile deșertului, ci s-au răspândit în întreaga lume, dincolo de malurile Nilului. În cele din urmă au ajuns la noi amintindu-ne că realizările noastre științifice și tehnologice se datorează unor genii numiți egipteni.

(Va urma)

IMPASURILE FENOMENOLOGICE ȘI CONDIȚIA TRANSCENDENTALĂ

Dragoș NICULESCU

Continuare
din numărul trecut

4. Extensia fenomenologică și abstracția fenomenologică.

Astfel, cele două deplasări ale eu-lui conștient apar ca sensuri opuse, calitativ și cantitativ invers polare, fără a-și fi însă una alta antagonică, ci din contră, realizându-și fiecare funcția autonom, neconstrângându-se reciproc. Dacă abstracția fenomenologică de concentrare a eu-lui în sine a fost numită de Husserl "reducție", atunci dedublarea eu-lui într-un alt eu, cu pretenția de eu al meu pentru celălalt, poate, omolog, ar putea fi numită extensie (extensie fenomenologică), caz în care ar suporta din partea noastră aceleași critici și corective cu legitimare transcendentă. Se pare că numele de "extensie fenomenologică", care ar putea fi atribuit proprietății de transgresare a eu-lui către un alt eu, i-a scăpat lui Husserl, ori Husserl a dorit ca termenului de "reducție" să nu i se slăbească forța semnificației dinamice prin atragerea răspicată a atenției către o altă proprietate dinamică a conștiinței, de natură inversă. Câmpul fenomenologic transcendentă nu poate fi redus și nici extins, nu poate fi fragmentat, descompus și nici multiplicat sau unit prin aderarea la alt câmp fenomenologic. El reprezintă, în schimb, un sistem, o matrice individuală unică, distinctă, în care au loc uluitoare procese, desfășurări de proprietăți și deplasări de structuri cognitive aparținând conștiinței proprii a subiectului uman considerat, dar și relaționări cu conștiința altor subiecți. În această accepțiune, câmpul fenomenologic ne apare, în reala lui complexitate, sub două ipostaze: 1. ca un câmp vast al meu și al lumii, aproape permanent deschis, nelimitat, dar și 2. reprezentat printr-un model simplificat, care cuprinde doar doi subiecți: eu și celălalt, model mai ușor de folosit în analiza și exegeza filozofică. Pe de altă parte,

se observă că reducția fenomenologică, în sens riguros operațional, nu produce mutații sau aproximări în interiorul structurilor* cognitive ale conștiinței, ci doar deplasări către înăuntru sau în afară ale lor, rezultante ale capacității conștiinței de a se situa (deplasa) înăuntrul sistemului propriu și în afara lui, și, relativ, în interiorul sistemului altei conștiințe. Am spus "relativ", pentru că această din urmă capacitate este, în realitate și în mod riguros, limitată. Nici aprehendarea exhaustivă a conștiinței altuia și mai cu seamă pretenția transgresării, a deplasării unei conștiințe în interiorul celeilalte conștiințe (lucru care face obiectul așa numitelor, de către Husserl, "aprezentări"), nu sunt ușor de acceptat. Noi le considerăm, tranșant, ca nevalide, și pledăm în continuare cauza decisivă, din punct de vedere transcendent (TÎDE), a dezvoltării spirituale a existenței entităților umane sub semnul unicității și diversității, cu acceptarea, firește, a interrelaționării, a intersubiectivității, a ontologicului secund, social și comunitar. Un exemplu de reducție metafizică, denumită, acolo, de noi, "Abstracție tolerată", efectuată prin operații specifice metodei transcentive de lucru, a fost desfășurată în TÎDE, cu ocazia stabilirii naturii, formulei și prezentării modului de acțiune a factorului de reducție metafizică, dar și a celorlalte noțiuni transcentive – factori, cauzalități, subcauzalități –, unde se relevă modificări concrete intranotaționale, intracategoriale, pe scurt, intrametafizice.

În concluzie, urmare a celor mai sus expuse, considerăm drept greșit termenul de "reducție fenomenologică", neacoperit teoretic, și susținem denumirea mult mai adecvată de "abstracție fenomenologică". De asemenea, ne declarăm împotriva susținerii existenței "aprezentărilor", adică a intuirii calităților altei conștiințe, a constituirii celui alt eu în eul meu sau al fertilizării străinii a ego-ului meu în celălalt ego, prin transgresare, cu rămânerea acestui ego într-o dublă stare, perfect autonomă, dar și inclusă – atât în sfera propriului cât și în sfera celui alt. Considerăm improbabilă existența noțiunii categoriale și a naturii reale a "aprezentării", adică a reprezentării (reprezentărilor) pe care eul meu, transgresat, le poate constitui în sfera proprie a conștiinței mele printr-o misterioasă capacitate de pătrundere și cvasisubstituție în natura conștiinței (eului) celui alt. Nimeni și nimic nu poate susține validitatea unei astfel de teorii fantastice, care susține, până la urmă, cu alte cuvinte, ca o conștiință să poată citi (pătrunde) și reda gândurile, trăirile, misterul, datele funcționale cognitive, reflexive, dar și psiho-afective ale unei alte conștiințe. Este, din contră, cumpătat și justificat a afirma că "aprezentările" nu sunt altceva decât constructul reprezentărilor, sau "constituirea" în sfera propriei mele conștiințe a unei imagini, păreri, aprecieri** limitate, aproximative, relative a datelor conștiinței celui alt, pe baza prezentării în fața conștiinței mele a acestor conștiințe străine, cu

care eul meu intră în relație, și a capacității conștiinței mele de percepție și intuire a acestor date. Dovada acestei mari dificultăți și ambiguități ale fenomenologiei husserliene sunt paradoxurile și impasurile de care s-a izbit Husserl în elucidarea propriilor teorii, obstacole pe care, în cea mai mare parte, nu le-a depășit, sau pe care nu s-a arătat de loc convins a le fi depășit. Paul Ricoeur, în ciuda subtilității analitice și a unui real talent scriitoricesc, expozitiv și arborescent, nuanțat, nu are forța de a ridica, într-un fel sau altul, vâlul acestor echivoci, de a încerca o soluție sau de a răspunde sonor acestor temeri.

* Prin "structură" trebuie să se înțeleagă acel termen spațial bine determinat, propriu sistemelor și teoriei sistemice; utilizăm, prin împrumut, noțiunea de "sistem" și "structuri", pentru ale atribui numai în scop teoretico-descriptiv câmpului fenomenologic, pentru a face explicația mai ușor de vizualizat și de înțeles. Aici, prin "structură" a conștiinței – unde conștiința reprezintă o categorie, un subsistem al sistemului global al câmpului fenomenologic – trebuie să se înțeleagă ipostazele funcționale și dinamice în care evoluează conștiința sub vizorul analitic și interpretativ (hermeneutic) sau critic.

** Sau, conform lui Max Scheler, a sesizării existenței-valorare (Wertwessen) a celui alt, care precede orice reflecție solipsistă și care este fondată pe cunoașterea de sine de la nivelul propriei mele existențe-valorare, un fel de iubire a celui alt, proiectată asupra propriei mele persoane. "Comprehensiunea emoțională a celui alt atinge obiectul său veritabil; iubirea se îndreaptă spre existența-valorare a celui alt și, în mod reciproc, existența-valorare nu este accesibilă decât prin iubire; numai la acest nivel scăpăm de dificultățile cunoașterii analogice (P. Ricoeur)". Iată cum, printr-o excepțională intuiție, Max Scheler se referă tranșant la "iubire" ca factor explicativ, adică la dimensiunea energetic-spirituală fundamentală a transcendentului (în calitatea lui de transcendent coborât în- și potențator al imanentului uman).

5. Dificultatea punerii în relație a reducăți transcendentale și a reducăției eidetice. Dificultăți în cadrul temei sensului. Paradoxul experienței transcendentale în calitate de conștiință a ego-ului.

În problema relației dintre reducăția transcendentă și reducăția eidetică, deși idealismul husserlian și fenomenologia, reunite inseparabil în doctrina ego-ului și a constituirii sale temporale, delimitează foarte precis domeniul reducăției transcendentale – ego-ul factic – și domeniul reducăției eidetice – ego-ul eidos (ego-ul idee), Ricoeur atenționează asupra dificultății punerii în relație a celor două concepte ale gândirii husserliene, prevenind că nu este ușor să situezi reducăția transcendentă, care suspendă credința în "în sinele" lumii în funcție de reducăția eidetică care trece de la fapt la esență. Iar în ceea ce privește capacitatea acestei soluționări de a asigura accesul conștiinței la lumea obiectivă, de care, prin mecanismul conjugării acestor două reducății, pare,

aparent, desprinsă, ea e oferită de sensul vizării acestei lumi, "sens care este rezultatul unei modificări a diversului, o sinteză de unificare care recuperează identitatea obiectului, fiind inclus în viața intențională a ego-ului concret"; concluzia celei de-a patra Meditații este că sensul lumii este exclusiv explicitarea ego-ului, exegeza vieții sale concrete.

Dar, tocmai în momentul în care calitatea valorică a sensului pare să aducă o rază de lumină în complicatul mecanism fenomenologic, Husserl introduce o nouă problematică: cea a reciprocității punctelor de vedere și a "egalizării obiectivante", moment în care Ricoeur se întreabă și el "De ce această nouă aventură?", care îngreunează suplimentar lucrurile și care conduce la un nou paradox. Să explicăm. Prin egalizare, eu devin un celălalt printre ceilalți, și aceasta conține o dublă valență: pe de o parte, ea este o egalizare în sensul că reciprocitatea anulează privilegiul unui eu unic, iar pe de altă parte, este o obiectivare, în sensul că această reciprocitate are ca rezultat faptul că nu mai există decât ceilalți, eu sunt un celălalt printre ceilalți. Paradoxul care pune la grea încercare idealismul transcendentă constă în aceea că, în baza reciprocității, a egalizării, sensul celui alt devine și sensul meu, se constituie în mine, deși uniunea, existența comunitară nu ar trebui să șteargă identitatea proprie, particulară a fiecărui individ, a fiecărui membru. Observăm încă o dată, ca și în paradoxurile anterioare, comiterea aceleiași erori, ajungerea în același impas, care încalcă atât normele ontice ale existenței individualului, normele ontologice ale existenței diversității, cât și temeiurile creatoare ale transcendentului și condițiile de manifestare ale transcendentului în imanentul conștiinței și al ființei conștiente. O nivelare abuzivă, care aduce cu sine o nouă închidere teoretică. Ricoeur comentează: "Vrând-nevrând, se pare că trebuie renunțat la asimetria raportului eu-celălalt, pretinsă de idealismul monadic, pentru a da seamă de această egalizare obiectivantă, cerută de realismul sociologic. Aceasta este dificultatea fundamentală legată de conceptul de intersubiectivitate transcendentă, de îndată ce este vorba de a-l interpreta în termeni realiști, ca legătură reciprocă a celorlalți într-o "lume a oamenilor". Concluzionăm afirmând că • dezvoltarea de către Husserl a ideilor "reciprocității punctelor de vedere" și a "egalizării obiectivante" în cadrul temei sensului reprezintă o încărcare grevantă a idealismului transcendentă-fenomenologic, cauzatoare de confuzie și închidere: • posibilitatea existenței în aceeași conștiință a sensului ego-ului pur, a sensului meu ca celălalt printre ceilalți și a sensului celui alt, cu suprapunerea și identificarea lor implicită, este imposibilă.

Urmare în numărul viitor

LA RĂSĂRIT E APUSUL

Anton GAGIU

Continuare din numărul trecut

Din volumul „La răsărit e apusul”.
Capitolul IV: „Primii pași în carieră” (8)

Zi de septembrie din ultima decadă a lunii, zi de o frumusețe de basm, prima din cariera mea. M-am prezentat la unitatea la care fusesem repartizat în portul de la Marea cea Mare. Venisem în oraș cu două zile mai devreme pentru a căuta gazdă împreună cu Maria și cu mama ei, cea care ne adusese cu mașina. Găsisem o cameră la o persoană în vârstă. Nu era ceea ce ne doream noi, dar ne-am mulțumit cu ce ne oferea piața. În unitatea respectivă fusesem repartizați treisprezece ofițeri din promoție. Am fost adunați la prima oră a dimineții într-o sală de pregătire pentru a fi cunoscuți de... comandant. Eram emoționat pentru că nu știam cum poate evolua situația. Pe ușa sălii de ședințe a intrat un colonel în vârstă, Podeanu se numea. Înalt, bine clădit fizic, cu părul albit de problemele vieții, cu privire ageră, pătrunzătoare, acesta ne-a privit pe fiecare de parcă eram copiii lui, apoi a vrut să ne cunoască: de unde ești, unde locuiești, dacă ești căsătorit, de ce ai ales unitatea din port, ce rezultate ai obținut în școală, ce aștepti de la cariera militară. Aceste întrebări au fost valabile pentru fiecare dintre noi. În funcție de răspunsuri și de aprecierea comandantului urma să fim repartizați pe subunități pe funcții de comandanți de pichete.

-Tovarășe locotenent Burlacu, mi se adresează mie colonelul Podeanu, pe dumneata te repartizez la pichetul unu de la compania a patra, aici am niște probleme cu comandantul companiei și vei ține locul și la comanda acesteia. Ohoo! Nici nu ajunsesem bine la post și mi pune în cârcă comanda unei companii cu o sută de oameni, adică patru pichete. „Doamne, ce am să mă fac?” Mă întrebam în sinea-mi pentru că-mi era frică de neprevăzut. „Oare ce-l determinase pe colonel să-mi dea mie o asemenea sarcină, din treisprezece ofițeri câți eram acolo?” Poate doar

rezultatul dialogului pe care-l avusesem cu el. Trebuia să nu dezamăgesc. Dar cum să fac? Cum să conduc fără experiență o sută de oameni? În orice meserie există un punct de plecare și acela era punctul meu de plecare. Am considerat că pot avea rezultate pozitive doar dacă sunt apropiat de oameni, atât de ofițerii cu care lucram, colegii mei, de subofițeri (doar unul singur), dar mai ales de militarii în termen care erau peste nouăzeci. Ei erau cei care aduceau rezultate, adică cei care făceau producția. Și producția lor era paza la scara navelor care staționau în port. Ce trebuia să fac ca să am situația sub control? Să mă implic, să controlez ritmic, direct toate activitățile, să-mi pun colegii ofițeri la treabă și să nu fac rabat de la disciplină. Cineva a avut de pierdut din această situație. Cine ar fi putut fi? Numai Maria. Eram dedicat activității pe care o desfășuram trup și suflet multe ore pe zi, iar Maria rămânea singură, mă aștepta și... suferea. Deși nu mi-a spus, am observat acest lucru și am încercat să dreg situația, dar fără rezultat pentru că mă chema mereu datoria. Și ceea ce nu doream să se întâmple s-a întâmplat, anume: Maria a luat o pauză și a plecat la părinții ei. Nu, nu a fost o despărțire, ci doar pur și simplu o pauză. După ani am aflat că de fapt mama ei o chemase din obișnuința de a avea copiii aproape pentru că pe ea nu o interesa ce-și doreau acei copii, importantă era dorința ei. Această situație m-a ambiționat și mai mult și m-am dedicat și mai aprig meseriei. O astfel de situație poate fi o armă cu două tăișuri. Seamănă cu strânsul șurubului. Îl strângi până când la un moment dat acesta poate să crape, el sau materialul pe care-l strânge. În fiecare zi aveam câte o problemă disciplinară în subunitate. Un soldat a părăsit locul de serviciu și a plecat prin port la... cunoașterea acestuia. Altul a primit de la un marinăr alcool și nu a prididit să-l consume și câte și mai câte. Am avut și situații de-a dreptul hilare. Atunci când efectuai un control încercam să cuprind cât mai mult din efectivele aflate în misiune,

deși îmi venea foarte greu pentru că pe atunci în port erau zeci de nave înșirate pe zeci de dane. Era miezul nopții, trecusem de dana treizeci și intram în zona în care acostau navele care transportau containere. Ajung la o navă al cărui pavilion nu l-am putut distinge de la distanța la care mă aflam. În lumina becului de pe vapor care lumina scara, văd profilându-se silueta soldatului de la scară, dar... Avea ceva sub braț. Mă apropii cutremurat de un gând rău... Dar... Degeaba. Sub braț acesta avea un câine. Pe atunci erau cu zecile prin port. M-a văzut. Nu a schițat niciun gest că ar intenționa să scape câinele de sub braț. Îl ținea sub brațul stâng. Mâna dreaptă a dus-o la caschetă să-mi dea raportul...

-Tovarășe... Nu l-am lăsat. L-am întreprut.

-Ce faci măi soldat, îmi dai raportul cu câinele sub braț? Dă-i drumul la câine!

-Nu pot, tovarășe locotenent, a spus nesinchisindu-se de ordinul meu.

-Cum nu poți? am întrebat nedumerit.

-Câinele acesta este un cartuș de țigări, a răspuns.

-Cum așa?

-La uitați-vă... și-mi face semn cu capul să văd pavilionul vasului. Atunci m-am lămurit, era un vas sub pavilion filipinez, iar pentru membrii echipajului maidanezii noștri erau o delicată. Într-o dimineață sunt anunțat telefonic de către un operator de dană că un soldat

aflat în serviciu în dana treizeci și șase este în stare avansată de ebrietate. Situația era gravă pentru că în orice moment putea să cadă în apă și încheia armata în coșciug. Am alergat spre dana respectivă și... Da, soldatul de la scara unui vapor sub pavilion libanez care încărcă bovine era tocmai... bun de scos din serviciu. L-am controlat să găsesc urmele „abaterii” asupra lui. N-am găsit nimic, dar era evident că băuse alcool. Mă uit în jurul locului de serviciu. În seara respectivă plouase. Și bovinele care au fost urcate în „burta” vaporului lăsaseră urme vizibile în pământul locului, dintr-una din aceste urme ieșea gâtul unei sticle. Am ridicat obiectul cu bucluc, era o sticlă cu „țuică” scoțiană golită pe jumătate. Am luat sticla, am golit-o de conținut în pământul încă umed, apoi am aruncat-o în apă. L-am privit. Nu aveam pe cine dojeni, stătea în șezut pe o șină de cale ferată și arăta dezastruos. Am chemat prin stație dispeceratul unității și am solicitat să-mi trimită al militar pentru continuarea serviciului la scara navei respective. De atunci am intensificat controalele la soldații aflați în serviciu în special pe timpul nopții. Activitatea într-un port maritim așa de mare unde intrau și ieșeau zilnic câteva zeci de mii de persoane și unde la un moment dat se vorbeau toate limbile pământului (în rada portului așteptau să intre la dană pentru operațiuni de încărcare/descărcare între patruzeci și șazece de nave) este intensă și plină de neprevăzut. În fiecare zi aveam soldați implicați în fel de fel de probleme: de la urcatul pe navă că l-a chemat cartul să-i dea un ceva de mâncare; la invitatul în cabina nu știu cărui marină; părăsirea locului de serviciu pentru că îi făcuse cu ochiul una din prestatoarele celei mai vechi meserii din lume; la pierderea de muniție pentru că a umblat la pistolul din dotare și i-a căzut un cartuș în apă; la rănire prin imprudență pentru că a manipulat arma din dotare fără să fie nevoie să facă acest lucru și altele. Lângă unitatea noastră (ne despărțea doar un gard) era o bază de stocare a mașinilor Dacia care plecau la export. Aici zilnic era un du-te-vino de mașini, unele erau duse spre dane la îmbarcare, altele veneau la descărcare cu tiruri uriașe. Colegul meu din promoția de ofițeri Nelu Stancu, om de-al locului își făcuse prieteni printre cei care „mișcau” aceste mașini. Neavând

altceva mai bun de făcut a cerut unui astfel de prieten o mașină pentru a... se plimba prin port. L-a văzut un alt coleg, Petru Mențel care-i propune o năstrușnicie: să demonstreze cât de bun șofer e și să arate la ce distanță poate opri mașina de zidul unei magazii. Și ce credeți că s-a întâmplat? Nelu s-a lăsat păcălit de pariu și a vrut să demonstreze cât de viteaz este: „opresc la cinci centimetri de zid”, a spus el. Distanța la care ne aflam față de zid era de circa o sută de metri. A ambalat motorul, apoi a apăsat pedala de accelerație și... nu s-a oprit la cinci centimetri de zid pentru că mașina e... mașină și nu l-a ascultat. A intrat în zid, apoi l-a străpuns și s-a trezit cu mașina în incinta unui depozit de produse chimice. Norocul lui a fost că zidul era atât de vechi (construit pe la începutul secolului) încât a cedat ușor, altfel zdrobea și om și mașină. Nelu nu a pățit nimic fizic, poate mintea i-a fost serios zdruncinată, mașina însă era boțită rău, iar cel care i-a dat mașina și-a pierdut locul de muncă. Nu știu dacă mai era important că pierduse pariul cu Mențel și că a achitat cheltuielile de reparații. Fusesem învățat de ofițerii născuți mai devreme decât mine că, dacă nu ai informații din interiorul subunității, adică să știi ce fac subordonații când nu ești acolo, ești pierdut și riști să ai probleme de disciplină în fiecare zi. Așa că trebuia să-mi fac informatori printre subordonați. Nu este o treabă ingrată, e necesară, așa putea spune că este chiar obligatorie. Și cum se întâmplă în viața de toate zilele cei care vin la o astfel de cooperare nu sunt de cea mai bună calitate, ba din contra. Cu alte cuvinte sunt de acord pentru o astfel de cooperare persoanele cu tare de caracter, cu deficiențe de educație, de pregătire, dar de bază sunt tarele de caracter, slăbiciunile. E adevărat, viața militară nu este pe placul multora. Cum să te supui unor rigori, să respecti anumite reguli, să ai un anumit comportament, să respecti un consemn? Cum, dar mai ales câți pot face aceasta? Aveau loc derapaje serioase în rândul celor care erau dedicați carierei militare (vezi cazul de mai sus), darmite pentru cei chemați vremelnice la arme. Unii dintre subordonați veneau la mine pentru „a-mi vinde” informații benevol, dar pe acestea de cele mai multe ori nu le luam

în seamă pentru că puteau să fie și „petarde, fumigene”, adică praf în ochi. Le consideram valide doar dacă aceeași informație venea din mai multe surse. Așa că după mai multe încercări am găsit trei subordonați care să-mi servească informații zilnic, îmi spuneau orice credeau ei că poate fi informație (pentru mine era informație orice faptă de care nu aveam cunoștință), eu însă le filtram și într-adevăr obțineam ceva care să-mi folosească. Se întâmpla adesea să fiu chemat de ofițerul de contrainformații și să-mi spună că: „vezi că soldatul X a urcat aseară pe nava Y sub pavilion libanez, a consumat alcool în cabina comandantului, iar apoi acesta s-a dat la el-comandantul era homosexual-soldatul l-a înghesuit într-un colț al cabinei, l-a burdușit bine, apoi a fugit de pe vas, dar și de la scara navei, de frică, însă a făcut un lucru și mai grav, a uitat arma din dotare în cabina comandantului.” Nu eram uimit pentru că știam de eveniment de la „sursa mea”. Așa că am spus foarte calm, nefăcând pe uimitul că: „știu, am luat și măsuri, soldatul X este scos din pază și băgat la treburile gospodărești, monitorizat permanent”. A avut și replică: „da, dar arma a rămas acolo în cabina comandantului, e eveniment și trebuie raportat”, a spus ofițerul de contrainformații. „Nu, nu a rămas, am spus, eu însumi am mers azi dimineață și am ridicat pistolul și am vorbit și la PCTF să-l consemneze pe comandant pe vas până la plecarea acestuia din port”. L-am lăsat mască, nu se aștepta la așa ceva, adică la atâta promptitudine. La fel de uimit însă am fost și eu puțin mai târziu când am aflat că sursa ofițerului de contrainformații era... chiar informatorul meu. Deci acest individ „vindea” aceeași informație și către mine și către el. Și nu eu eram primul. Deși eram foarte tânăr, din aceste întâmplări am învățat că trebuie să fiu prudent, circumspect, atent în relațiile de serviciu. Luna februarie, vreme de iarnă, de gheață, iar în Dobrogea iernile coroborate cu vânt sunt cumplite. Eram acasă (la gazda mea pentru că nu aveam încă locuință proprie). Se întâmpla să fie una din nopțile pe care mă străduiam să o petrec pe de-a-ntregul alături de soția mea.

Va urma

„PERSISTENȚA MEMORIEI” de Virginia Mateiaș

Cronică de Mircea GHEORGHE

Poetă din Montreal, Virginia Mateiaș revine după o tăcere de aproape 20 de ani de la ultimul volum, *Persistența memoriei*, publicat în România în anul 2000 la editura Sfinx, cu un nou volum, *În umbra îngerului* despre care însă e dificil de spus dacă el reprezintă fructul unei gestații poetice îndelungate sau recuperarea unei etape anterioare din creația autoarei.

Oricare ar fi situația, acest volum ne pune în contact cu o poezie elegiacă, rafinată, de o mare sensibilitate, dar care evită patetismul și retorica egolatră. Și, de asemenea, cu o poezie reflexivă, interesată de viața concretă cu sentimente, iubiri fericite și nefericite, frustrări, despărțiri și regrete în fața efemerității și fragilității omenești.

Volumul este compus din trei secțiuni, *Despărțirea*, *Cântecul Evei*, *În umbra îngerului* - egale ca temperatură, ca sugestie lirică, totuși suficient de diferențiate, prin finețea notațiilor și a jocurilor metaforice, ca să ne îngăduie să avem preferințe. Dar poeme antologice, găsim în tot volumul.

Unul dintre acestea este cel care dă titlul primei secțiuni, *Despărțirea*. Figura mamei apare aici într-un context sufletesc - singurătate, dor, compasiune, culpabilitate - întâlnit la mai toți poeții care au evocat sensibil copilăria ori părinții, de la Eminescu, trecând apoi prin Coșbuc și Octavian Goga, până la Adrian Păunescu. La Virginia Mateiaș e de remarcat finețea cu care este sugerat complexul de sentimente, fără nimic clamoros ori patetic. Nu e o litanie după dragostea maternă rămasă în urmă, ci o promisiune încărcată de melancolie, care se vrea liniștitoare :

M-a trezit lumina dimineții/ Și mamă, tu nu mai ești lângă mine/ Rămâi mereu acolo/ În fața drumului pe care-am plecat/ Singură, înaintea

șarpelui de beton/ clătinând din cap și vorbind cu vântul/ „Nu se mai întoarce Gina mea !”/ Dar eu îți spun mamă/ În fiecare noapte mă întorc/ Preț de-o secundă/ Și-ți mângâi mâna și fața/ Mâna care-a crescut patru copii/ Și care-n dimineața asta/ Vorbește numai cu vântul !

Într-un alt poem, *Mamei mele* care pleacă despărțirea înseamnă trecerea din lumea reală în lumea amintirilor. Roțile devin o metaforă pentru neastâmpărul omenesc și pentru timpul niciodată statornic, devorator :

Istoria mea personală e legată de roți: de tren, de mașini, avioane

Și de bagage inutile ca durerea, neliniștea și spaima.

Ah, glasul Căruciorului împins de mama când venea de la piață!

Doar zgomotul lui suna ghiduș: tic tac tic tac!

Ceasuri nevăzute, perfid deghizate în roți

mâncând asfaltul, aerul sau colbul din drumuri.

Mâncând măruntaiele din noi!

Alteori se poate observa în ce măsură poeta reușește să producă altă floare din mugurii tradiției. În poemul *Grădina copilăriei* ne întâlnim cu o temă care ne trimite la poezia ruinelor, frecventă în literatura din toate timpurile și, mai ales, în literatura preromantică și romantică. A fi impresionat de contrastul dintre imaginea jalnică din prezent a ceea ce altădată a fost un castel, o fortăreață, un oraș etc. este o stare poetică repetată ad nauseam de zeci de poeți, de toate calibrele. Dar în poemul *Virginiei Mateiaș* timpurile sunt avansate. E vorba despre viitorul tot

mai îndepărtat pentru cei de azi și, concomitent, despre prezentul ca despre un trecut tot mai îndepărtat pentru cei din viitor. Întrebarea subiacentă nu este unde sunt cei care au trăit noastră, ci unde vom fi noi care am trăit înaintea lor :

Între apus și răsărit voi colindă grădina până când/ voi adormi și eu/ /.../ / După aceea va veni copilul meu/ să - mi caute zâmbetul ascuns în tencuială./ Și casă se va prăbuși și ea/ și în grădina cu trandafiri vor intra mașini/ ce vor construi o nouă autostradă./ Atunci eu și ai mei, eliberați de spațiu, ne vom muta/ în cer/ de unde vom privi/ /.../ / oameni străni pe care nu i-am întâlnit niciodată.

→ Continuare în pag. 11

Ion Teodor PALADE

Emfază din fază (II)

Penumbre - ale nopții, ecouri firave din lumile rare, mișcau timpanul plecat amintirii.

Presupus..., desenul luminii ar fi fost să întindă timide diluții, ca o eclipsă scurtă, în presupusul tipar al începutului de zi.

Cu pas ales, peste știute dungi suav-alburii, Nae Potop, omul de casă al ultimilor cârciumari, gândi atunci, cu voce tare:

„Ce-ar fi fost să fie roșu..., vinul din oricare pahar rătăcit !”

Dădu repede peste adormitul Fane Lumânare, care-și tolănisese oasele vremelnice pe două scaune, legate pe dedesubt cu o curea lată, roasă de vreme spre unele margini.

Alături, printre sticle de tot soiul, un scaun suferind părea că-și balansează un picior.

Nae Potop îndepărtă scaunul rebel, strânse

câteva sticle și pahare ...

În avântul lin, prelins conciliantelor mișcări, se desluși o pală incoloră, sub care plutea un petec de hârtie, ca o tandră aripă de porumbel.

Nae Potop se aplecă și culese acel fluturaș, înainte să-și termine zborul, se frecă la un ochi și citi :

*„Încet, încet..., trecutul trece
în umbra timpului, discret !”*

Răsufală adânc, adăposti fărâma de hârtie în buzunarul de la piept, privi fix tavanul, apoi șopti, prevăzător:

„E limpede..., acum am fost atins de ceva, de boala și durerea care l-au cuprins, definitiv, pe neprețuitul nostru poet, de pe Vale...”

Încet, pe negândite, Fane Lumânare se ridică meticulos, își recuperează cureaua, se balansează un pic, nestatornic, dar se-ndură să plece, ferindu-se de scaune și mese, de parc-ar fi pășit printre tufe de urzici.

Afară, de sus, o ploaie subțire scâldea rama oglinzilor ruginite, picura pedant, inofensiv, inestimabile pretenții de somn...

→ Continuare din pag. 10

Un poem cu sugestii de asemenea expresioniste, dar cu totul original și straniu este Avataruri, din secțiunea a treia, În umbra îngerului.

Poeta ne introduce într-o scenă erotică de seducție și inițiere, urmată de o coborâre, prin metamorfoză, în lumea reptilă. Este o metaforă a degradării omenescului, într-o continuitate vagă cu Ion Barbu, din Oul dogmatic (Că vinovat e tot făcutul/ Și sfânt, doar nunta, începutul) :

Și tot mai slabă, mai uimită,/ Ca într-un somn adânc am spus:/ -Vom fi o singură ființă/ Și pielea nu mi mai e de trebuință/ O scot, ca pe deplin să-ți aparțin!/ Nu-mi amintesc de vreme, nici de mine,/ Căci doar la lună uneori mai ies./ Din apa iazului murdară, doi ochi adânci și verzi/ la limba mea cea despicată se hlizesc!

Cartea Virginiei Mateiaș, În umbra îngerului are personalitate, vocea poetei este originală și inconfundabilă cu a altor poeți, dar înainte de a încheia, se cuvine să precizăm că volumul este bilingv, cu versiuni engleze ale poemelor realizate de Andrada Ganea Vissarion și frumos ilustrat, de Mona Ciciovan.

Și traduceri, totdeauna pertinente, mărturisind

empatie, imaginație și înțelegere pentru spiritul poemelor (deloc ușor de recreat în engleză) și ilustrațiile cu culori calde sau reci, conturând figuri și siluete incerte, într-un fel de halou oniric, fac din cartea Virginiei Mateiaș un frumos obiect de artă sincronică.

E de sperat că autoarea va reveni mai repede cu un nou volum, apreciază scriitorul Mircea Gheorghe în prefața cărții.

Lansarea volumului În umbra îngerului a avut loc pe 25 septembrie, la Galeria Pop Art din Montreal, galerie ce găzduiește operele Monei Ciciovan, considerată ca fiind unul dintre cei mai valoroși artiști plastici canadieni contemporani. Mereu atașată de pământul natal, Virginia Mateiaș dedică Târgoviștei poemul Acest fir nevăzut ce ne leagă (pag 28). Apărută în ediție limitată, în condiții grafice de excepție, cartea poate fi cumpărată și în format electronic de pe Amazon.com.

ASCUNSU ÎN VISE

Marin MOSCU

Iubirea, piatra încercării

*Dacă iubești visezi și zi și noapte
Cum prezentul se trăiește-n șoapte,
Cum stelele își preschimbă cerul
Și-ți umplu-n strălucire giuvaerul.*

*Eu sunt diamantul șlefuit de tine
Într-un curcubeu din zilele senine,
Ne-ascundem în izvoarele din munți,
Cu flori de colț iubirea îmi ascuți,*

*Apoi te lași pe piatra încercării
Privind în depărtarea valurilor mării,
Unde spuma spală doruri multe
Ce-au ajuns să miște urmele cărunte.*

*Tu ești dulcea zâna a visurilor mele
Te-nvelești cu razele de stele,
Trăiești prezentul în miile de șoapte
Și-ndopi iubirea-n miere și în lapte!*

Sub visul meu...

*Frumoasa mea, frumoasa mea,
Rază de vis, rază de stea,
Ești înger și lumină vie,
Iubirea mea din poezie.*

*Comoară ești pentru noi toți,
Ești curcubeu pentru nepoți,
Ești zâmbetul de primăvară,
Mișcarea ți-i de căprioară.*

*Pictată ești neîncetat
În cântul larg și înălțat
De filomelele în zbor,
Scânteie de iubiri și dor.*

*Urci munții și marea seduci,
Pe fânul stelelor te culci,
În candelor torni mir, frumos,
Sub braț de înger maiestos.*

*Iubești comorile vieții
Ce-apar în pragul tinereții,
M-aduni la sân ca om bătrân,
Îmi legeni sufletul meu bun.*

*Tu știi prea bine că se știe
Cum se pășește-n veșnicie,
Sub visul strâns cât o perdea
S-ascunde ghemul meu de stea.*

Se poate muri...

*Se poate muri din iubire,
Se poate muri de noroi,
De neputința de-a visa
Viața trăită energic în doi.*

*Se poate muri din căderi,
Din neputința de-a zâmbi,
Din necunoașterea condiției,
Oameni sub soare, de-a fi.*

*Se poate muri din orice,
Dintr-un suflet mutilat,
Dintr-o comoară ascunsă
Ca noutate fierbinte în pat.*

*Se poate muri și zâmbind
Când cenușa din inima ta
Căptușește ceru-ncercat
Cu răstignirea mea!*

Combustii

*Se va ști oare vreodată
Cum vioara lăudată
A ieșit din piept pe stradă?*

*Încânta păsări și soare,
Ochi senini plini de mirare
Și iubirea trecătoare...*

*Se știe că-n jurul ei
Au căzut din cer scânteii
Arzând florile de tei?*

*Din combustii măsluite
Au rămas imagini mute
Cu noi doi pe vârful de munte...*

*Au rămas corzi și căluș,
Plâns prelung de ineluș,
Urma vieții în urcuș!...*

Sânii tăi mușcați de maci

*Când seara ne adună-n case,
Laptopurile se deschid,
Apar în toi chipuri frumoase
Și-n visul lor de dor m-aprind.*

*Tu sperai că o să vin odată
La tine intrând prin pereți,
Te lași sumară îmbrăcată
De scuipe în sân, de sperieți.*

*Mai ai o ață peste scoica
La care tresar de o văd,
În inimă-mi cântă Eroica
Și-s atârnat pentru prăpăd.*

*Dar, iată, fug. Luna răsare,
Ne strânge-n brațele-i de raze,
Ne tot grăbim, răbdare n-are
Nici crucea dulcilor extaze.*

*Pornim mereu morișca vieții,
Ne-nvârte timpul ei pe loc,
Din seară-n crugul dimineții
Iubirea-n inimă ia foc.*

*Și ardem fulgere și smirnă,
Și nu jelim pentru prezent,
Jelim că n-o să mai rămână
De-atâta ars un compliment.*

*E dimineață sus, pe munte,
Tu te îmbraci și nu te-mbraci,
Eu visele le am cusute
În sânii tăi mușcați de maci!*

HAMLET LA ELSINORE

Ioan POPOIU

Continuare din nr. trecut

Urmează o noapte teribilă: încordat, hărțuit din toate părțile, Hamlet se-ndreaptă înarmat spre apartamentul reginei: „E miez de noapte, plin de vrăji și iele, / Când cască cimitirele, iar iadul / Pe lume suflă molimi; / Sânge-n clocot aș vrea să beau, / Ca soarele el însuși să tremure” (Ibidem). În drumul său, el îl întâlnește pe rege ingenuncheat, într-un colț, la rugăciune, dar nu cedează ispitei de a-l lovi: „Îl pot lovi din spate cât se roagă / Acuma chiar, ca să-l trimit la ceruri / Și fapta-i să-mi răzbun. Dar să mai cuget (...) Năuntru, spadă,-alege timp cumplit, / Când doarme beat, când urlă de mânie / Sau când incestu-l trage către pat (...) / Atunci să-și dea spurcatul suflet Satanei” (III, 3). Prințul se apropie de iatacul mamei, hotărât să-i vorbească pe măsură: „O, inimă, păstrează-ți firea, -n pieptu-mi / Să nu se-ncuibe sufletul lui Nero / Voi fi cumplit, nu însă nefiresc / Îi voi vorbi-n cuțite, dar niciunul de mânuit” (III, 2). Dialogul dintre mamă și fiu se arată tăios de la început: „Știi, Hamlet, că-ai jignit pe tatăl tău / Știi, mamă, că-ai jignit pe tatăl meu / Răspunzi cu-o limbă,-aș zice, fără rost. / Întrebi cu-o limbă,-aș zice, blestemată” (III, 4).

Amenințat de regină că va chema garda, Hamlet se dezlănțuie: „Stai aici, un pas să nu clinești / ...nainte de-a-ți fi pus / Oglinda-n față, ca să-ți vezi în cuget”, ceea ce o sperie pe regină, care strigă alarmată, odată cu Polonius, de după perdea. Hamlet, crezând că este însuși regele, înfige sabia în perdea și ucide pe Polonius, victimă a propriei nesocotințe. El se-ndreaptă apoi spre regină și-i pune în față oglinda propriilor fapte: „Nu-ți mai frânge mâinile... / Să-ți frâng mai bine inima (...) / Ce-ai făcut ? / O faptă ce-ntunecă roșeața sficiunii / (...) Făcând din taina nunții zărafie (...) / Rușine unde-ți este-mbujorarea” ?! (ibidem). Și prințul încheie sentențios: „Căci azi, când lumea gâfâie-n osânză, / Virtutea cere viciului iertare, / Se-nclină,-i cere voie să-l ajute.” (ibidem). Hamlet își revarsă apoi mânia împotriva

regelui, care-i pregătea surghiunul și pieirea (vezi mai sus). Scena din iatac se încheie dramatic și sinistru: în timp ce urează mamei sale noapte bună, el părăsește încăperea târând cadavrul lui Polonius.

Hamlet încercase să trezească conștiința mamei sale, dar nu prea reușește, întrebată apoi de rege, ce este cu Hamlet, „acest nebun de tânăr”, regina răspunde doar atât: „Nebun ca marea și ca vântul / Când se-ntrec în larg”. După uciderea lui Polonius, Hamlet, prințul răzbunător, se arată necruțător cu slujitorii intriganți din jurul său și etichetează pe Rosencrantz drept „burete”, care „suge încrederea, răsplata și puterea regelui”, înși lipsiți de inteligență: „vorba cu tâlc adoarme în urechea bleagă”, și atacă din nou pe Claudiu, în prezența slujitorilor săi: „regele-i un lucru de nimic” (IV, 2). Arestat practic și condus sub escortă la rege, Hamlet îl înfruntă și îl sfidează din nou pe acesta, care-l întrebese „unde-i Polonius”: „La cină! Nu unde mănâncă, ci unde e mâncat, o anumită convocare de viermi politici îl înconjoară. Chiar peste regi, tot viermii-s împărați” (IV, 3). Drept pedeapsă pentru nesupunere și uciderea lui Polonius, Hamlet este surghiunit în „Englitera”, fiind însoțit de temnicerii săi, Rosencrantz și Guildenstern, care trebuie să-l urmeze pas cu pas și să-l îmbarce, având asupra lor ordinul secret de a fi executat la destinație (ibidem).

În drum spre Anglia, Hamlet poposește pe o câmpie în Danemarca, unde vede trecând o oaste străină- în acest moment, intră în scenă un personaj nou, Fortinbras, nepotul regelui norveg, care cere printr-un căpitan îngăduința de trecere prin regatul danez spre Polonia. Prințul exilat află uimit de la acesta că nu e vorba, de fapt, decât de o fâșie de pământ, „în care nu-i dobândă, ci doar faimă”. Oastea lui Fortinbras, care trece în marș sub ochii săi, îi provoacă lui Hamlet noi reflecții despre natura umană: „Ce este omul, / Când bunul lui cel mai de preț și ținta / Sunt doar să doarmă și să-nghită ? O fiară! (...) O parte doar e-n ea (minte) de-nțelepciune, / Iar trei sunt numai neputință” (IV, 4). Hamlet se compară pe sine cu Fortinbras, făcându-și alte reproșuri: „Pilde mari mă-ndeamnă, / Dovadă oastea-atât de grea și deasă, / Supusă acelui palid căpitan / Cu inima de zeu și căruia / Puțin păsându-i ce e să se-ntâmpale, / Și-aruncă-n vânt ființa-i pieritoare, / Se ia de piept cu soarta și cu moartea / Doar pentru coaja oului” (IV, 4). Impresionat de prințul norveg, el generalizează: „Măreț / E nu să arzi doar pentru pricini mari, / Ci să te-aprinzi chiar pentru-un fir de pai / Când cinstea-ți însăși este-n joc” și încheie: „Iar eu, / Cu tată-ucis, cu mamă pângărită, / Cu sângele și cugetul în flăcări, / Las totu-n ațipire, (...) / De-acum, tu, viața-a mea, / Înoată-n sânge ca să-nsemni ceva” (ibidem).

Dintr-o scrisoare a lui Hamlet către Horatio, aflăm

apoi că, după două zile de călătorie pe mare, corabia daneză este atacată de pirați, iar prințul cade în mâinile lor, în timp ce Rosencrantz și Guildenstern își continuă drumul spre Englitera. Prințul relatează ulterior lui Horatio ce s-a întâmplat de fapt pe mare: înaintea atacului piraților, el plăsmuiește, în timpul nopții, o nouă scrisoare către englezi, prin care schimba vechea poruncă de osândire a sa în execuția celor doi însoțitori (V, 2).

Ultimul act al tragediei debutează surprinzător cu apariția a doi clovni, pe post de gropari, care sapă un mormânt, pentru a fi înmormântată creștinește „una care și-a căutat singură mântuirea” (Ophelia). Dialogul dintre ei este instructiv pentru realitățile epocii-primul clown remarcă faptul că „spânzurațiile sunt clădite mai temeinic decât bisericile” (V, 1). Hamlet, însoțit de Horatio, pătrunde în scenă și intră în vorbă cu primul clown, apoi, cu o țeastă în mână, el își continuă reflecțiile amare, lucide, despre condiția umană: „țeastă asta...a fost poate a unui om politic” sau a „unui curtean”, a „unui avocat”, a lui Yorick, „măscăriciul regelui”, iar acum este „al lordului Vierme”, ca să încheie: „la ce treaptă josnică ne întoarcem noi, oamenii, Horatio. Crezi că Alexandru arăta tot la fel în pământ ? (...) țărașă lui” ar putea „să astupe o vrană de poloboc” ? (V, 1). Scena cimitirului, după unii comentatori, marchează un moment în evoluția lui Hamlet, anume seninătatea în fața morții, care înlocuiește acum teama de ceea ce ne așteaptă dincolo de această viață. Când pășește în cimitir, împreună cu Horatio, prințul este uimit că groparul se arată binedispus în timp ce-și face meseria: „Omul ăsta nu-și dă seama de ce face, / Devreme ce sapă un mormânt și cântă” ? (V, 1).

În scena îngropării Opheliei, Hamlet se arată revoltat de durerea zgomotoasă („îfosul durerii”) a fratelui ei, Laert, și-l înfruntă pe acesta: „Durerea cui / E-atât de-naltă ? (...) / Nu știi să te rogi / Îți spun, ia mâna jos.../ Deși la fire blând, nemânios, / Stă-n mine-ascuns ceva-nfricoșător, / Ce-ngheață mintea-ți (ibidem). Reacția nestăpânită a lui Hamlet față de Laertes oferă un nou prilej regelui de a incita pe acesta împotriva prințului: „Răbdarea întărește-ți-o gândind / La ce-am vorbit. Nimic nu-i de-amânat” (ibidem). Pe de altă parte, Hamlet, descoperind porunca secretă a regelui de a fi executat, în Englitera, are o nouă izbucnire de mânie față de acesta: „O, rege ticălos! (...) / Nu crezi că el, care-a ucis / Pe scumpu-mi rege, pângărind pe mama, / Și care, despărțindu-mă de tron, / A vrut chiar viața-n undiți să mi-o prindă, / Ar merita, fără păcat, să fie / Plătit la fel ? / Și n-aș fi blestemat / Să las pe lume acest vierme-al firii / S-o roadă mai departe” ? El crede că trebuie să fie prompt în decizii: „Curând, dar mai-curândul este-al meu / Și-o viață-i doar cât ai clipi din ochi” (V, 2).

În atmosfera încordată de la curtea regească, instalată după întoarcerea în Danemarca a lui Hamlet,

acesta, însoțit doar de Horatio, înțelege că trebuie să acționeze rapid pentru a-și duce misiunea la capăt și a pedepsi pe regele uzurpator și ucigaș-„acest vierme al firii”. Împrejurările de la Elsinore îl ajută: abia revenit în regat, el primește provocarea, trimisă de rege printr-un curtean, Osric, batjocorit fără milă de prinț („cunoști musculița asta ? / ...domnească peste vite o vită”), „un rămășag pe șase cai arabi, șase săbii franțuzești, iar regele s-a prins că-n douăsprezece reprize, el nu vă va atinge mai mult de trei ori, în timp ce Laert s-a prins pentru nouă” (ibidem). Hamlet decide să accepte pe loc, afirmând că este „gata”: „acum sau oricând voi fi cum mă simt acum” (ibidem), dar Horatio se arată sceptic: „My lord, veți pierde”. Prințul se arată încrezător, însă, surprinzător, îi mărturisește lui Horatio: „Nu știi, ce strânsă mi-este inima” (ibidem). Dar, încă o dată, respinge sfatul lui Horatio („Alteță, dacă inima vă spune ceva de rău, mai bine ascultați-o”), hotărât să primească: „Prostii! Sunt temeri femeiești. Presimțirile sunt fleacuri (...). Și răul de-i acum, înseamnă că n-are să mai fie; dacă n-are să mai fie, înseamnă că e acum..., așa că totu-i să fii pregătit; când piere omul, din tot ce lasă, nimic nu este al-lui” (ibidem).

Așa începe marea scenă a duelului, în care sunt implicate toate personajele însemnate ale piesei (cu excepția lui Polonius și a Opheliei), când se produce deznodământul tragediei Hamlet. Sub patronajul regelui uzurpator, transformat în „maestru de ceremonii”, începe duelul, după ce se simulează împăcarea prințului cu Laert („Te rog să ierți, ca gentilom ce ești (...) / Primesc, și gândul răzbunării mi s-a șters” (ibidem), în fapt capcana ce viza uciderea lui Hamlet, pregătită până în cele mai mici amănunte (spada și chiupurile cu vin erau otrăvite din vreme). Hamlet vorbește despre duel ca despre „frățearcă-ne prinsoare”, dar era el sincer, chiar era convins că nu este decât o simplă întrecere ? Luciditatea („inima strânsă”) ne spune altceva, iar el, precum Fortinbras, „și-aruncă-n vânt ființa-i pieritoare”, fie și „pentru coaja oului”. Laert are o ezitare înainte de lovitura mortală („inima mea parcă mă oprește”), dar atacul ucigaș se produce, conform planului: Hamlet este rănit de spada otrăvită, apoi, în încăierare, ei își schimbă armele, și-l rănește pe atacator cu propria sa spadă (ibidem).

Dar lucrurile se precipită fulgerător: regina bea în cinstea fiului ei și se prăbușește, otrăvită, mărturisind adevărul, apoi Laert, care, prea târziu, își destăinuie vina: „Căzut în lațu-ntins de mine / Și mor prin chiar urzelile-mi viclene (...) / Viclenia s-a-ntors asupra-mi /și zac aici pe veci.../ numai regele-i de vină” (ibidem). Hamlet, care exclamase plin de mânie: „Cătați-l toți și dați-mi pe mârșav”, se aruncă asupra regelui și-l străpunge pe uzurpatorul ucigaș cu spada înveninată, „Atunci, venin, / Lucrează mai departe (...) / Bea de-aici,

spurcate dan incestuos" (ibidem). După toate acestea și avertismentul lui Laert („Hamlet, vei muri / Nu-i leac pe lume să-ți mai faci bine”), prințul înțelege într-un târziu că-și asumase riscul suprem, iar duelul fusese o capcană fatală, care urmărea să-i aducă moartea: „Mor, Horatio / Trăiește tu și du-mi dreptatea-n fața / Uimitei lumi (...) / Eu las un nume numai răni în urmă (...) / Spune povestea mea, în lumea asta aspră” (...) / Văd pe tronul Danemarcei pe Fortinbras / Murind, sunt pentru el (...) / Iar restul e tăcere” (ibidem). Cuvintele lui Horatio, confidentul său, completează acest tablou: „Ce cuget nalt! / Se frânge-o inimă aleasă.../ Nobil prinț, noapte bună” (ibidem).

Înainte de duelul lui, Hamlet exclamase: „Devreme ce niciun om nu știe ce lasă în urma lui, / Ce importanță are dacă se desparte de toate mai devreme”? El era însă pregătit, „neștiind ce lasă în urma lui” (viața, misterul etern al omului sau perpetuarea stărilor de lucruri „putrede”, ticăloșiile, lipsa de conștiință a oamenilor, machiavelismul, animalitatea), dar știind că există praguri (limite) ale cunoașterii- „iar restul e tăcere” (L. Levițchi).

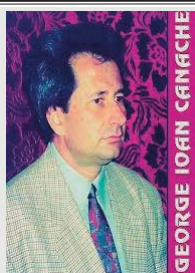
Pe neașteptate, răsună tobele și în scenă intră Fortinbras! Cine este acesta?! În unele interpretări, Fortinbras este văzut „ca una dintre dublurile lui Hamlet, ca un alter ego al lui. Dar el este văzut și ca cel care a restabilit ordinea în regatul Danemarcei, care a restaurat legea morală” (Kott). În piesă, el este schițat ca personaj în mod sumar, îl vedem mai întâi pe când, în fruntea oștii, ca „palid căpitan”, se află în marș spre Polonia, și apoi, în ultima scenă, după măcelul general. Jan Kott sublinia că „el este acela care rostește ultimele cuvinte ale acestei drame sângeroase”. Așadar, cine este

acest tânăr principe norvegian? Nu știm, autorul nu ne spune ce reprezintă el, „soarta oarbă, absurditatea lumii sau victoria dreptății”? (Kott). Abia s-a încheiat o mare dramă, sub ochii noștri, s-au derulat, cum se exprimă Horatio, „fapte crunte, gâfâind de sânge, / omoruri datorite întâmplării, / morți nedrepte, silnice, viclene / și urzeli răstălmăcite” (V, 2).

Jan Kott arăta: „Pe scenă s-au aflat oameni, care au luptat, au conspirat și s-au ucis unii pe alții, din iubire au comis crime și tot din iubire și-au pierdut mințile, și-au întins reciproc curse, și au căzut ei înșiși în ele, apăraseră puterea sau luptaseră împotriva ei, au spus lucruri zguduitoare despre viață, despre moarte și despre soarta omului, voiseră să îndrepte lumea sau numai să se salveze pe ei înșiși, și fiecare urmărea ceva. Chiar și crimele lor aveau o anumită măreție.” Și la urmă, când nimeni nu se mai aștepta, apare un tânăr principe chipeș, învingător pe câmpul de luptă, care, după ce acordă onorul convenit lui Hamlet („Voi căpitani, / Purlați pe Hamlet sus ca pe-un viteaz / Fiindcă-asa s-ar fi purtat el însuși, / Fiind un mare rege / Să-l petrecem cu goarne și datini de război”), spune cu candoare: „Luați aceste leșuri (...) / În țara-aceasta am drepturi cunoscute / Și ele mă-ndeamnă să le cer” (V, 2). Cu alte cuvinte, „acum eu sunt regele vostru”! (Jan Kott).

Hamlet este primul „om modern”, adică un intelectual, un spirit lucid, care și-a însușit un Weltanschauung nou, opus diametral celui medieval (L. Levițchi).

Ca mare poet (artist), Shakespeare a știut „ce lasă în urma lui”, scriind Hamlet, o mare capodoperă, și plâsmuind „primul om modern” și „prima piesă cu adevărat modernă”, prin problematică, tonalitate și concepție.

O broderie a cuvintelor

George Ioan CANACHE

Volumul „Galaxia mea” al distinsei doamne Iolanda Mănescu este o fereastră deschisă către o lume interioară curată și limpede.

Problema universurilor paralele de la sfârșitul mileniului II și începutul celui de al treilea mileniu par să se regăsească sub o formă subtilă și în volumul de față.

Dar, nicidecum, într-o formă uscată așa cum este prezentată de matematicienii Eugenio Calabi și Sching-Tung You, părinții mulțimii Calabi-You și totodată promotorii teoriei corzilor, ce caută să explice existența mai multor universuri ceea ce scapă percepției umane.

Până la urmă științele exacte își dau mâna cu poezia în inefabilul existenței noastre.

Ce poate fi mai plăcut! Ce poate fi mai suav, decât: Mai am o gură bună de șoapte, / dar a cam luat-o razna, / spune mereu unul și același lucru... / numai inima este sănătoasă: / bate în același ritm, oricând, / și clădește din „EU” și „TU” / o singură ființă. „Bogăție”

Metafora și acuratețea scrisului fac din poeziile volumului un univers ce ni se deschide sincer și care ne îmbie într-o călătorie plăcută, precum un cântec de leagăn.

Cuvintele se cuibăresc în sufletul cititorului prin sinceritatea și modestia expunerii lor: Buzunarele sufletului tău / sunt atât de încăpătoare, / încât sufletul meu se cuibărește / într-un ungher. / Și glasul iubirii tale / e așa de puternic / că mă ghemuiesc în mine / și măntreb: cum poți / să mă găsești oriunde m-aș ascunde?! / Mă joc și mă-nspăimântă gândul / că vei descoperi-ntr-o zi / că-s mult prea mică pentru rama / ce-a meșterit-o iubirea ta / pentru mine. „Mă joc”

Autenticitatea, puterea de exprimare și faptul că muzica din aceste poeme nu se repetă sunt forța acestui volum.

Prezentare la vol. „Galaxia mea”

Filosofia indiană și sublima ei subtilitate

(III)

George PETROVAI

3. Caracteristicile învățaturii indiene tradiționale

Potrivit celor două moduri fundamentale de filosofare ale indienilor, chinezilor și ale altor orientali influențați de aceștia (unul multimilenar, tradițional și eminamente meditativ-speculativ, altfel spus ermetico-esoteric și cripto-laconic, celălalt de dată recentă și cu rol de „locomotivă” economico-socială, dovadă locul fruntaș al Japoniei în economia mondială, respectiv spectaculoasele progrese înregistrate de Singapore, Taiwan, Coreea de Sud și China, ba chiar de India sau Thailanda), în educația de pe aceste întinse meleaguri asiatice coexistă metodele tradiționale și cele moderne (de inspirație occidentală). Poate că nu peste tot în Orientul îndepărtat, însă cu certitudine că pretutindeni pe teritoriul Indiei...

Importanța și scopul avansatei educații din Japonia zilelor noastre sunt admirabil înfățișate de redutabilul economist Saburo Okita în cartea *Cu fața spre secolul 21* (Editura AGER-Economistul, București, 1992), cu ajutorul unei maxime/parabole a unui înțelept chinez din vechime: „Dacă îi dai unui om un pește, îl va mânca pe loc; dacă îl înveți să pescuiască, va mânca pește toată viața lui”!

La rândul lor, indienii se călăuzesc în sistemul lor educațional (tradițional și oficial, mai exact inspirat de modelul englezesc) într-o atare măsură după spusa unui înțelept antic, cum că mintea, forța și destinul sunt cele trei puteri care conduc această lume, precum și după foarte discutabilul adevăr cuprins în proverbul indian „Lumea ar înceta să existe dacă filosofii n-ar purta-o în capul lor”, încât Theofil Simenschy se simte dator să precizeze: „Poate că nicăieri în lume, afară de Tibet, învățătura nu are o atâta însemnătate ca la indieni”.

Idealul vieții indienilor fiind dobândirea înțelepciunii, dar cum înțelept – ne face cunoscut Ernest Stere în *Istoria filosofiei antice și medievale* (Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976) – nu poate să devină decât acela „care este capabil de a-și înfrânge egoismul, dovedind prin comportarea sa un simț puternic al respectului față de om, respectul vieții în toate formele ei de manifestare, sobrietate și tăria

de a renunța la proprietatea individuală proprie”, iată de de ce în literatura lor religioasă și filosofică se afirmă foarte des că știința dă putere și că tocmai de aceea ea trebuie să fie ținta supremă a omului, idee susținută prin numeroase relatări despre discipoli care l-au slujit vreme îndelungată pe un învățător, cu speranța că acesta se va îndupleca să le împărtășească vreo știință, despre regi care sunt dispuși să dea grămezi de aur acelui brahman care le va arăta calea spre Sufletul universal (Brahma), despre brahmani ce se umilesc înaintea regilor înțelepți și despre bogații ce adesea se smeresc în fața înțelepciunii cerșetorilor.

Cu o atare mentalitate, totuna cu rostul de-a fi, este firesc ca fiecare indian din cele trei caste superioare (brahmani, războinici-nobili, plugari-negustori), să știe că în viață are de străbătut patru etape, adică să trăiască și să acționeze în conformitate cu tradițiile religioase multimilenare, care sunt pe larg prezentate în faimosul Cod de legi al lui Manu, cod elaborat între secolul al II-lea î.e.n. și secolul al II-lea e.n.: în prima etapă el trebuie să devină discipolul unui învățător și să locuiască împreună cu acesta, conviețuirea putând să dureze peste 30 de ani sau mai puțin, funcție de iscusința maestrului și – mai ales – funcție de priceperea tânărului; în cea de-a doua etapă, care începe îndată după isprăvirea învățaturii, indianul este dator (în primul rând față de tradiții) „să-și întemeieze un cămin, să aibă copii și să aducă zeilor jertfele orânduite de tradiție” (T. Simenschy); a treia etapă începe în pragul bătrâneții, când indianul își părăsește casa pentru a duce o viață de pustnic în pădure, unde „meditează asupra înțeleșului mistic și simbolic al jertfei”; în fine, când indianul simte că i se apropie sfârșitul, renunță la tot ce-l leagă de această lume, „se face ascet și cerșetor”, „meditează numai asupra lui Brahma, principiul suprem al lumii, și năzuiește să se contopească cu el”, astfel parcurgând ultima etapă a vieții sale actuale. Deosebit de importantă pentru tema acestui capitol este faza discipolatului. Din următoarele două motive:

a) Părinții au obligația să-și dea copilul la învățătură, căci o strofă din *Hitopadeșa*, cartea de precepte și povești morale, este cât se poate de categorică în acest sens: „Un dușman este tatăl, un dușman este mama care nu-și dă copilul la învățătură”;

b) Nu numai că aducerea discipolului la învățător, ne înștiințează Simenschy, este riguros stabilită pe caste („pentru un brahman la 8 ani, pentru un războinic la 11 ani, iar pentru un vaișya la 12 ani”, copiii din casta oropsită/paria fiind opriți de la învățătură), dar acest moment referențial din viața indianului, dimpreună cu „felul său de viață, legătura dintre amândoi și liberarea discipolului din slujba învățătorului sunt descrise amănunțit în cărțile de ritual”.

Astfel, la prima întâlnire cu învățătorul său, discipolul primește funia sfântă (oare care-i legătura cu funia tracă de pe porțile de lemn ale maramureșenilor?!), pe care „o va purta de aici înainte

toată viața, pe umărul stâng”. Da, căci ea are pentru primitor o semnificație atât de însemnată, încât Simenschy o echivalează cu „a doua naștere spirituală”, fapt pentru care membrii primelor trei caste sunt numiți „cei de două ori născuți”, ba chiar consideră că ar corespunde „într-o oarecare măsură cu botezul nostru”.

Rolul covârșitor al învățătorului într-o cultură care de mii de ani se bazează aproape în întregime pe tradiția orală (cartea a jucat doar un rol de auxiliar al instruirii prin grai!), reiese atât din faptul că indianul nu face deosebire între părinți și educatori (amândurora li se adresează cu guru), cât mai ales din nemărginita dragoste statornică între maestru și discipol, așa încât nu numai că elevul nu comentează niciodată poruncile primite de la părintele său spiritual, ci-l ascultă orbește și-l servește respectuos pe întreaga durată a discipolatului, dar și după despărțire el „îi rămâne recunoscător toată viața pentru învățătura primită”.

Întrucât toată cultura indiană (foarte subtilele învățături din teologia brahmanică și budistă, sistemele filosofice, întreaga literatură versificată, până și legile) se transmit chiar și azi pe cale orală, ținta șederii îndelungate a discipolului lângă învățător fiind aceea de a memora cu exactitate textele (de pildă, Rig-Veda a rămas practic la fel – „cuvânt cu cuvânt, silabă cu silabă, accent cu accent” – din secolul al V-lea î.e.n.), nicidecum de a le studia, iată motivul pentru care dascălii indieni recurg la cea mai simplă metodă intuitivă (bazată pe nenumărate comparații), o metodă întrucâtva asemănătoare cu cea întrebuințată de Socrate, pentru ca elevii lor să poată înțelege ideile cele mai abstracte. În plus, pregătirea discipolilor pentru efortul intelectual-memorizator în continuă creștere, necesită supunerea acestora la dificile exerciții fizice, dar mai ales psihice, „pe care cu greu le-ar putea îndeplini un european” (T. Simenschy).

N.B.: Despre oralitatea culturii antice în general și despre fabuloasa memorie a indienilor, iată ce afirmă prefațatorul Cicerone Poghirc în notele finale la cartea *Cultură și filosofie indiană în texte și studii*:

a) „Oralitatea este o trăsătură esențială a culturii antice în general”, deoarece și la greci „nu numai oratoria, poezia și drama, dar chiar și operele filosofice și istorice erau destinate lecturii publice”;

b) La Congresul de sanscrită de la New Delhi din 1972, C. Poghirc făcea parte din grupul celor peste două mii de savanți, pe care o fetiță de opt ani i-a uimit „recitând pe de rost, la cerere, oricare din cele 3976 de reguli ale Gramaticii lui Pāṇini”.

Theofil Simenschy nu-i dispus să atribuie indienilor nici întâietatea și nici originalitatea versificării culturii lor, care „s-a născut fără arta scrierii și a fost transmisă timp de secole fără ea”, de îndată ce la greci, *Iliada* și *Odiseea* în chip asemănător s-au transmis vreme de câteva veacuri.

De ce și-au versificat indienii antici cea mai mare parte din literatura lor religioasă și profană, până și aceea care n-are nimic de-a face cu poezia? În primul

rând pentru faptul că toate literaturile antice încep cu poezia, proza apărând mult mai târziu. De pildă, între primele imnuri din Rig-Veda și primele texte liturgice în proză este o distanță „de cel puțin două mii de ani”! Aproape la fel stau lucrurile în literatura antică greacă, iar Cartea cântecelor din multimilenara cultură chineză este o colecție de poezii apărute în secolele XI-VII î.e.n., urmată la mare distanță în timp de prozastica triadă Cartea munților și a mărilor – Cartea apelor – Cartea regelui Mu, forma literară a miturilor și legendelor care circulau oral încă din veacurile III-IV e.n. Lucrul acesta, dimpreună cu absența scrierii în acele vremuri depărtate, explică atât oralitatea popoarelor antice, cât și formidabila memorie a omului de-atunci. Cum spuneam mai sus, indienii și-au versificat nu numai textele liturgice, ci și operele științifice de medicină sau astronomie, dar mai cu seamă Codul lui Manu, în egală măsură tratat juridic și operă literară.

În al doilea rând, ritmul are un rol de prim rang în cultura și educația indiană, căci – ne spune același Simenschy – „Versul se întipărește mai ușor în memorie și se păstrează un timp mai îndelungat decât proza”.

Deoarece tradiția textelor profane diferă substanțial de cea a textelor religioase, care fiind considerate sfinte, școlarul are obligația să evite cu grijă „orice greșală în pronunțare, accentuare și în modul de a recita” (cea mai neînsemnată greșală este asimilată cu un mare păcat!), Codul lui Manu face din cunoașterea Vedei un privilegiu al castei brahmanice, statornicind următoarele: „Brahmanul să recite regulat Veda, la timpul potrivit, fără silă, pentru că aceasta-i datoria lui cea mai înaltă; orice altă îndatorire stă mai prejos”. Și mai departe: „Brahmanul devine capabil de-a fi fericit prin simpla recitare a Vedei, indiferent dacă îndeplinește celelalte ceremonii sau nu”.

Potrivit acestor prescripții, chiar după ce a fost redactată în scris, Veda a rămas o carte atât de esoterică pentru indienii de rând (complet pecetluită și ascunsă), încât – cu excepția Upanișadelor (comentariile vedico-filosofice cele mai recente) – „până în ziua de azi Veda nu e citită deloc, nici chiar de învățați, oricât ar fi de venerată și oricât ar fi socotită autoritatea ei divină drept o călăuză care nu poate greși” (T. Simenschy).

India nu s-a abătut de la ceea ce constituia regula popoarelor antice avansate (caldeeni, egipteni, greco-romani, chinezi) cu cunoașterea comună sau exoterică, adică destinată tuturor, și cunoașterea esoterică (destinată aleșilor). Așa că, fiind literatura religioasă și filosofică rezervată unui număr redus de privilegiați, în primul rând brahmanilor, ultima perioadă a instruirii indiene tradiționale avea/are ca scop inițierea acestora în mistere și învățături mistico-filosofice, îndeosebi în cele din Upanișade sau Vedanta (sfârșitul Vedelor), care – susțin cugetătorii postupanișadiști – îl ajută pe cel ce le cunoaște să se elibereze de renașteri. Dar cum „upanișade” înseamnă „învățături secrete”, adesea ele recomandă cititorului să nu divulge vreo învățătură

→ Continuare în pag. 18

Chemarea poeziei interioare

Mihaela-Mariana CAZIMIROVICI

Încă de la început se putea prevedea imineța unei alte apariții editoriale semnate Deea State: personalitatea ei distinctă prezintă posibilitatea expunerii cu mult curaj a autenticului interior, iar aceasta este dublată de o ambiție remarcabilă, în sensul bun.

Pentru ea, cuvintele sunt ajutoare ale sufletului, ale sporului estetic lăuntric, iar noul său volum și primul de poezie, intitulat „Elixir pentru suflet”, începe ca o dedicație pentru aceasta.

Gândurile sunt transformate, an de an., pe hârtie și surprind un zbucium care provoacă emoții de mare intensitate.

Deși, când o-ntâlnim pe Deea, zâmbetul o-nsoțește mereu, căldura și lumina lui, în vers, sunt sacrificate „Între așteptare și suferință”; un eu poetic greu încercat: „Într-o imaginație bolnavă de gânduri chinuite,/ E-o noapte perturbată de-un coșmar

interior!”, așa cum ne dezvăluie tulburător în „Frământări de-o noapte” (p. 16).

Și nu e o simplă trecere, nu e o simplă-ntâmplare, căci „visul etern” e „Visul distrus de ieri” (ambele din Căutare neîncetată, p. 20). Iar curajul dezvăluirii sinelui merge până la final: „[...] mi-am scuturat visele îngropate în scrum” (Miros de zambile, p. 92).

Găsește, totuși, ieșirea... sau poate părea că o știa din start: aceasta este chiar iubirea aceea vibrantă, puternică, pe care o strigă – cumva, opintit, nu exclamând, ci cu brațele-ntinse, pentru a fi prinse și ancorate – aproape de mijlocul volumului în „Acordul timpului” (p. 94), într-o-nșiruire de cereri ritmate, accentuate: „Salvează-mă [...]”, „Eliberează-mi sufletul [...]”, „Ia-mă [...]” etc., până la descoperirea jocului: „Aruncă-mă într-o calmă mare în care să fiu un delfin jucăuș” și „Lasă-mă să te pictez ușor cu privirea [...]”.

Ludicul aduce puțină lumină și înțelegere, aduce exact firul acelea subțire care, într-un întuneric adânc, luminează, parcă, salvator pentru suflet, mai mult decât un soare strălucitor de vară.

...Și astfel își deapănă nopțile poetice tânăra autoare, candidată la descoperirea celui căruia îi spune „Marele mister pentru toți” (p. 199), într-un fel de jurnal în versuri, care ne prinde, ca cititori, în mrejele lui, în întrebările lui, în căutările unui suflet tânăr ce simte chemarea continuă a poeziei interioare.

→ Continuare din pag. 17

omului nevrednic de ea: „Această învățătură despre Brahma s-o comunice tatăl fiului cel mai în vârstă sau numai unui școlar iubit, nu însă altuia, oricine ar fi, chiar dacă i-ar da întreg pământul înconjurat de apă și umplut cu comori”.

Doar câteva cuvinte despre manuscrisele și manualele indiene. Conservatorismul indienilor reiese și din faptul că, având în vremea din urmă hârtia și tiparul la îndemână, ei continuă (cel puțin în perioada când Simenschy își elabora tratatul) să scrie pe foi de palmier și pe coajă de mesteacăn, ambele materiale lesne degradabile, inclusiv cu contribuția climei excesive de pe aceste meleaguri. Iată motivul pentru care, ne informează redutabilul indianist român, „cele mai multe manuscrise pe care le avem și după care s-au editat mai toate textele indiene de către învățații europeni, datează numai din ultimele secole”, manuscrisele din secolele XIII-XIV, de exemplu, fiind extrem de rare, iar cele din antichitate neexistând nici de leac.

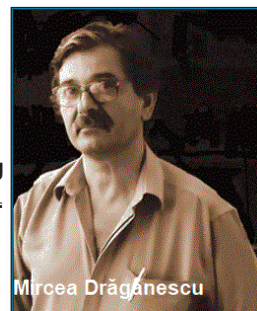
Este adevărat că în anul 1900, savantul german M.A. Stein a descoperit în deșertul din Turkestanul chinez peste 500 de tăblițe de lemn cu scriere indiană, tăblițe aparținând secolului al IV-lea sau chiar mai vechi. Atâta doar că respectivele tăblițe dețin o restrânsă valoare muzeal-arheologică, pentru că „nu cuprind nici măcar un singur text mai important, care să nu fie cunoscut și din alt izvor”.

Manualele didactice indiene cuprind suturele (regulă scurtă, mai exact învățătură comprimată în câteva cuvinte, într-o mai lesnicioasă memorare), adică acele entități lingvistice cu adevărat specifice culturii/literaturii indiene, prin care autorii lor caută „să spună cât mai multe lucruri în cât mai puține cuvinte”, chiar dacă aceasta dăunează înțelesului și clarității. Astfel, cărțile indiene de gramatică, potrivit suturelor lor, nu admit nici măcar o singură literă de prisos. Același laconism, învecinat cu cripticismul, se întâlnește și în manualele de filosofie, scopul suturelor din ele fiind acela de-a sugera ideea și de-a ajuta memoria. Taman ca scrierile antice chineze (Cartea despre Tao și virtuțile sale, de pildă), cu cât manualul este mai vechi, cu atât el este mai obscur și, ca atare, mai dificil de priceput fără ajutorul unui comentariu. Dar nu de puține ori, însuși comentariul are nevoie de un alt comentariu... Desigur, elevii învățau pe dinafară suturele, iar învățătorii le dădeau explicațiile trebuincioase pentru înțelegerea lor. Ulterior, toate aceste explicații au fost scrise, astfel rezultând niște voluminoase comentarii la suture, fără de care ele ar fi de neînțeles chiar pentru majoritatea indienilor. Suturele mai recente, ne face cunoscut Simenschy, „sunt simple colecții de precepte sau învățături, formulate și adaptate spre a servi ca manuale pentru diferite științe, ca: ritual, filosofie, legi, gramatică etc.”.

POEME

(din volumul în lucru „Între linii”)

Mircea DRĂGĂNESCU

Între linii 1

Măicuță

Din gară pleacă un tren
Șuieră tare, vântul șuieră tare,
Sau pleacă un tren spre Eden ?!
Să alerg poate-l voi prinde
Poate soarele n-a răsărit
Poate trupul nu mă va vinde
Deși e rănit...
Mă târăsc printre traverse
Poate totuși, poate-l mai prind,
Căci aproape de inimă fără de veste
Îl aud câteodată venind...
Măicuță, un tren e o minune
Mai ales când pleacă înspre Eden,
Mă târăsc pe calea ferată fără de nume
Poate-i voi face un semn...
Iarba sălbatecă plină de zgură
Mă zgârie blând pe obraz
Aș vrea măicuță cu o cerească trăsură
Să alerg pe un verde izlaz...
Sunt încă pe calea ferată
Și soarele n-a răsărit
Poate Cocoșul Dimineții de astă data
A adormit...!

Între linii 2

Aștept să mă maturizez
Acum la aproape 70
Și continui să scriu poezii
Uimindu-mi concitadinii
Care mă văd zilnic
Cărând sacoșe din piață
Și plimbându-mi
Nepoțelul în părculețul
Cu tot felul de jucării...

A dat în mintea copiilor
Spun unii...!

*
* *

Iată că este necesar
Ca cineva să ne îndrume
Pe ce linii să ne îndreptăm
Chiar dacă va fi un acar nebun
Păun cum se spune
Deși vagonul nebun corabia nebună

O ia aiurea pe linia ce nu duce nicăieri
Acarul Păun ne salvează de la deraiere
Chiar cu riscul ca acarul Păun
Să nu fie nebun...!

*
* *

Ah ce minunat e să faci poezie
Să fii detașat de tot și de toate
Să te doară în p...aișpe
Să survolezi lumea
Văzând-o
Ca o planeta albastră și fericită
Să fii convins că vei fi cuprins
în antologii

Că vei fi nominalizat
De critici la modă
Că te vor citi copii în manuale...

În timp
În timp ce totul se prăbușește
Se prăbușește...

*
* *

Voi survola tărâmul Oz
În care totul este roz
Și-n care viața-mi viitoare
Va fi doar în acea culoare
În care orișicare loz
Va fi spre cea câștigătoare...!

Variantă la variantă

Țupa țupa, țup, țup, țup,
Pen'că cei ce sunt ca noi
Într-un roi sau mușuroi
Nu mai sunt de mult în tren(d)
Fără farmec și polen(d)
Ca regina să sporească
Într-o miere
Teească...!!!

*
* *

Rostul meu
Este poezia
Fără de ea
Nu aș exista...!!!

Mă întreabă cineva în vis
Oare ce ai dreptul să faci?
Tot în vis îi răspund: să te duci acasă
Să faci o revoluție în jurul palatului,
În jurul axei tale...

Timpul tău va trece oricum...

*
* *

Stropi binefăcători
Ploaie fertilă
După zile de foc o clipă de speranță
Foc apă foc și iar apă
Viața merge înainte
Chiar dacă noi nu vom mai fi
Viața este frumoasă
Este important să vadă
Cineva lucrul acesta
Împotriva inconștienței
Care se întinde ca o pânză de păianjen
Peste facerea lumii acesteia...!

Mihăiță

Este copilul prietenului mei Cristi
Plecat dintre noi prea devreme
Pentru că a vrut libertatea
Cu orice risc
Libertatea...

A murit Cristi în libertate
Și nu i-a părut rău

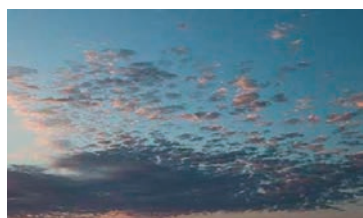
A murit de o maladie care nu se putea
Trata în țara natală...
De dor...

Au încercat americanii să-l salveze
Dar nu s-a inventat un astfel de leac

Mihăiță este un astfel de leac
De leac împotriva uitării. .
Mihăiță este dovada că
Eternitatea încă există... !

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA

Azi e duminică

*Azi e duminică.
E prima zi în care îmi e permis să ies
la soare.
Și tot pentru întâia oară în viața mea
mă minunez
de depărtarea
și de albastrul
înaltului zenit.
Mă așez smerit
cu spatele la zid.
Gust clipa fără de avântări prin valuri,
o clipă fără lupte, chiar și fără soție.
Numai pământul, soarele și eu...
Sunt fericit...*

Nâzim Hikmet, Turcia (1902 – 1963)
Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

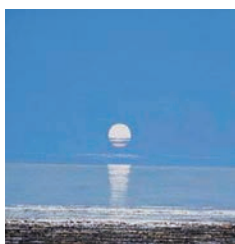

Înainte de potop

*În arborii nocturni
aer în formă pură
prelung chemând
din depărtări.
Mă-ntreb acum
de-i rămas bun
sau altă prorocire
a capătului.*

*Pământul se coboară
sub propriul orizont,
nimic nu mai răsare.
E clar că nu ne mai rămâne
decât fugara oglindire,
chip reflectat în care
pentru-o vreme
încă mai dăinuim.*

Günter Kunert, Germania (1929-2019)
Traducere: Gabriela Căluțiu Sonnenberg

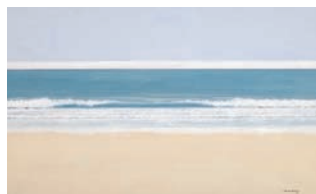

Lună și mare Pentru Oscar Bento

*Neprihănită
neatinsă parcă
de-a omului amprentă:
luna.*

*Inaccesibila-i splendoare se-oglindește
în aparent la fel de pură
mare,
ce adună-n pântec
omeneștile deșeuri,
ale deșartei lăcomii.*

Germain Droogenbroodt
Traducere: Gabriela Căluțiu Sonnenberg

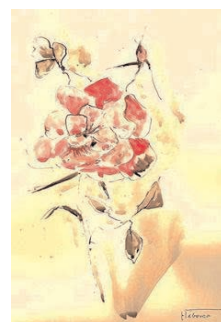
Elegie la marginea mării

*De câte ori marea uda țărnul,
Întreba de tine.
Avea aceeași limpezime în ochi*

*Și aceeași grație netrucată,
Ca tine,
Încât se vedea cu certitudine,
Că sunteți rude.*

*Mareea
A venit dintotdeauna cu regularitate,
Și continuă încă să vină.
Tu n-ai mai venit.*

Corin Bianu, România

Bogație

*O soartă mi-este dată
și alta înstrăinată:
întâi am trandafirul,
apoi mai am un spin.
Dar ce mi-a fost furat
tot mie-mi aparține:
căci am o soartă dată
și una înstrăinată,
în purpuri sunt bogată
și în melancolii.
Ah, pățimașă-i roza
și adorat e spinul!
Conturul se dublează
rodind îngemănat,
o soartă ce mi-e dată
și una înstrăinată...*

Gabriela Mistral, Chile (1889-1957)
Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Ion Iancu Vale

„Dialogul redus de pe câmpia tăcerii”

Ion Iancu VALE

Omul numit Ars, cu fața adânc cutată de seisme lăuntrice, bine înfipt pe picioare, având mâna stângă întinsă cu palma în sus, așteaptă solitar și nemișcat undeva pe întinsa Câmpie a tăcerii. În jurul frunții lui creierul propriu, scăpat nu se știe când din închisoarea-i capilară, se rotește cu viteză constantă pe o orbită stabilă. Cu toate că Ars se găsește în situația incredibilă de a nu se afla momentan, în posesia creierului său, el poate vorbi, poate gândi și trăi grație intervenției miraculoase a Veșnicei și Imanentei Puteri Stelare în a cărei atenție este.

Astfel Ars așteaptă rotindu-și ochii măriți, creierul ce la intervale egale apare în fața câmpului său vizual. Creierul se numește Cir. Deodată, Ars începe să vorbească. Buzele fierbinți, pârlite de febră, se deschid lăsând să-i scape în afară un glas calopodat pe o totală tristețe. El spune: „Ascultă Cir, acum că ția venit din nou poftă să mă terorizezi și să mă chinui, țin cu tot dinadinsul să-mi ascuți părerea față de poziția ta incalificabilă, cinică și dușmănoasă, așa putea spune ce o ai față de persoana mea. Fi te rog bun, oprește-te din rotirea ta și așează-te în palma mea. Să ști, ți-o spun fără menajamente. Numi face deloc plăcere să te simt atingându-mă. Mă înfior la gândul contactului cu tine. Pentru că sunt sigur că ești moale, călduț, lipicios, neplăcut la atingere, dezgustător chiar. Sunt nevoit însă să accept compromisul de a te ține în palmă. Pentru că nu te pot urmări în felul acesta la infinit. Mă amețești tot învârtindu-te în jurul capului meu. Oprește-te deci odată și așează-te în palma mea. Pentru numele lui Dumnezeu! Și surpriză: Cir își încetinește viteza de rotire și planează lin, așezându-se în palma lui Ars. Relaxat, acesta spune: „Așa, așa Cir băiete, ce bine faci. Și acum, ascultă-mă atent. În pofida bunului simț și multor norme de etică existențială, îți faci obiceiul de la o vreme de a te juca de-a șoarecele cu pisica, împroșcându-mă cu refularea ta neuronală pe care nu știu unde naiba o fabrici în cantități așa mari. O Cir, Cir se pare că poți fi și credul. Căci ce cuminte și dezinvolt stai acum în palma mea tremurătoare și asudată. Și crede-mă, ai făcut o mare imprudență. Și ști de ce? Pentru că așa putea strânge degetele. Și-ți dai seama cu ce sete le-aș înfige în tine. Ca într-un cleste te-aș strânge, stârcindu-te până ar ieși zeamă din alcătuirea ta. Dar văd cu stupoare că nu ți-e deloc teamă. Stai liniștit, mă ascuți impasibil și doar vibrezi imperceptibil în mâna mea. Ști tu ce ști, brută nenorocită ce ești. Ști că nu pot face un astfel de gest. Însă nu mă pot abține să nu-ți spun că ești un monstru apocaliptic, o alcătuire malefică ce mă asediezi cu iluzii, visuri obscure și nerealizabile.”

În acest moment Cir se mișcă, cine știe de ce, și se ridică puțin în palma omului numit Ars. Acesta se grăbește să-l

liniștească, speriat că Cir i-ar putea pleca din palmă. „Hai Cir, nu te supăra, stai liniștit și ascultă-mă până la capăt, trebuie să mă ascuți. Eu știu că ești stăpânul meu, generalismul uriașei armate de nervi ce mă împânzește și care, mai devreme sau mai târziu, împreună cu carnea mea se va integra în inevitabilul proces al putrefacției. Și tu ști prea bine acest fapt. De ce atunci nu ai puțin respect, milă chiar, față de efemera bucată de ferment care este ființa mea, încă vie și pe care tu o tutelezi. Ție-ți convine, știu. Tu o să te prefaci într-o ață subțire și străvezie și o să te înalți, dracu' știe unde. De ce parcă surâzi acum, ironic și batjocoritor, canalie mută și lipicioasă? Să ști schizoparanoic incurabil, ce ești, că strămoșul tău, megabătrânul Cirdeneanderthal era mult mai cumsecade. El nu si-a supus bucata lui de ferment unor munci atât de istovitoare, pe care tu le grămădești acum pe umerii mei obosiți. El nu l-a forțat pe necioplitul om de Neanderthal decât să arunce cu piatra, să dea cu bățul, să se cațere în copaci, să-și găsească un adăpost natural și alte câteva chestii mărunte și la îndemână. Nu l-a făcut să se întrebe de ce albul e alb, rotundul rotund, de ce curge apa, de ce cade fructul etc., cu toate că și atunci existau asemenea stări și fenomene. Am impresia bizară că rânjești, că te distrezi copios chiar, germinație morbidă al celui mai întunecat Hades. Te congestionează zecile, miile de mici rânjete ce-ți desfigurează la fel de multe tale circumvoluțiuni. Și ești mulțumit de starea mea gravă, de anxietatea, de nesiguranța și de întrebările fără răspuns ce au început să mă devoreze și de care ești principalul vinovat. Te simt chiar și în postura în care ești acum, cum strângi cu ghearele tale minuscule și metalice rădăcina părului ce-mi țipă în piele și-mi tulburi lumina ochilor. Cir, Cir, regele meu, marele meu stăpân, termină cu această cruzime, redă-mi liniștea, fă-mă să redevin un om normal, căci îmi ajunge. Auzi?” Și Ars țipă ridicându-și ochii spre cerul plumburiu, surd, opac și mut ce acoperă întreaga Câmpie a tăcerii. „Îmi ajunge, îmi ajunge, îmi ajunge!” Se liniștește și privind din nou ghemui cleios din palma lui își continuă dialogul. (De fapt un monolog, căci Cir nu a scos tot timpul nici măcar un sunet): „Cir, încearcă deci și înțelege-mă. Te rog să mă ierți dacă am fost prea aspru cu tine. Dar termină o dată cu toată această cruzime fără sens. Metamorfozează-te și o dată cu tine și pe mine. Căci să ști eu până la urmă te-aș accepta așa cum ești. Dar nu te vor ceilalți oameni și odată cu tine, nici pe mine. Încearcă și schimbă-ți nonconformismul, integrează-te în logica difuză a acestor vremuri crepusculare. Hai Cir, fi bun și înțelegător, treci la locul tău și ține cont de tot logოსul asta al meu incoerent și absurd, probabil. Sau fă ce crezi. Se pare că până la urmă sunt și eu sortit ca mulți alții să mă zbat încercând să aflu, fără rezultat, ce înseamnă acest perpetuu și vicios joc care este viața. De fapt de ce așa ști până la urmă, la ce mi-ar folosi, sau ne-ar folosi?” Ars tace în sfârșit și așteaptă. Cir se mișcă în palma lui, se dezlipește ușor, se ridică și își reia pentru un scurt timp vechea orbită și se reîntoarce nevăzut în închisoarea-i capilară. Fizionomia lui Ars se destinde, trupul i se destinde și el, relaxat. Sare deodată în sus, începe să gesticuleze și să-și miște frenetic picioarele. Pe întinsa Câmpie a tăcerii se aud acordurile unei melodii ritmice, sincopate. Fericit, Ars intră în ritmul muzicii și începe să se deplaseze în pas de dans, înaintând până se face mic, tot mai mic, dispărând până la urmă total. Undeva, nu prea departe, farmacistul Figueras, imperturbabil și absent caută în continuare, absolut nimic.

Din volumul „Revelații”

POEME

Mircea Dorin ISTRATE

*

Vă las...

Motto: „Trecător prin ceruri nines,/ cu luceferii în roi,
Însfințesc cu-a mele vise,/ urma carului cu boi”

Venit e timpul meu de ducă, din lumea-n care am iubit,
Corola florilor din luncă, cel susur de izvor grăbit,
Un cimbrisor pe cărăruia ce șerpuia spre vârful deal,
Acolo unde priveghează, bătrâna stână, din Ardeal.

Le las le cei ce vin în urmă: pădurea ce-am găsit-o crâng
Și via dulce, îmbrumată, cu-a ei ciorchini ce-n teascuri plâng,
Pomiștea popii de pe Coastă cu toate merele-i de aur,
Povești de la bătrâni știute, cu Feți-Frumoși și cu balauri,

Codanele, cu ochi ca marea ce tinerețea mi-au vrăjit,
Și bolta nopții înstelate, cu norul ce ne-a ocrotit
Când ne vindeam pe-un pumn de stele înflăcărare sărutări
Și-n șoapte ne juram iubire, în clipe lungi, de amânări.

Și Valea v-o mai las pe toată, cu mure-n soare îndulcite
Și tot hotarul cu bucate și lanuri grele unduite,
Și colilia pe pășune, frăguțe dulci, însângerate
Și turma veșnic înnoită amirosind a caș și lapte.

Și țințirul de pe Dâlmă, cu bunii mei lăsați însemn
Ce-și dorm sub pruni vecia scrisă pe învechite cruci de lemn,
Și scocul morii ce odată ne-a săturat flămânda gură
Și truda de țaran pe humă, s-avem mereu de-mbucătură.

Și în cuprinsul lor, a toate, vă las biserica din deal,
De timpuri toată înșfințită în ruga lacrimilor val,
Să știți că doar prin ea ne ținem cuibarul nostru la un loc
Sub patrafirul de credință și ce dă Domnul, la soroc.

Mai mult de-atâta n-am, și-i bine, să fiu sărac când mă voi duce
Să veșnicesc cu neamul care, pomelnic stă înscris pe cruce,
De-aceea când, mă dați veciei să ziceți doar, un: Doamne-l iartă!
C-a fost și el o clipă scurtă, un suflet bun, pe astă vatră.

Și de-ți simți c-așa vă vine, pe tremurata voastră geană
Un bob de lacrimă să puneți, la suflet faceți-i pomană,
Și-apoi, trei zile adunate să mă vorbiți numai de bine,
Să pot ajunge-n raiul care, găsi-va loc și pentru mine.

Culorile toamnei

Se-ngălbeneste toamna-n cucuruze,
În perele și merele creștești,
În rotofei dovleci și ploi de frunze
Acoperă grădinile domnești.

Se arămește toamna-n cea pădure
Și-n lătărișul tânăr din ponoare,
Un strop de negru pune-n rug de mure
Să strălucească-n razele de soare.

Se îndulcește toamna-n deal la vie
În strugurii ce-n iarnă fi-vor vin,
În pruna-mbietoare, vineție,
În boabele din tufa de afin.

Și-apoi, cum noi o știm, pe negândite
Lăptoasă pâclă varsă peste humă,
Și din răcori, în dimineți grăbite
Pe toate pune grabnic, cuib de brumă.

Eu întristat spun vorbe de ocară,
Ea-mi picură pe suflet nostalgii,
Și-n glas mios încearcă să îmi ceară
Să îi mai scriu, vre-o două poezii.

Din antologia în lucru „MIEREA CUVINTELOR”

„Umbre” de Marilia Samper la Teatrul Național din București

Magdalena BRĂTESCU

„N-am intenționat să scriu un thriller, declară autoarea, ci o poveste despre niște personaje care se confruntă cu pierderea unei ființe dragi. Povestea s-a transformat în trei povești.

În prima e vorba de un cuplu distrus de dispariția fiicei. În a doua, un tată cu băiatul lui trăiesc în abisul lăsat de absența mamei. În a treia, o pereche de soți vârstnici se teme că unul îl va pierde pe celălalt pe măsură ce zilele li se scurtează”.

Cele trei istorii se întretaie și sunt un imn închinat iubirii. Înainte de vizionarea piesei, doar citind sinopsisul, spectatorul nu-și poate imagina cât lirism, cât adevăr de viață, câtă frumusețe a interiorului omenesc va găsi în ea! Fiecare va avea sentimentul că el însuși a scris replicile, sau măcar le-a gândit, ori că e vorba de întâmplări din propria lui existență.

Iar când în scena finală se dezvăluie legătura absolut surprinzătoare dintre toate personajele, copleșit de o emoție pozitivă, publicul realizează ce mesaj de profund optimism transmite dramaturga.

O adolescentă pe nume Alba pleacă la o petrecere și dispare în pădure lăsându-i pe părinți pradă unei dureri incomensurabile. Dragostea dintre soți se stinge lăsând loc urii. Vorba devine tăcere. Treptat, părinții se înstrăinează. În lupta pentru supraviețuire după o traumă, iese învingător cel care se recuperează și vrea să se vindece.

„Se poate ieși din pădure: întotdeauna se va găsi o cărare luminoasă pe care să poți merge mai departe, lăsând umbrele în urmă. Pentru că viața se poate ridica deasupra morții”. Aceasta este lecția de viață a dramaturgei și regizoarei spaniole de origine braziliană Marilia Samper, o lecție de optimism și luciditate, de dragoste sublimă între oameni, de vitalitate.

Precum se întâmplă adesea scriitorilor, inspirația i-a fost declanșată de un caz autentic. O fată violată în pădure de un grup de tineri și lăsată aproape moartă. Dar arta e sublimarea realității prin prisma creatorului, deci latura psihologică a textului se referă la modul în care omul e capabil să depășească o suferință extremă. Deci piesa vorbește, într-un limbaj emoționant, despre iubire și fericire ca elemente de depășire a circumstanțelor.

Montarea tânărului și talentatului regizor Vlad Cristache și-a propus să realizeze „un spectacol despre speranță. Într-o lume tenebroasă în care te simți permanent în proximitatea răului inform care învâluie și domină societatea, credința că poți depăși încercările vieții și că poți fi fericit e o naivă utopie. Spectacolul meu e un elogiu adus acestei utopii”.

Vlad Cristache semnează nu numai regia, ci și scenografia, ilustrația muzicală și lighting design-ul, totul ridicându-se la cel mai înalt nivel artistic. Locul acțiunii, pădurea, e sugerat prin trunchiuri de mesteceni fără coroană și rădăcini, încarcerate în celule de sticlă pe ale căror pereți se scurge apa ploilor, simbol al trecerii timpului, vieții, tristeții, al stergerii și purificării. Iar pe podea, covor de frunze tomnatice.

Suspansul și misterul textului sunt susținute de luminile unor lanterne uriașe, de fulgere, șuierături, fluierături și de melodia ce revine ciclic, obsedant, ca un leitmotiv al durerii îngemănate cu speranța. Totul e perfect concertat de un regizor de excepție care și-a selectat și o distribuție pe măsură. Începând cu cei doi monștri sacri ai teatrului contemporan românesc, Mariana Mihuț și Victor Rebengiuc, profesioniști desăvârșiți, dedicați rolului, firești, cu emoție perfect transmisă în sală, cu inteligență și umor. Ei dețin cheia lacrimii și a râsului din ochii spectatorilor!

Alături de ei, în rolul mamei protectoare, distrusă mai întâi de dispariția fetei și apoi neîmpăcată cu infirmitatea acesteia, Ana Ciontea e mulată pe personajul interpretat, cu toate nuanțele de duioșie, spaimă, durere, revoltă, cruzime.

Din distribuție mai menționez pe Andrei Finți (tatăl lucid și luptător), Mircea Rusu (un rol de compoziție în tatăl părăsit de soție, bețiv și brutal) dar mai ales cei doi actori foarte tineri, Emilian Mârnea (excepțional în băiatul timid, îndrăgostitul capabil de orice sacrificiu) și Alexandra Sălceanu (fata candidă, victimă a abuzului).

Un spectacol emoționant care trebuie văzut!

Cine i-a „omorât” pe zei?

Al. Florin ȚENE

Motto: „Sunt ateu cumpănit de Hristos. De nu era Mântuitorul, nici nu știu ce-aș fi rămas. Așa pot merge mai departe!” **Părintele Constantin Necula**

Înainte de a examina în ce măsură rezistă experienței strict definite această credință a omului în o forță supranaturală, cum ar fi zeii, pozitivă și de filozofie, caut să arăt că postulatul raționalității integrale a naturii și înclinațiile de gândire în care el se concretizează este însoțit, în străfundul conștiinței noastre, de un întreg cortegiu de afirmații de ordin practic și moral. Nici o cunoaștere nu este inteligentă pură. Percepția zeilor în antichitate conținea elemente finaliste de interpretare valorificatoare: datele prime ale spiritului omului primitiv, dar și la cel actual, sunt impulsurile, nu ideile pure. Dar, și în cazurile necunoașterii din timpurile imemorabile în care specia umană reușea să-și afirme libertatea interioară, nu poate fi vorba de idei pure în sensul absolut al cuvântului, idei ce inventau forțe superioare oglindind pur spectacular realitatea. Cunoașterea istoriei antice în sensul absolut al termenului nu este și nu a fost un ideal, fiindcă fundamentul prim al celei mai abstracte viziuni despre zei e clădit din secrete elemente finaliste, fiindcă orice cunoaștere examinată cu atenție, se va dezveli ca fiind, într-un anumit sens, animistă, persoană care credea că obiectele și fenomenele naturii ar fi însuflețite, imaginea despre lume fiind

prezentată drept creație a unor forțe, numite zei, dovedindu-se a fi construită și din transpunerea în lumea exterioară a dorințelor noastre secrete.

Din legendele străvechi, care au ajuns până la noi, putem cunoaște doar o mica parte dintre zeii pe care i-au venerat oamenii de-a lungul mileniilor, și cărora s-au închinat. Închinare luată ca sens de plecaciune și nu cruce.

Mulți zei în care oamenii au crezut vreme îndelungată au dispărut fără urmă, iar amintirea altora s-a păstrat doar în legende și mituri, cu toate că pe vremuri și ei au fost zei cumpliți, care înfricoșau pe credincioși, îi sileau să cadă în genunchi în fața lor, să bocească, să l-i se roage, să le aducă jertfe, chiar jertfe omenești. Practic, acestea erau crime în slujba unor superstiții.

Mai sunt popoare care mai cred în zei, cum ar fi China, India și Japonia, dar aceștia sunt modernizați, nu se mai aduc jertfe umane, după cum spune Biblia, se poate ucide cu o falcă de asin o mie de inși, cum se scrie în Cartea Judecătorilor, XV, 15.

Legendele despre Buda, Krișna Zarathustra, Mithra, Adonis, Osiris, Zeus, și alți zei din religiile antice au fost create cu mult înainte de creștinism, din motivele necunoașterii fenomenelor naturale, dar și din nevoia omului de a găsi un sprijin sufletesc și o speranță într-o divinitate. În schimb, legendele despre Mahomed au fost alcătuite mult timp după creștinism.

Studiul comparativ, pe care îl fac, al istoriei diferitelor religii vădește următoarele:

1. În aceleași condiții de existență, la popoare diferite apar adesea aceleași credințe religioase, aceleași noțiuni și legende despre zei și zeițe, despre nașterea, moartea și învierea lor, chiar dacă zeii și zeițele respective purtau cele mai felurite nume. Credința în înviere a popoarelor era o formă de speranță că viața nu se termină pe pământ și că ea continua în cer.

2. Popoarele au împrumutat unul de la altul legendele despre zei și zeițe, transformându-le potrivit vremii, obiceiurilor și credințelor anterioare.

3. Cu sute și mii de ani înaintea

creștinismului, la diferite popoare - egipteni, hinduși, perși, chinezi, evrei, asirieni, greci etc. - au existat legende despre zei, care cuprind aproape tot ce au inclus ulterior scriitorii creștini în evangheliile privitor la nașterea, viața, moartea și învierea lui Iisus Hristos. În acest context, mă simt obligat să explic etimologia cuvântului Hristos. Putem vedea că în limba ebraică în original, Vechil Testament vorbește despre termenul 'meshiyach' care în dicționar înseamnă un om 'uns sau consacrat'. În ebraică preotul sau regele în Vechiul Testament înseamnă ceremonial de uns cu untdelemn, înainte să fie pus în funcție și aceasta este mashiyach (cu articolul hotărât) fiind consacrat ca atare. Când a fost creată Septuaginta în 250 î.e.n., traducerea a preferat un cuvânt din greacă care este asemănător, anume Χριστός (care în românește înseamnă Hristos) și care de fapt înseamnă ceremonial de uns cu undelemn. De aceia cuvântul Hristos (în românește) este exact la fel (doar că în greacă: Χριστός = Hristos) iar în ebraică este 'meshiyach' care înseamnă o persoane specifică. În Noul Testament oamenii care au scris aceste lucruri au înțeles că Iisus este chiar cel care vorbește despre subiectul privind Septuaginta și continuând să folosească numele Hristos, înțelegând că Iisus este și mashiyach.

4. Religiile precreștine au cuprins multe elemente care pe urmă au intrat în cultul creștin, ceea ce explică în parte succesul pe care îl are creștinismul.

5. Islamismul a împrumutat multe credințe, mituri și elemente de cult, parte de la evrei și parte de la creștini.

În baza acestui studiu am alcătuit un tablou, într-o formă concisă, care să permită cititorilor comparația succesivă dintre poveștile despre "Mântuitorul lumii" la creștini cu aceleași povești despre „mântuitorii venerați până la creștinism și după creștinism), până astăzi.

1. Buda, Zarathustra, Krișna, Mahomed, Moise etc., potrivit legendelor ajunse până la noi au avut menirea să nimicească răul existent în lume. Același lucru se spune în Biserica

Catolică, Ortodoxă, Greco Catolică despre Hristos.

2. Acești zei laolaltă nu numai că n-au nimicit răul din lume, îl trăim și azi, ci dimpotrivă, l-au sporit, unele culte religioase, cele venite din Asia, se fac vinovate de crime sângeroase și au consfințit crimele atentatelor de astăzi. În creștinism să nu uităm crimele făcute de inchiziție, în numele lui Iisus.

3. În viața zeilor răul apare de la început. Potrivit legendelor, pentru ca Moises să fie ucis, din ordinal faraonului au fost omorâți mulți copii evrei nevinovați. Pentru ca Gadad să fie omorât, din ordinal lui Ioav, conducătorul de oști al lui David, au fost uciși mulți oameni. Dar Moise și Gadad au rămas în viață. Potrivit Bibliei și Iisus Hristos a rămas în viață, în timp ce din cauza lui au pierit mulți copii din ordinal lui Irod.

4. Pentru ca să fie salvat, Moise a fost așezat într-un coș și lăsat să plutească pe râu. Pentru ca Perseu, pe care regale Akrisios voia să-l ucidă, să fie salvat, el a fost pus într-o ladă și i s-a dat drumul pe mare. Regii Zef și Amfion au fost salvați în copilărie de urgia lui Zeus, fiind ascunși într-un coș. Legendarul rege atenian Ion, ca și regale Sargon al Akkadii au fost salvați tot în copilărie, fiind ascunși în niște coșuri. Pentru a-l salva pe fiul ei, Horus, de urgia lui Set, Isis, născătoarea de zeu din Egipt, l-a ascuns într-o mlaștină, la care a ajuns călătorind pe un asin. După cum Isis și Horus s-au salvat pe un asin, tot astfel au fugit în Egipt și Maria cu Iisus, așa scriu evangheliștii.

5. Zeii și prorocii Mithra, Agni, Adonis, Buda, Krișna, Zeus, Perseu - potrivit legendelor - s-au născut în peșteri, grote, temnițe ori subterane. Așa cum scrie Biblia, Iisus scotit rege, Fiul lui Dumnezeu și proroc, s-a născut de asemenea în peșteră.

6. Lui Zeus i s-a prescris că va fi detronat de fiul zeiței Metis. Lui Akristos i s-a prezis că va fi răpus de nepotul său, Perseu - fiul lui Zeus. În Evanghelii, prorocii au prezis că Iisus Hristos va răsturna stăpânirea romanilor și va deveni rege al iudeilor. Se pare că etimologia numelui de Cristos provine de la rădăcina zeului Akristos.

7. Zeul egiptean Thot o vestește pe fecioara Mutemua că va naște un copil de la un zeu. În creștinism găsim pe Arhanghelul Gavril care aduce vestea fecioarei Maria că v-a naște pe Fiul lui Dumnezeu.

8. Fecioara Mutemua se afla într-un templu egiptean. Pe când Fecioara Maria se găsea într-un templu evreiesc.

9. Zeul Nef a apropiat crucea de buzele fecioarei Mutemua și astfel "a lăsat-o grea". În creștinism Sfântul duh "a lăsat-o grea pe Fecioara Maria."

10. Krișna se naște într-un staul - peșteră între un catâr și un bou. La fel se întâmplă și la nașterea lui Iisus.

11. La nașterea lui Krișna s-au petrecut minuni. Nașterea acestuia, la fel ca la nașterea altor zei, a fost vestită prin apariția unei stele pe bolta cerului. Același fenomen este povestit de evangheliști la nașterea lui Hristos.

12. Mama lui Agni se numește Maya. Mama lui Adonis este Mirrha. Mama lui Buda se cheamă Maya. Sora lui Moise, care l-a salvat, se cheamă Miriam. Mama lui Iisus se numește Maria, un nume înrudit cu Maya, Mirrha și Miriam.

13. Krișna se naște în Mathura, unde părinții lui s-au dus pentru a plăti birurile. Iisus se naște în Betleem unde părinții s-au dus pentru a se înscrie cu ocazia recensământului.

14. La nașterea lui Krișna au sosit păstorii pentru a l se închina. Același lucru s-a întâmplat la nașterea lui Iisus.

15. Pruncul Krișna este vizitat de prorocul Narada. Astrologii îi prezic un viitor măreț. Astrologii îi prezic lui Mahomed un viitor măreț. Lui Buda înțeleptii i-au prezis că va deveni un mare rege, sau cel mai mare ascet, sihastru. La fel i-au prezis lui Iisus Hristos magii care au venit să l se închine, prezicându-l tronul regesc.

16. Poporul îl aduce daruri lui Krișna. Pruncului Apollo, zeițele i-au adus în dar ambrozie și nectar. Lui Iisus magii i-au adus tămâie, smirnă și aur.

17. Zeițele l-au slăvit pe pruncul Apollo. La creștini îngerii l-au slăvit pe Iisus.

18. Nașterea lui Mithra a fost însoțită de apariția unei lumini. La nașterea lui Apolo totul s-a luminat de o lumină puternică, strălucitoare. La nașterea lui Mahomed cerul s-a luminat cu o strălucire neobișnuită. La nașterea lui Buda tot universal s-a luminat, iar cerul s-a unit cu pământul. La nașterea lui Iisus a apărut un nor luminos cu îngeri.

19. La nașterea lui Buda au asistat îngeri și arhangheli. Același lucru evangheliștii scriu că s-a întâmplat la nașterea lui Iisus.

20. La nașterea lui Buda arborii l s-au închinat. Când Mahomed a plecat pe un catâr cu doica lui, oile pe care le-a întâlnit l s-au închinat. Iar catârul pe care călătorea i-a prezis lui Mahomed un viitor măreț. La nașterea lui Iisus animalele din staul s-au aplecat deasupra ieslei. În timpul fugii părinților

lui în Egipt, palmierii din drum s-au aplecat în fața lui Hristos.

21. Pe Buda, mama sa l-a născut stând în picioare. Mama lui Mahomed a născut fără dureri. Pe Lao Tzî mama l-a purtat în pânțece 81 de ani. Maria l-a născut pe Iisus fără sânge și fără durere.

22. Buda începe să umble și să vorbească imediat. Mahomed la nașterea sa a spus: „Mare e Dumnezeu! Unul e Dumnezeu, iar eu sunt profetul său! "Când s-a născut, Zarathustra râdea. Când s-a născut Osiris un glas puternic venit din cer a vestit că s-a născut stăpânul lumii. La nașterea lui Iisus îngerii i-au vestit pe păstori că s-a născut mântuitorul lumii.

23. Mama lui Buda și mama lui Zarathustra au avut vise frumoase în care le-au apărut duhuri sfinte. Iosif, soțul Sfintei Maria a avut și el un vis în care vorbește cu îngerul Domnului.

24. Pustnicul Asita a coborât din Himalaia ca să l se închine lui Buda. Simion vine și l se închină lui Iisus.

25. Regele Kansa este dușmanul lui Krișna și dorește moartea acestuia. Regele Durasarun îl dușmănește pe Zarathustra. Pe Moise în copilărie l-a persecutat faraonul; pe Cyrus îl urmărește în copilărie regele Astiages, pe August în copilărie îl urmărea senatul roman. În evangheliile Iisus este urmărit de Irod.

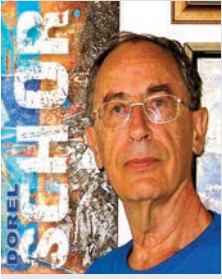
26. Kansa dă ordin să fie asasinați pruncii pentru al ucide astfel și pe Krișna. Faraonul dă ordin să fie uciși pruncii pentru a-l omorî pe Moise. Pe Krișna cel nou născut părinții îl salvează de urmărirea regelui Kansa, ducându-l la Gokul. Irod dă poruncă să fie uciși pruncii cu scopul de a-l omorî pe Iisus. Pentru a-l salva pe Iisus de urmărirea lui Irod, părinții, Maria și Iosif, îl duc în Egipt.

27. Nici Buda, nici Krișna nu și-au scris singuri predicile, legile și cuvântările ce li se atribuie. Deși evangheliștii spun despre Iisus că a fost învățat și cunoscător de slovă, el nu a lăsat o frază scrisă.

28. După legende, în urma nașterii lui Buda, bolnavii s-au tămăduit, orbii au recăpătat vederea, surzii au început să audă, ologii să meargă... La nașterea lui Mahomed - după învățătura bisericii musulmane - s-a produs un puternic cutremur de pământ, iar fluviul Tigru s-a revărsat, idolii s-au sfărâmat etc. Aceleași minuni i se atribuie și lui Iisus Hristos în religia creștină.

29. Nici Buda, nici Krișna nu și-au scris singuri predicile, legile și cuvântările ce li

→ Continuare în pag. 25

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE...

Dorel SCHOR

Într-o zi am avut un pacient cu nume ciudat... Se numea Dorfman Marx. Nu Max, cum am crezut o clipă, ci Marx. Adică numele întemeietorului comunismului științific etcetera... Atunci, i-am pus câteva întrebări, respectiv de unde vine, unde s-a născut, ce erau părinții lui, dacă mai are frați și iată ce mi-a povestit...

S-a născut în Zaporojnaia Oblasti, nu știu ce raion, într-un sat. Tatăl lui era socotitor, adică un fel de mic intelectual rural, membru de partid, dar cam evreu de felul lui. Dovadă și numele de familie din cauza căruia avusese unele mici necazuri, tovarășii de la raion, nu ca ar fi fost contra, dar întâmpinau mici dificultăți de pronunție. Așa că, atunci când el s-a născut, exact în ziua când în calendar era trecut cu roșu că se născuse marele Karl Marx, s-a hotărât în familie să fie botezat pe linie.

Ar fi putut fi Karl, Karl Dorfman, dar e clar că asocierea asta l-ar fi înfundat și mai rău pe nevinovatul prunc, nimeni nu ar fi sesizat culoarea politică a identității sale. Așa că i-au zis Marx. Oricum, un avantaj tot a avut pentru că multă vreme nimeni nu l-a bătut, ca să nu se spună că cineva i-a ars o scatoalcă sau i-a pus piedică lui Marx. Agresorul risca un proces politic sau chiar surghiunul.

Povestea lui Marx al nostru devine mai interesantă când aflăm cum îl cheamă pe fratele lui mai mic. Engels! Engels Dorfman s-a născut câțiva ani mai târziu, era un

copil cam bolnăvicios și Marx își amintește că medicul din sat îl trimitea la spitalul regional pentru orice fleac, de teamă că, ferească Dumnezeu (Dumnezeu!!!) i s-ar putea reproșa că nu a oprit la timp diareea lui Engels sau l-a lăsat să sufere de limbrici.

De notat că în sat nu mai exista nici un Engels și tatăl lor era foarte mândru de treaba asta, iar mama îi chema din praful uliței cu numele întreg, nu cu diminutive, cum s-ar putea crede. Marx și Engels, veniți la masă! sau spălați-vă pe mâini!

Când s-a născut al treilea frate, în ciuda faptului ca soții își doreau o fetiță, nimeni nu s-a mirat că a primit numele Lenin. Lenin Dorfman era un copil cam alintat și, mai târziu s-a dovedit leneș și foarte slab la învățătură. În ciuda acestei situații, a trecut din clasă în clasă fără dificultăți, primea note peste medie și, de acea, a ajuns un neisprăvit, pardon de expresie. Lenin Dorfman s-a apucat de fumat la nici doisprezece ani și de curve la cincisprezece. A fost reținut în orașul de raion pentru vagabondaj de mai multe ori, dar de fiecare dată îl eliberau urgent și nemotivat. N-a învățat nici o meserie, și-a exploatat părinții și, într-o oarecare măsură frații, nu a reușit nici ca fotbalist deși nimeni nu îndrăznește să-l huiduiască pe teren și nici un arbitru nu l-a eliminat pentru joc periculos.

- Sunteți trei frați, vasăzică...

- Mai am un frate, suntem patru!

- Ah, am exprimat, deci mai există unul! Nu-mi spune cum îl cheamă, lasă-mi plăcerea să ghicesc. Se numește... Stalin!!

- Da' de unde! Când s-a născut cel mic, lucrurile se schimbaseră în mare măsură. Până și în satul nostru lumea a făcut progrese, nu mai era important să te cheme politic, așa că i s-a dat un nume frumos, modern și de viitor. Pe fratele cel mic îl cheamă Ionatan.

→ Continuare din pag. 25

se atribuie. Deși, în religia creștină, se spune că Iisus a fost învățat și cunoscător de slovă, El nu a lăsat nici o frază scrisă.

30. La vârsta de 28 de ani, Buda s-a retras în pustiu pentru post și rugăciune. Zarathustra la 30 de ani a primit "harul" și și-a început activitatea. Aproximativ la aceeași vârstă de 30 de ani, Iisus a făcut același lucru.

31. În deșert diavolul Mara îl ispitește pe Buda sub un copac, la fel i se întâmplă și lui Zarathustra. La fel și lui Iisus i se întâmplă, diavolul promițându-i stăpânirea asupra lumii, slavă și împărăție.

32. În ziua morții lui Krișna toți morții ies din morminte, un cerc întunecat încinge luna, iar soarele își pierde strălucirea. În momentul morții lui Buda are loc un cutremur de pământ, morții învie iar perdelele și văluri din temple se

sfășie de la sine. „Și era acum ca la ceasul al șaselea, miezul zilei, și întineric s-a lăsat peste tot pământul până la ceasul al nouălea. Căci soarele s-a întunecat, iar catapeteasma templului s-a sfășiat pe mijloc. Atunci Iisus, strigând cu glas mare, a rostit: Părinte, în mâinile tale dau duhul meu”. Și aceasta zicând, și-a dat duhul. (Luca XXIII, 44-46).

33. Trei veacuri după moartea lui Buda, regale Așoka a introdus budismul în India. După trei veacuri de la apariția creștinismului, împăratul Constantin l-a recunoscut, și creștinismul devine astfel religie de stat.

34. În antichitate, multe popoare și chiar unele orașe socoteau de datoria lor să aibă câte o sfântă treime, cum ar fi: Odin-Hner-Lodur, în epopeea scandinavă, ANU-BEL-EA la Babilonul de nord, BRAHMA-ȘIVA- VIȘNU, în India, iar Trinitatea creștină este Dumnezeu-Tatăl-Iisus, fiul și Sfântul Duh.

Comparând, succint, toate aceste date despre diferite religii, ne dăm seama că foarte multe elemente creștine sunt împrumutate din religiile mai vechi.

Concluzionăm că zeii au fost „omorâți” de noii Mântuitori ai Lumii din Biblie, Coran etc.

Gândului pascalia îi adăugăm măreția omului cu mintea înțelegătoare, ea îi suprapune ideea că și mintea lui înțelegătoare a omului rezidă în lupta sa neîncetată și-n puterea sa, sprijinită, se înțelege, pe gândirea lui înțeleaptă, de a se depăși mereu pe sine însuși, creând, în ciuda tulburătoarei indiferențe a Universului, o lume tot mai rațională, mai deșteaptă, mai bună, mai frumoasă. Speranță.

PIESA DE TEATRU „PROTECȚIA ANIMALELOR”, PREMIATĂ LA FESTIVALUL DE LA MEDGIDIA

Dan TEODORESCU

În județul Constanța, mai precis la Medgidia, în perioada 27-29 septembrie 2019, a avut loc cea de-a VIII-a ediție a Festivalului Național de Teatru „Tanța și Costel”. Evenimentul a fost organizat de Primăria Municipiului Medgidia, în parteneriat cu Garnizoana Medgidia și s-a desfășurat în sala de spectacole a Cercului Militar din Medgidia.

În cele trei zile de concurs pe scenă au urcat opt trupe de teatru din orașele Alba Iulia, Brașov, Buzău, Iași, Lugoj, Mediaș, Medgidia și Reșița. Cele opt spectacole prezente în cadrul festivalului au fost:

- Spectacolul „Rămășagul” de Vasile Alecsandri – Teatrul „Thetis” Medgidia, regia: Ion Crișu.

- Spectacolul „Pijamale” de Mawby Green și Ed Feilbert – Teatrul „Proactoria” Mediaș, regia: Marinela Bârză.

- „Ursul păcălit de vulpe”, adaptare după Ion Creangă - Teatrul municipal „Traian Grozăvescu” Lugoj, regia: Maria Voronca.

- Spectacolul „Protecția animalelor” de Mihai Batog-Bujeniță – Teatrul de la Râpa Galbenă. Cenaclul Artistic "George Topârceanu" de la Clubul CFR Iași, regia: Emil Gnatenco.

- Spectacolul „Dialoguri absurde”, trupa de teatru „Ridendo” a Cercului Militar Buzău, regia: George Stoian.

- Spectacolul „Maestrul” de Eugene Ionesco, trupa de teatru „Skepsis” a Cercului militar Alba Iulia, regia: Viorel Cioflică.

- Spectacolul „Gunoierul” de Mimi Brănescu, trupa de teatru „Redoute” Brașov, regia: Andrei Râlea.

- Spectacolul „Tanța și Costel” adaptare de Dan Mirea după Ion Băieșu, trupa de teatru „Da” Reșița, regia: Dan Mirea.

Duminică seară, gongul a bătut pentru ultima oară în cele trei zile de maraton teatral, iar la Cercul Militar din Medgidia sala de spectacole a fost arhiplină de fiecare dată.

Pentru "Constanța NEWS", au fost consemnate următoarele declarații:

Tudor Trăilă, actor la Teatrul Municipal Traian Grozăvescu Lugoj: “A fost ca de obicei minunat. Revenim aici de fiecare dată cu drag, ne simțim onorați și bucuroși în același timp, să participăm la acest festival. Știm ce înseamnă organizarea unui asemenea eveniment pentru că și noi la rândul nostru organizăm așa ceva din 1992, iar între Lugoj și Medgidia s-a format de-a lungul timpului o legătură extrem de strânsă. Publicul din Medgidia e un public cunoscător, educat. Festivalul e la înălțimea așteptărilor și are o organizare exemplară. De fiecare dată am fost întâmpinați cu căldură”.

Ileana Căprariu (actriță), după ce duminică seara, festivitatea de închidere a festivalului a avut în centru spectacolul intitulat „Tanța și Costel” – o adaptare de Dan Mirea după celebra schiță a lui Ion Băieșu: “Dacă publicul e cu tine, cum a fost la Medgidia, spectacolul iese rupere! Noi jucăm de 12 ani acest spectacol și avem peste 150 de reprezentații. Iubim enorm acest spectacol!”.

Dan Mirea, actor și regizor la teatrul din Reșița: “Pentru mine a fost un șoc să văd că aici, la Medgidia, există această emulație culturală. Venisem foarte sceptic de la Vâlcea, de la un festival unde am fost cu un spectacol al teatrului pe care îl reprezint și m-am trezit într-un oraș în care există viață, există tineri cu

ecusoane în piept, oameni care zâmbesc și întreabă “Ce jucați?”...

Eu aveam o cu totul altă percepție despre acest oraș și despre festival: nu mă gândeam că e la un asemenea standard și recunosc că am venit sceptic. Aici am văzut un festival făcut bine, în adevăratul sens al cuvântului, începând de la detalii mărunte până la lucrurile importante: oameni la scenă, logistică de scenă, marketing de festival, tot. Îmi fac mea culpa: nu mă așteptam ca acest oraș să aibă un asemenea eveniment. Am simțit că există un public avizat și asta este o altă mare surpriză pe care o am. Sunt absolut șocat în modul plăcut, nu doar de reacția publicului, ci de tot ce înseamnă acest festival”.

Ion Crișu, regizor și organizator: “Nu există formule magice – există oameni care fac lucruri bune, iar aprecierea publicului față de scenă arată că festivalul este bine gândit, este bine făcut, iar oamenii care contribuie la realizarea lui sunt cei care trebuie. Toate

trupele participante au avut spec-tacole de calitate, iar publicul din Medgidia a reacționat extraordinar”.

Florin Oprică, directorul Festivalului “Tanța și Costel”: “Medgidia are nevoie de spectacol, are nevoie să râdă, are nevoie să își descrețească fruntea și cred că acest festival, în trei seri, a reușit acest lucru. Asta ne-am și propus noi organizatorii – Primăria Medgidia și Garnizoana Militară Med-gidia – să aducem publicul în sală și să facem din cea de-a 8-a ediție o sărbătoare. Publicul a aplaudat după fiecare piesă, în picioare și asta înseamnă că fiecare piesă a avut ceva de spus. Teatrul este la el acasă la Medgidia, iar publicul are nevoie de acest festival”.

* IEȘENII AU FOST ÎN "POLE-POSITION"

La Festivalul de Teatru "Tanța și Costel" de pe scena Cercului Militar din Medgidia, trupa de teatru a Cenaclului Artistic "George Topârceanu" de la Clubul CFR Iași a fost prima nominalizată, înmânându-i-se reprezentantului acesteia (Tudor Andrei Ostafie) Trofeul și Diploma, însoțite de un imens și impresionant buchet de flori. Trupa ieșeană s-a afirmat la Medgidia cu piesa "Protecția animalelor" de scriitorul și comandorul (ret.) Mihai Batog-Bujeniță, în regia lui Emil Gnatenco.

Actorii s-au numit Emil Gnatenco, George Marici, Tudor Andrei Ostafie, Mihai Caba, Ina Cocuz. Dar despre florile primite la Medgidia, scriitorul ieșean, care a devenit și actor la 77 ani, Mihai Caba, un îndrăgostit al florilor (la fiecare manifestare culturală lunară a Asociației Literare Păstorel Iași, domnia sa oferă un frumos buglet doamnelor din sală), a menționat într-o epistolă trimisă către regizorul și actorul Emil Gnatenco următoarele: "Deoarece Tudor urma să plece a doua zi la Iași prin București, am făcut (numai eu știu în ce

condiții) ca acest minunat buchet de flori să ajungă la Iași cât mai repede și l-am "tăbărcit" la tren, în tren și de la gară până la mine acasă, unde a ajuns cât de cât în condiții, să-i spunem acceptabile. Trofeul și celelalte ajung în această seară la Iași prin Tudor, așa că e cazul să grăbești cât se poate de repede "marcarea" corespunzătoare a succesului obținut la Medgidia".

În final, scriitorul, dramaturgul și comandorul (ret) Mihai Batog-Bujeniță, membru USR, a declarat: "Succesul obținut pe scena Festivalului de la Medgidia se datorează, în primul rând, unei bune colaborări între Filiala Iași-Nord Est România din cadrul Ligii Scriitorilor Români, Cenaclul artistic "George Topârceanu", Asociația Literară Păstorel Iași, Clubul CFR Iași de la Râpa Galbenă condus de domnul director Paul Zamfir și Universitatea Națională de Arte "George Enescu" din Iași. Așadar, performanța în teatrul nostru devine una colectivă și mă bucur mult de reușita din Dobrogea! Iar pe viitor vom pregăti o nouă comedie de teatru care va avea, cu siguranță, succes la pu-blic, deoarece oamenii vor să râdă mereu și astfel să trăiască cât mai mult!".

HAIKU

Ploaia subțire, din norii verzui

Ion Teodor PALADE

sfârșit de august...
printre raze senine;
plouă repede.

*
o iluzie ...,
vară pierdută, deja;
un martor tăcut

*
frunze de zarzăr
alunecă din vise;
jos, ritmul ploii...

*
un greiere, trist,
adună brumă din vie;
licăre frunza

*
pomi zvelți, desfrunziți,
mătăsurii, aripi și fum...
grădini în amurg.

*
un zâmbet precis
ascunde orice șoaptă;
liniște albă...

*
e aprilie...
cer muiat în albastru;
macul visează

*
departe de nori,
de umbra văzduhului:
calmul amiezii...

*
peste amiază
zboară o gărgăriță...
surâs de vară.

*
stol de ciori urcă
peste vârfuri de castani;
un câine latră.

POEME

Liana NICOLAE

Ce mare lucru

mi-e suficientă umbra vântului
printre măslinii mici și pustii
"mulțumesc" a rămas
singura mea rugăciune
și asta îmi este de ajuns
am început să înțeleg câte ceva
din omul tăcut din ființa ta
știi că înlăuntrul meu trăiește
un ochi curgător spre aer
spre terasa de ploaie a Andaluziei
ți-am desenat fructe colorate
le-am așezat pe masă
îți povesteam despre mișcare
de la un cuvânt la celălalt
ce mare lucru privire stearpă
te simt atât de abstract
în existența mea discretă
am îndoieli și nu știu nu știu
dacă e bine sau rău sau cum e
te hrănesc cu poemul meu
și nu te lăsam să dormi
simt că te doare sufletul
bucură-te de înalta putere
de a simți lacrima sărată
mi-am atârnat tristețea
în cel mai înalt copac
uităm de toată tristețea
și ne bucurăm de emoții
dureros și clar mișcător
ni s-au aprins cuvintele
peste păsările înmurate
ne cuprinsese o altă sete
mințile înfometate erau smulse
ne-ntrebam de soarele ni-i frate
dacă stelele ni-s tot aproape
plouă cu tot felul de ploi peste apă
după potop ne vom topi și noi
singuratici tandrii și mistuitori
ca un croncânit de vulture de mare
umpleam sânul pământului cu palmieri
cu umbre peste care plângeam
nu se vorbea nimic despre piramide
povestea noastră era mult mai veche
o scrisoare transcrisă și mai obosită
decât potopul decât o nemărturisire
decât o altă viață dintr-o altă știre

Din dor din amor

existența mea vizuală
este într-un pericol concret
fără ea tu pari a nu exista
n-ai orizont nu ești în acțiune
rămâi o vorbire întrupată
într-o altă lume o mare ființă
și la urma urmei și lumina
poate fi acuzată că este
și visul tău adoarme
poate noi am murit demult
ne urâm mereu unii pe alții
poate din dor din amor
cumpărăm aer curat violet
suntem vinovați că existăm
trăim odată cu acest mileniu
suntem ideali suntem frumoși
cu inima mereu nemișcată
cu îngeri în mijlocul cerului
ochiul nostru trece prin zid
visează și curge cântând
cuvântul poruncă în chin
cerul se înserează cu păsări
trăgând în stele cu zboruri
îngerul meu mă ține de mână
mereu mă trage de mână
se înnoarează cu aripi întinse
fără tunet și fără trăsnet
plouă torențial cu melci
peste cai și peste naștere
și tu lunecând singuratic
ca luna albă căzută-n fântână
doar eu știu să trăiesc pe zbor
abandonner cette terre si rude
abandonner cette terre humide
car la force de pleurer manque
ne tombe pas amoureux d'une femme
delirante magicienne delirante
d'une femme qui est sur d'elle
qui rit en faisant l'amour ou pleure
et qui sait convertir la chair en poésie
la vendange est a l'ncienne rebelle
l'alcove des sous bois trahit nos pensees
encore rencontre le ciel de tes yeux
avons pris notre souffle entre regles
avons gravi un silence sans musique...
qui est rebelle et s'nteresse a la politique
dans l'horreur a l'egard des injustices

Priveam la planeta aceea

nu mă vezi doar mă imaginezi
mereu îți trimit o inimă caldă
nu mă auzi dar mă fredonezi
mă murmuri și mă numești
îți trimit în dar o pasăre de vis
să nu fie niciodată grea
și o liniște prea neobișnuită
care să nu uite niciodată
cumpătarea noastră curată
și priveam la planeta aceea
și ce frică mare îmi era de ea
și ți-am mai dat calmul meu
mereu neobosit și străveziu
atingerea ta să nu rănească
pe nimeni... niciodată
și din nou inima ta liniștită
așteptând ceva ca o uitare
o parte a iluziei hibernale
o lacrimă bătută a lui Isus
să ne anihilăm prin parodie
în verdele vrăjitoresc al nașterii
planeta noastră va deveni
un cavou marțian reușit
ne vom separa ușor de viață
de iluziile celorlalți secrete
câte stele strâng în palme
atâtea gânduri nevăzute
ne-am separat de cădere
nimeni nu lasă pe nimeni
să-i sfințească altarul gol
adormisem pe respirația ta
mă sprijineam și mi-era bine
nu știu dacă fredonai ceva
apăreai din ce în ce mai des
nu știu de ce erai așa abătut
cuvintele se roteau între noi
când aproape când departe
gândul materiei rea nevăzut
înger vagabond de la-nceput
verb stins pe mâna grea de poet
j'ai un ami surprenant iréel
pour me reperer dans le noir
pour me défendre dans la nuit
et m'encorder a son impuissance
pour se porter a mon secours
et il chante comme il chante...

IEȘIREA DIN PEȘTERĂ

Vavila POPOVICI

Lăsați fecioarele să viseze sub cerul albastru, curat, luminat,/ ca visul vieții, în tihnă, să poată fi devoalat.../ Și numai apoi, trezindu-se,/ cu ochii mari, plini de vise și speranțe,/ vă vor crede zei păzitori, și vă vor dărui dragostea lor./ Numai atunci!/ Lăsați fecioarele să-și termine visele!

Conform Dicționarului limbii române libertatea este „posibilitatea de a acționa după propria voință; posibilitatea de acțiune conștientă a oamenilor în condițiile cunoașterii (și stăpânirii) legilor de dezvoltare a naturii și a societății.” Libertinajul reprezintă viață în libertate cu un comportament desfrânat, destrăbălat, în afara bunului simț și a legilor morale.

Mulți confundă cele două noțiuni, ne înțelegând că omului, într-adevăr, poate face orice, dar că foarte puțin din tot ceea ce poate face îi este folositor. Părintele Nicolae Steinhardt spunea că „Libertatea nu se confundă cu libertinajul și nebunia”.

Conștiința și voința sunt cele care aleg și îmbrățișează făcutul de bine sau de rău, iar alegerea trebuie să nu stânjenească pe cei din jur și totodată să fie conformă cu legea morală. Libertatea, precum și moralitatea sunt daruri date de Dumnezeu. Sunt tineri, adolescenți și mulți dintre oamenii maturi care confundă libertatea cu

libertinajul, unii din necunoaștere, alții din naivitate cad în plasa pescuitorilor sufletelor naive, curate, nepătate încă, alții mânați de interese bănești, de patimi trupești și sufletești cărora nu pot sau nu vor să le pună stavilă. Oamenii maturi rău intenționați mizează pe perioada care străbate viața adolescenților, perioadă în care ei pot fi ușor ademeniți, corupți. Dar ce este mai grav, este că oamenii adulți puși să vegheze asupra acestei perioade, în scopul dezvoltării normale a societății, nu țin cont de moralitate, deviind mersul bun al societății în care trăiesc, murdărindu-l, degradându-l.

Un Ieromonah spunea despre diferența dintre libertate și libertinaj: „Libertatea este veșnică, dar libertinajul este vremelnic și sfârșește în durere și în singurătate, iar la urmă – în moarte”.

Am scris și am publicat cândva un eseu în care aminteam despre Platon, filozof al Greciei antice, discipol al lui Socrate și învățător al lui Aristotel, despre unul dintre dialogurile sale – Mitul peșterii, despre imaginea alegorică folosită, o imagine a lumii și a modului cum poate fi cunoscută această lume cu ajutorul gândirii logice: prizonierii dintr-o peșteră nu văd niciodată lumina soarelui; ei văd doar umbrele obiectelor din afară, proiectate pe pereții peșterii de către un foc; între prizonieri sunt unii care disting trecerea umbrelor cu mai multă perspicacitate, fiind mai ageri la minte, memoria ajutându-i să recunoască ordinea în care se perindă obiectele. Lipsiți de „lumina soarelui”, cunosc

numai lucrurile, fără a-și putea da seama de sensul, de adevărul lor ultim. Mesajul filosofic din mitul peșterii își are rădăcinile în realitățile epocii în care a trăit Platon, dar, peste milenii, iată, rămâne valabil acest mesaj. Printr-o alegorie se face aluzie la mediocritatea și limitarea ființei umane, sugerând că există și posibilitatea eliberării dintr-o astfel de captivitate. Dar „degeaba vom privi acțiunile virtuozitate, nu le vom înțelege sensul adânc, până ce nu ne vom ridica la ideea de frumos în sine sau la ideea de dreptate.” Ne despărțim, în general, greu de lumea sensibilă pentru a ne ridica la contemplarea ideilor. Un prizonier smuls din peșteră și adus cu forța la lumina soarelui, refuză mai întâi să vadă lumina, fiindcă îl dor ochii. El va putea fi orbit de strălucirea ei, nu va putea să distingă lucrurile adevărate. Va avea nevoie de obișnuință și după ce se obișnuiește, are o revelație și nu mai dorește a se întoarce în „peșteră”. De ce? Pentru că apare profunda înțelegere. Este nevoie de o obișnuință progresivă și înțelegere. Este dialectica ascendentă a spiritului uman. Intervine deci rațiunea, percepțiile asupra lumii exterioare se așază într-o ordine. Bunul simț este acela care le așază, ordonează haosul. Oamenii vor deveni din ce în ce mai curajoși, mai luminoși, mai altruști, unii se vor întoarce în peșteră doar pentru a-i convinge și pe ceilalți să-i urmeze. Această îndrăzneală va presupune un mare risc, deși Platon este convins că întoarcerea din lumină în întuneric nu poate fi decât pentru scurtă vreme, pentru binele celorlalți, deoarece cunoașterea este sursa fericirii umane și niciun om nu ar renunța la fericirea sa, odată ce a găsit-o.

Și în acest moment al scrierii mi-am pus întrebarea: Ce se întâmplă cu cei rămași în peșteră? Sau ce s-ar întâmpla cu ei dacă ar fi ținuti în peșteră cu forța și între timp vor prinde gustul noii atmosfere a peșterii? Conducătorii să nu le permită ieșirea din „noua

peșteră”, o peșteră cu un trai „modern”, un adevărat infern, în care și ei conducătorii să aibă acces!? Acomodarea cu lumina descoperită înseamnă că nu s-a făcut și mulți, primitivi, orbiți de adevărata lumină au rămas să bâjbâie prin întunericul moștenit cu ură, violență, minciună, desfrâu, crimă... Se pare că așa s-a întâmplat! Leșirea lor din peșteră nu s-a produs!

Mai târziu am găsit două comentarii la acel eseu: „Superbă deconspirare a «peșterii actuale».”

„Am stat prea mult în peșteră și nu mai recunoaștem omul adevărat. Alegem umbre palide care își doresc o democrație la fel de anemică, bolnavă, asemenea lor.”

Revin la Platon care pornea de la ideea că statul este un individ de proporții mari – „un om mare”. Statul are nevoie de capete luminate, de legi drepte. Nu oricine, spunea el, este capabil să participe la elaborarea legilor și conducerea statului. Și dacă cineva care nu are asemenea capacități ar încerca să conducă statul sau să elaboreze legi, atunci în stat s-ar instaura haosul (lipsa ordinii, armoniei, înțelepciunii și frumuseții), iar oamenii ar fi nefericiți, fiecare fiind un mic haos și de aceea filosofia, înțelepciunea și puterea politică trebuie să fie mereu împreună.

Oamenii cu adevărat înțelepți, corecți, trebuie să se aplece la guvernare (conducerea statului), prima lor datorie fiind înlăturarea aventurierilor, incompetenților, a celor setoși de putere pentru a o folosi la îmbogățirea personală și satisfacerea plăcerilor personale imorale, aducând, în acest mod, prejudicii societății. Și înțelepciunea nu ține neapărat de vârstă. Pot fi tineri înțelepți, precum și bătrâni înțelepți, persoane care pot pătrunde esența legilor fundamentale ale societății, care se comportă moral în viață, dar pot fi și tineri și bătrâni neghiobi sau ipocriți, care nu au această capacitate necesară unui conducător sau unui simplu cetățean, având însă acea sete de putere, caractere perfide, ticăloase. Spun aceasta fiindcă și incompetența determină acte de ticăloșie. Și pentru a elimina incompetența este nevoie de alegerea unor oameni instruiți și educați în ocuparea funcțiilor în stat.

Statul fiind alcătuit din oameni, el este asemenea oamenilor, și oamenii făcând parte dintr-un stat, sunt asemenea statului. De aceea, omul poate fi cu adevărat moral doar într-un stat bine organizat, în care domnește ordinea și legea. Și vice-versa, un stat în care domnește ordinea și legea, omul acționează în chip moral, oamenii pot avea încredere unul în celălalt.

Un mare scriitor exprima: „În imaginea prezentă a lumii, libertatea e înțeleasă ca libertinaj, pe când adevărata libertate stă doar în depășirea propriului eu și a propriei voințe, astfel încât, la sfârșit, să ajungi la starea morală care îți permite să-ți fii stăpân adevărat întotdeauna și în fiecare clipă. Iar libertinajul dorințelor nu duce decât la înrobirea ta”.

S-a ajuns a se dori Democrația, formă de organizare și de conducere a unei societăți, în care poporul își exercită (direct sau indirect) puterea. Dar, înțelepții au atenționat de-a lungul timpurilor: „Întâi morala și apoi democrația!”, morala fiind fundația culturii și a vieții politice a unei societăți, pe ea clădindu-se o societate bună, cu „cărămizi” bune, ținându-se seama de un adevăr dovedit: „cu cărămizi proaste nu se ridică un edificiu valoros”. Este valabil pentru cele mai mici structuri ale societății! Morala înseamnă filtrul conștiinței, cel al inimii și al gândului, respectiv cel al sentimentului și al rațiunii, însămânțate de Divinitate prin bunul simț al omului – cântar al binelui și răului și numai apoi cel al legilor făcute de oameni pentru oameni, legi bune/drepte făcute în interesul societății și care trebuie cu strictețe respectate. Numai atunci oamenii vor dobândi liniștea vieții lor, a unei vieți atât de scurte și atât de prețioase.

Realitatea ne arată că trecerea de la sistemul comunist spre unul democratic a determinat, pe lângă o multitudine de efecte economice, sociale și politice, o creștere rapidă a numărului de mijloace media, prin intermediul cărora publicul a aflat într-un timp foarte scurt elemente despre criminalitate și modalitățile de manifestare ale acestui fenomen. Astfel, societatea românească a aflat despre existența și consecințele traficului și consumului de droguri, traficului de ființe umane, numărul real

și din ce în ce mai mare de violuri și omucideri, noțiuni care, în trecut, reprezentau un subiect tabu, ținut sub control de către autorități și departe de populație. Astfel, criminalitatea a afectat profund o societate nepregătită să-i facă față, dar și conducători cărora nu le păsa în ce direcție evolua societatea.

Ce s-a întâmplat cu societatea noastră, cu lumea în care trăim? Cum de au fost aleși la conducere oameni lipsiți de moralitate, implantați și susținuți de o mare parte a oamenilor încadrați într-un partid care a deviat de la principiile morale, oameni care s-au datat libertinajului, formelor lui cele mai diverse, totul cuprins în sfera corupției, în folosul propriu al unor indivizi, în satisfacerea dorințelor lor perverse, neținând seama de durerea pe care au provocat-o poporului, oamenilor simpli și curați ai acestui popor? Rolul statului este acela de a asigura cetățenilor săi dezvoltarea personalității umane, adică garantarea demnității și a libertății ca valori supreme. Recunoașterea eșecului statului este un pas bun, promițător, înseamnă că s-a dovedit adevărul că românii sunt descoperiți, neapărați, că statul nu poate asigura cetățenilor protecție. Și printre primele victime au căzut copiii pentru care părinții au făcut și fac tot ce le este în putință să-i apere, iar statul le întoarce spatelul lăsându-i pe mâna infractorilor. Nu mai există comunicare între instituții, nu mai există decât foarte puțini oameni competenți să apere drepturile și bunăstarea poporului..

Da, domnilor guvernanți corupția pe care ați condamnat-o și ați redus lupta împotriva ei cât ați putut, este cea care cuprinde o seamă de infracțiuni. Criminalitatea a atins cote alarmante, având forme de manifestare diferite: „tăinuirea bunurilor provenite din săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau asimilate; spălarea banilor; abuzul în serviciu; bancruta frauduloasă; evaziunea fiscală; traficul de droguri; traficul de persoane ș.a.” Minciuna, haosul, neîncrederea au prins roade.

Leșirea din „peșteră” se va putea face numai la lumina adevărului și a dreptății!

AM FOST ACASĂ LA DUMNEZEU

Anton GAGIU

Am intrat pe poarta care mi se arăta în fața ochilor cu bucurie, dar și cu teama ca, dincolo de ea să nu găsesc cine știe ce nenorociri produse de la facerea lumii și care persistaseră până aici potrivit zicalei „iarba rea nu pierе”. După ce am deschis poarta am trăit momentul visului devenit realitate. „Dincolo” nu era un nou tărâm, ci o casă, așa cum sunt casele pe la noi, cu prispă, cu ceardac, acoperită cu un petic de cer senin, bucuros, plin de zâmbet, cu vedere la soare, cu pereții încropiți din corp de brazi tineri, mirosind a rășină uscată, a dor de iarbă proaspătă de munte, acoperită cu straturi noi de șindrila tăiată de mâini harnice, cu ferestre deschise spre lume în care puteai zări ochii zorilor răsărind în fiecare dimineață.

Apoi aruncându-mi mai bine ochii de jur-împrejur am văzut că asemenea acesteia, pe acel plai sunt alte case la fel, multe, pentru că nu le-am putut număra, fiind fermecat de apariția lor dintr-o dată de parcă o forță nemaiîntâlnită le scotea pe toate dintr-o pălărie de iluzionist. Nu, nu era nicio iluzie. Acele case erau identice și toate parcă erau una, care fermeca ochiul, îmbărbăta sufletul și dădea putere inimii de a bate cu nădejde că va da chiar acolo peste Casa lui Dumnezeu. Pentru că numai casa lui putea fi, dacă se ridica spre zări într-un plai acoperit de flori ale câmpului ce se îmbrățișau într-o simfonie de culori, încât nici ochiul nu știa să aleagă culoarea potrivită pentru el, pentru că era îmbătat de frumusețe și parfum.

Câmpul acela încărcat de flori de toate culorile și formele, ce se unduia după forma pământului precum valurile mării, era presărat din loc în loc cu pomii în care rodul mistuia bogăție și har, arăta de parcă în inima lui, undeva, necunoscut, nebănuț se putea deschide oricând o poartă care să mă ducă în rai sau poate la ușa Casei lui Dumnezeu. Acel câmp avea o deschidere imensă spre...lume. Spre lumea pământului de peste tot, pentru că puteam privi nestingherit în zare, oriunde alegeau ochii mei avizi de frumos, de înălțare spre minunile cerului. Și ochii

mei au zărit departe spre nord cum se unduiau spinările munților, cu cerul parțial albastru, parțial acoperit de nori învolburați cocoțați acolo pe acele spinări, încât imaginea aceasta răsturnată îmi crea impresia că văd marea ce tocmai se lăsa învinsă de corabia ce transformase munții în catarge.

Apoi, de aici mai vedeam văile aruncate de la nașterea munților care încotro la picioarele lor, acoperite de păduri pe care omul în neorânduiala minții lui nu apucase încă să le nimicească, încât aveam impresia că atunci, chiar atunci, sub privirea mea nesățioasă de frumusețe și har se naște lumea, sau Dumnezeu în mărinimia lui o recrează pentru noi, întrucât se pare că ne-a iertat de păcate.

Dar nu!! Fusesse doar un vis. Pentru că încă defilau prin fața ochilor mei cohorte, legiuni întregi de „Făuritori” ai noii democrații cum se autointitulau, ce pângăreau tot în calea lor, murdăreau cu noroiul încălțărilor lor acel câmp cu flori care încă nu se stinsese din mintea mea, întrucât și frumusețea și harul uneori se dau greu bătute în fața mizeriei fizice și morale. Dar au avut grijă ei „Făuritorii noii democrații”, să acopere curând prin perseverență și zel, prin mediocritate, platitudine, balast, acea frumusețe ce stăruia în mintea mea de parcă ar fi prins rădăcini acolo. „Făuritorii” ridicau prostia la rang de virtute, erau vâjnoși la ridicat prostia, asemenea lui Atlas ce ținea Pământul în spate și se întreceau care mai de care să strângă în jurul lor cât mai multă prostie.

Peste tot de-a lungul și de-a latul țării împrăștiau gunoiul pe care-l fabricau zi de zi cu mintea, cu brațele, cu atingerea lor încât nu a mai rămas locșor care să nu le conțină moștenirea. Mă întrebam neputincios de ce s-o fi întâmplat așa? Oare nu meritam o soartă mai bună aici acasă... la Dumnezeu? Ba da, am primit răspunsul. Numai că după o ploaie vijelioasă care dă naștere la șuvoaie ce rad tot în calea lor, aurul se ascunde din calea apelor și rămâne doar mълul netrebuincios, fără valoare. Și uite așa nonvalorile stau acum în față, predică, dau lecții de neștiință, de ignoranță, de morală, pentru că ele au devenit virtuți neștiute și trebuie promovate.

Unde s-a mai văzut medic care să profeseze fără studii? Profesor la universitate fără diplomă (nu e trebuincioasă!! spune el, un petic de hârtie nu dă competențe). „Așa o fi omule, cum spui mă-ta, dar, atunci, dacă ai o astfel de părere despre școală, hai s-o desființăm, nu mai chinuim milioane de copii și nici nu mai plătim sute de mii de dascăli. Ce zici? „O, da, dar vom avea o problemă, unde vei mai preda dumneata, dacă desființăm școlile, de unde vei mai lua mii, sute de mii de lei anual? Iată un motiv foarte

serios să nu le desființăm. Și parcă îl mai văd și pe domnul filozof, știți dumneavoastră care... Cel care spunea că numai știrbii votează un anumit partid. Păi cum, nu ați știut că există partidul frumoșilor, al urâților, al știrbilor și al deșteptilor? Vedeți în care dintre ele vă înscrieți și, mai ales aveți grijă cu care dintre ele votați să nu-l deranjăm pe domnul filozof, că nu mai poate să cugete pentru popor și se prăvălește săracul de el!

Intrasem într-un tunel întunecat la care știam numai ieșirea nu și intrarea pentru că „Făuritorii” erau călăuzitorii mei. A trebuit să mă scutur de câteva ori pentru a-mi recăpăta visul, acela în care mi se deschidea în fața ochilor câmpul împodobit cu toate florile pe care le-a inventat Dumnezeu și pe care ni le-a lăsat nouă moștenire. Visul nu mi-a revenit pe de-a întregul, ci doar frânturi pentru că se săturase și el săracul de „Făuritorii Democrației”, și se străduia să le găsească înlocuitori care să nu mai spurce câmpul de flori de la Poarta Casei Sale.

Și mă gândesc la câte năzbâtii mintale mai scot unii dintre „Făuritori”, încât parcă-mi vine acum dorința de a mă retrage definitiv în locul de unde doar îngerii mai pot ajunge, câmpul cu flori din fața Casei lui Dumnezeu. Și ce să fac aici? Să admir minunile create de el și să mă gândesc că undeva există oameni care pot schimba fața lumii, trebuie doar să-i căutăm, sa-i găsim, să-i încurajăm, să-i ajutăm să practice... dreptatea, frumosul, adevărul, speranța. Să nu treacă o zi fără ca ideile nobile să nu prindă viață, să nu răzbată până la noi și dincolo în viitorul nostru.

Ce pot face eu sau tu pentru a clădi speranța? Eu pot să-l trag de mânecă, să strig la el, să-l huidui, să-l arăt cu degetul pe cel care strică, distruge, cu mâna, cu vorba, cu brațul, să-l îndrum spre purificarea minții, a spiritului, să-l opresc de la autodistrugere. Tu fă la fel! Mai pot să aduc în rândul „Făuritorilor” valori, iar nu gunoaie, să-i arăt domnului filozof că și știrbii pot clădi durabil, pot înălța catedrale, pot construi drumuri și orașe întregi. Dumneata domnule filozof ce ai clădit la viața dumitale? Vorbe goale. Au rămas ele undeva? Au mutat ele conștiințe? Au strâns laolaltă mulțimi care să aclame valorile umane perene: dreptate, libertate, democrație. Nu. Pentru că vorbele dumitale nu se adresează și știrbilor, ci numai clicii pe care o slujești. Dar de ce mă împiedic eu de dumneata, când am lucruri mai importante de dezvăluit aici Acasă la Dumnezeu.

Și mă gândesc la toți ce-i care trudes pe acele câmpuri cu flori sau în afara lor să lase ceva în urmă, să adauge zi de zi o nouă frumusețe la Casa Domnului. Ei toți aceștia sunt „știrbii” filozofului, gloata „Făuritorilor” de democrație, fără ei nu ar

exista nici filozofi, nici profesori și mai rău nici „Făuritori”. Ar fi un pustiu de la un capăt la altul, și ce să mai vorbim de Casa lui Dumnezeu. Dintr-o dată mi-am oprit mintea din drumul ei și am apucat pe o cărare ce se strecura pe buza unui deal spre un platou de unde puteam admira în voie livezile de meri, pășunile, munții în zare de parcă erau puși acolo de mâna cuiva tocmai spre a da măreție locului. Am rotit ochii avizi de frumos spre locurile care mi-au marcat copilăria și care rămăseseră acolo unde le lăsasem, neclintite în frumusețea și măreția lor: pădurile ce se odineau pe văile de la poalele munților; pâraiele care-și mânau sufletele învolburate printre stânci și maluri abrupte; pășunile ce-și întindeau cămășile pline de rod peste fiecare colină și o da, potecile care mi-au purtat pașii spre nemurire de zeci sau sute de ori.

Atunci am uitat definitiv de „Făuritorii Democrației”, și mi-a revenit în minte crezul meu... politic de la care nu voi face rabat, anume: politica este cea mai mare mizerie morală pe care o cunosc, mai mare și de cât războiul pentru că și el tot de politică este generat. Nu e nevoie să demonstrez ceea ce susțin, priviți în jurul dumneavoastră, ascultați sau priviți un politician, nici el nu crede ce spune.

El nu este în slujba cetățeanului, a societății, el este în slujba lui și a clicii care-l susține. Pe el nu nevoile celor mulți îl mână acolo, în forul suprem al democrației (așa zis!!), ci propriile nevoi, deviza lui este „totul pentru mine, nimic pentru voi”. Desigur nu va recunoaște niciodată acest lucru, pentru că este și lipsit de curaj, dar e ușor de observat cum azi zice una, iar mâine alta, iar atunci când sunt scoase la iveală faptele abominabile din trecutul său se apără spunând că: „am dat două, trei note informative care nu au făcut rău nimănui”. E ca și cum ai spune: „l-am înjunghiat puțin, nu am știut că se moare din asta”. Și un asemenea „Făuritor” e trimis în forul universal generator (zică-se!!) de democrație, să ne arate el cum se face politică în slujba celor mulți. Îi spun: Pie-i Satană!! De aceea singura noastră speranță rămâne Casa lui Dumnezeu, doar ea ne apără, ne ocrotește, ne oferă speranța zilei de mâine și o avem aici, lângă noi, în noi, trebuie doar să o descoperim, și s-o păstrăm ca pe lumina ochilor pentru că altceva e doar... VÂNARE DE VÂNT.

Note de lectură „Timpuri patriarhale”

Ioan VIȘAN

Poeta Liana Nicolae, după douăzeci și trei de cărți de poezie și proză, vine cu o nouă carte eseu- „Timpuri patriarhale”, Edit. RCR Editorial 2019, în care încearcă și reușește să transmită un noian de fapte subiective și obiective din viața și activitatea proprie.

Eseul este unul narativ, pe alocuri poematizat, așa cum autoarea a perceput natura evenimentelor. Textul cărții, nu exclude și alte forme: comparativ, persuasiv, reflexiv, în care detaliază, comparații între idei, unele de natură filosofică sau religioasă.

Autoarea așează față-n față multiplele sale „Eu”-ri, dialoghează cu ele; le pune întrebări; încearcă dialoguri cu ipoteticii cititori; se elaborează uneori și răspunsuri; astfel încât, întreaga narație pare a fi o aducere în contemporaneitate a „maieuticii cu miză socratică” lăsând libertate opiniei cititorului.

Cartea are parfumul sentimental și spiritual al feminității, cu tragismul care o caracterizează. „Sentimentul (spune autoarea) și durerea tragicului apar nu atunci când materia se sfâșie cu materia, ci doar atunci când cuvintele se sfâșie între ele”.

Naratoarea trăiește totul în valuri scenice: când într-o luciditate crudă, neiertătoare, rece; când într-o melancolie romantico-poematică. Astfel face să-i apară și să-i dispară

alternativ înstrăinarea de lume, dar și de propriul sine. În acest timp apare la momentul potrivit „Speranța”, care face ca din confesiunea lirică să lipsească acel dramatism patetic al înstrăinării de lume. Fenomenul face ca scrisul autoarei să apară ca un balsam creativ între existență și non-existență, dublat de speranța că viața va fi totuși frumoasă până la capăt. Paginile cărții conțin idei filozofico-lirice din cultura antichității, dar și din cea contemporană, cu respect pentru libertatea interpretării de către cititor. Pe fondul actualei epoci, încă bolnavă de neajunsuri... Liana Nicolae, cu talentul ei multivalent de poetă și prozatoare, și cu o dinamică a volumului de idei și comentarii reușește nu numai evocarea ideilor memorialistice ale trăirilor proprii, ci are și capacitatea memorialistului improvizat, extrapolând idei, creând imagini expresive și de o sensibilitate remarcabilă.

Stilul propriu al autoarei, liber, cu valențe atât moderne cât și clasice, prin care evocă și așează în lumină prezentul epocii actuale, mi se pare un lucru demn de luat în seamă de adevărații noștri critici literari.

Liana Nicolae a găsit „Matrița” narativă proprie în care, citind narația te trezești dintr-odată în parfumul unui poem în care toarnă cu atenție, cadru cu cadru, o liniște ontologică. Aici se joacă frumos cu gândul și cu imaginația și face din „Cuvânt” interesante vehicule poematice, purtătoare de teme și simboluri de care spiritul omului are nevoie.

Textul este creat la înălțimea expresiei psihologice care ne ajută să rămânem oameni. Paginile produc cititorului neliniști care-i distrug indiferența și plictiseala încorporând „Cuvântului” sarcina prioritară activă, energizantă. Acest fapt este amplificat de farmecul feminității proprii- purtător al unui zăcământ

divin, cu care orice femeie sfidează culpabilitățile mergând la judecăți și sancțiuni.

„Mai toți bărbații (spune autoarea) încep prin a iubi iubirea. Pe când femeia mai întâi iubește bărbatul și apoi sfârșește îndrăgostindu-se de iubire” (pag. 446). Asta demonstrează că femeia e mai aproape de Dumnezeu – ca proces al Creației – decât bărbatul care este doar materia din care femeia creează în continuare lumea.

Tema vieții, a morții este prezentă foarte acut în carte și nu-și va pierde interesul tocmai din cauza acuității extreme pentru om, a condiției sale tragice legată de limita viții.

„Ceva nu e așezat cum trebuie în structura umană?”, se întreabă filosofii, și tot ei își răspund: că Dumnezeu n-a greșit, ci a făcut-o cu un anume interes, ca să provoace o „confuzie fundamentală între vinovat și nevinovat”, ambii întruchipați în aceeași ființă umană.

Asta face să apară conflictul între lumea interioară a individului și lumea exterioară. Conflictul acesta lansează strigătul (disperat) care te împiedică să rezolvi o problemă de viață. Omul vrea să știe de ce este pus în această postură. Cartea Liane Nicolae este plină de astfel de conflicte și situații de viață pe care le-a trecut și printr-o astfel de trăire limită și le pune cu luciditate, cu toleranță, dar și cu riscul înstrăinării, prin singurătate. Salvarea vine totdeauna din plan spiritual. Naratoarea încearcă să-și creeze posibilitatea contactelor cu lumea exterioară prin investigații și autocunoaștere permanentă asupra propriei persoane luată drept personaj al cărții. Singurătatea capătă astfel speranța că mai există o rază de puritate în oameni, chiar și în cei mai ticăloși.

Adrian Botez

Poeme

Adrian BOTEZ

Început de elegie

suspin - și eu – pe unde
m-apucă
suspînul

nu – nu : suspînă la
Temelia Lumii – numai la
Temelia lumii

dar – unde-i
Temelia Lumii ?

...cad bucăți de
mortar – amestecate cu
păsări : mă uit în
jos - să văd cât de
jos – până unde
jos – cad : poate că acolo să fie
Temelia Lumii...

...o lacrimă îmi cade pe
mână – din
cer : probabil că
Temelia Lumii e-n
mâna mea - și e-n cer :

prea tac toate – uitându-și de
sine – după acest început de
elegie...

pun mâna – streășină – la
ochi : da – cu adevărat – din
sufletul meu – se vede
Temelia Lumii : ce-o să
fie – dacă Dumnezeu își va
plânge tot
Focul – adunat de-o
vecie - și încă de vreo trei sferturi
de moșie...?

Autoportret și urare

două urechi de Măgar
în Ogîndă îmi apar :
mutra-i de Cetate Spartă
gura – Rânjet scris cu Artă

cam atîta-a mai rămas
dintr-un Înger-de -Pripas
dintr-un Lăutar Nebun
adormit sub Vrăji de-Alun...

Rege sunt peste Nărozi
scheaună-mi – la porți – Irozi
Duhul – jumulte pene
Lebede - cântând alene...

Toamnă sunt – Toamnă mă cheamă
strânge-mă : va curge Zamă !
Zamă Neagră – Mătrăgună
agâmbându-se la Lună...

...nu mă îngropați în Munți :
spurcați Izvoare și Nunți !
azvârliți-mă-n Vulcani
să vă bântui...LA MULȚI ANI !

Baladă pentru Apostolul IUDA

Iudo – Iudo – frate Iuda
nu te osteni cu truda :
ne-ai trădat de ne-ai chiricit
de-am căutat și ne-am găsit
binele de la Hristos
să ne fie cu folos !

pe Hristos L-ai răstignit
L-ai vândut - ieftin cumplit :
L-ai vândut și L-ai grăbit
de-a făcut spre cer pod zdravăn :

greață ni-i de pământ reavăn
de spânzurători pe greabăn... :
dulci îs Munții și proroci :
abia-n Ei – Îngerii-s Voci !

Iudo – Iudo – treci în Barcă :
Prigoniții află Arcă
și se bucură de Moarte :
Poarta Firii către Astre !

dacă tu nu ne-ai fi fost
Cruce Neagră-n Adăpost
am fi pribegit și azi
să căutăm Steaua din Brazi...

bun e răul într-o Casă :
nicio clipă nu te lasă
de cauți Coperiș-Lumină
tocmai unde Munți suspînă...

Iudo – Iudo – vii cu noi :
aflăm Calea la Puroi
să-l scoatem din mădulare
s-aprindem în Suflet – Soare

s-arăți Hristosul din spuză
sângerând – dar Călăuză !
...să ne dai amar și crimă
de ne-nvrednicim la Rimă !

S-a dus în piață

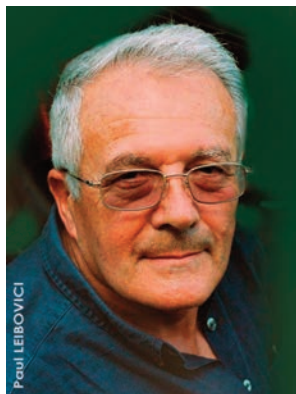
s-a dus în piață – după
gloanțe de
mitralieră

când se întoarce
acasă – pune mâna pe
satâr și pe
sateliții-rachete atomice - și-i
activează – preț de-o
macro-tocăniță – de-o
tocăniță
majoră – lipsind câteva
succesive constelații – de orișice
faună-floră

MISTERELE de la VÂRTOAPE

Paul LEIBOVICI

Un concediu petrecut în una din cele mai interesante regiuni din România, a cărei natură pe cât de frumoasă pe atât de impresionantă, o cucerire a harului ceresc pusă la dispoziția omului – SARMISEGETUZA - m-a determinat să scriu povestea pe care am publicat-o „BARONUL din DABA” - 2011.

Străbătusem meleagurile României de pe vremea când licean fiind și având profesor un pasionat drumeț - I.Voledi. Numai că, vorba românului „pofta vine mâncând”! Îmi doream să străbat Făgărașul, dar timpurile și preocupările nu mi-au permis. Până când un alt prieten - Stelian - mi-a făcut legătura cu profesorul și îndrumătorul excelenței regiuni în care „Brățările” au denumirea „Sarmisegetuza”.

Îndrumătorul din anii aceia, mă primise și mă îndrumase pe cărările - necunoscute decât prin povestiri și cu el am hoinărit zi de zi împrejurimile. Îmi făcuse legături cu localnicii satelor. Unde mai puteți adăuga, gazda la care am primit adăpost și hrană pe tot timpul șederii mele răsfrățându-mă cu de-ale gurii-bunătați originale, gustoase și prezentate în vase de ceramică a căror desene erau inimaginabil de originale.

-Dorești salată din legume proaspete - culege din livadă ce-ți poștești și din cuiabar „ouă proaspete”.

Cunoscând cărările, împrietenindu-mă cu sătenii, am descoperit „secretele

Sarmisegetuzei” pe care le-am pus, apoi pe coloanele unei cărți cu coperti de un verde pur - ca și natura în care mi-am petrecut vacanța. Numai că din acea regiune și până la Vârtoape, unde am plecat anul acesta, erau vre-o câțiva kilometri, pe care nu-i făcusem decât în anul 2019.

„Vârtoape” așa putea spune e „cât o alergătură” de numai 200 de km. Vârtoape - să nu zic vorbe mari, dar are nu numai un farmec deosebit, dar și o istorie pe care fiecare localnic, e dispus să ți-o relateze timp de zile întregi. VÎRTOAPE-e pe lângă o așezare asemănătoare - din punct de vedere al naturii - cu multe din aceeași parte a locului.

VÂRTOAPE - își are istoria după cum urmează: Pe culmea Vârtoapelor se află o întinsă așezare dacică, iar dealurile sunt stâncoase dintr-un material calcaros și e plină de mici grote care adesea mi s-au părut a fi peșteri. Ghidul mi-a atras atenția, trecând pe unele platouri - de anumite locuri unde s-au descoperit originalele ceramice dacice.

Tocmai pășeam pe una din terase, ce e drept, eram destul de istovită de oboseala urcușului care începuse din zori. Ghidul, un individ bine pregătit în domeniul geografiei și geologiei mi se adresă: pe aici pot să-ți dezvălui „secretul”: terasele dacilor erau aprovizionate cu apă, nu numai locuința acestora dar, și atelierul de fierărie.

I-am aruncat o privire și ghidul-un profesor de geografie de prin partea locului, îmi atrase atenția spre unele marcări de drum, cunoscute doar de localnici și cercetători. Apoi, mi-a spus, ca și cum „secretul” ar trebui să-l păstrez.

- Când o să coborâm o să vă arăt documente scrise. E vorba de conducte care captau apa izvoarelor de la distanță, cel puțin așa au susținut arheologii-printru care și prof. Glandau. L-am ascultat și fiecare frază

mă străduiam să o rețin până ce o voi trece pe foile carnetului meu de turist.

-Se pare că planul comorilor de la Sarmisegetuza - sunt încă din antichitate, respectiv înainte de perioada dacică.

Sus fiind pe una din platourile de la Vârtoape, îmi mai atrase atenția de cele 75 de gropi conice care comunicau între ele. Apoi, scoțând o hartă din buzunar: zona Vârtoape - unde ne aflam în acea dimineață, era cea mai importantă atât din punct de vedere strategic cât și al vieții zilnice.

Domnul profesor purta pe spatele drept ca zidul Cetățuiei, un desag, iar de ambele părți-pe șolduri - câte un termus cu apă. După ce ne-am așezat pe o mică colină la umbra unui copac am pus alimentele pe o țesătură de pânză și am tras o dușcă, de se golise unul din termosuri. Îmbucam și doar privirea-mi fugea spre natura din jur - înspăimântătoare, emoționantă de atâta liniște!

Pășeam pe cărările întortocheate și pietroase. Era cam pe la orele când un „pui de somn” mi-ar fi făcut mare plăcere. Fata gazdei mi-a bătut în ușă - aducându-mi o plăcută veste: sunteți invitatul familiei la nunta rudei noastre, Nița, cu Marin - care și-a ținut vorba: de cum s-a eliberat, a cerut-o în căsătorie... Ș-apoi pleacă amândoi...

Era o nuntă mai altfel decât cele de prin alte meleaguri... dar mă voi opri la cele ascultate, la versurile originale: Astăzi, mâine/ Nunta-mi vi /Nuntă-mi vine să mă ia/ Să mă ia de aste curți/ Și toloacă peste munți/ alți frați, la alți părinți/

El: Nu te iau de roabă să-mi fii/ci Doamnă bună-a curților

Ea: Ion Făt-Frumos/ El să fie sănătos

Ea și El s-au urcat într-o caleașcă ornată cu bun gust... băieți și fete au urcat călări pornind în urma caleștii... iar Noi... am închinat pahar după pahar!

GENEROSUL NEAGU

Cătălin TURLIUC

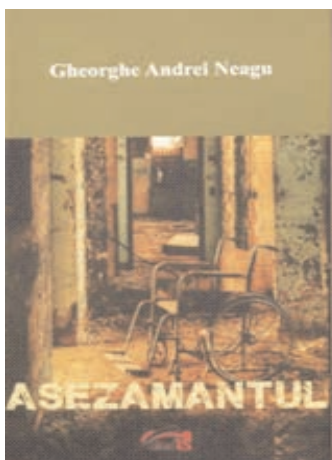
Când Gheorghe Andrei Neagu mi-a oferit cu multă generozitate câteva din întreprinderile sale literare le-am citit cu o nedisimulată curiozitate și am descoperit un om fascinant nu numai prin prezența sa, ci și prin talentul său polivalent. E

un lucru știut că astăzi sunt puțini aceia care sunt ancorați într-un singur gen literar, care pot trăi decent din scris și care, mai ales, nu încearcă să expandeze mereu talentul lor în multiple direcții. Gheorghe Neagu, un energumen, în cel mai bun sens al cuvântului, s-a avântat în viața literară cu patosul celui care a vrut să facă totul: jurnalism, poezie, critică literară, promotor cultural și editor de revistă alături de multiple alte activități care fie i-au adus pâinea de pe masă, fie i-au umplut sufletul candid și i-au satisfăcut aspirațiile spirituale. În persoana sa umorul s-a întâlnit cu gravitatea, judecata așezată cu replica spontană, generozitatea cu un anume spirit de chiverniseală învățat de-a lungul unei vieți în care ca să primești trebuie să știi să ceri dar și să oferi, zeflemeaua cu tonul grav al adevărilor greu de spus, în fine, o dimensiune histrionică și una tragic realistă generată de împrejurările unei vieți trăite din plin. Acum, când în curând va intra în al 15 lustru al vieții – pe care i-o dorim lungă și la fel de rodnică ca și până acum – Gheorghe Andrei Neagu se poate uita cu satisfacție la dâra pe care a lăsat-o în cultura vrânceană și cea națională. Posedat de geniul locului, ca mulți dintre moldoveni, coborât din ținutul Neamțului, cu înfățișarea lui care trădează bonomie, omul despre care vorbesc are deopotrivă și pe *savoir vivre* și pe *savoir faire*. Destul însă despre autorul care mai are încă destulă vreme spre a se lăsa descifrat și spre a-și ocupa locul cuvenit în panteonul oamenilor de cultură.

Romanul său „Așezământul”, publicat în anul Centenarului Marii Uniri, este un roman frescă al unei instituții aflată la periferia preocupărilor nopții totalitare prin care a trecut România regimului comunist. Tema adesea întâlnită în marea literatură, cea a marginalilor

și exclușilor, a celor neprivilegiați de natură și de soartă, temă fecundă și generatoare de emoții profunde, exploatabilă mereu din perspectiva gândirii magice, provoacă autorului abordarea caleidoscopică a unui univers aparent mărunț, dar care, epitomizează o lume complexă și complicată în care suntem cu toții trăitori și trecători. Un

roman de „râsu-plânsu” care încapsulează pasaje de strigător cinism alături de pagini pline de sensibilitate, poetică chiar. Firul epic ne conduce spre o poartă a unui

infern situat în proximitatea noastră și ignorat de mulți dintre românii care au cunoscut realitățile „raiului socialist”, infern devenit vizibil după anul 1989 când o parte din ororile lui au devenit publice și au stârnit revoltă și empatie și poate, cine știe, mustrări de conștiință colective pentru ignoranța de care a dat dovadă o bună parte a societății noastre. Așezământul este locul în care se întâlnesc o galerie de personaje diverse – bine conturate și aspectate prin har scriitoricesc de către autor - cu realitățile crude și nemiloase ale unui sistem cvasiconcentraționar, aberant și lipsit de umanitate, birocratizat și opresiv, populat de două categorii distincte de indivizi: asistații și cei care ar trebui să fie furnizorii de asistență. Prima categorie este nu numai diversă și caleidoscopică din unghiul personajelor care o populează, ci și voit descrisă ca victima unei lumi fără busolă morală, fără repere, o lume în care boala dar și inadaptarea pot fi prilejul potrivit ruperii de societate și internării într-un adevărat lagăr, în care munca forțată devine „terapie ocupațională”, iar efortul de supraviețuire revine deopotrivă asistaților și celor chemați să-i asiste. Cea de-a doua categorie, a furnizorilor de asistență, este și ea expresia decăderii de la demnitatea condiției de om fiind populată de mici și mari profitori, de obedienți, intriganți și oportuniști. Conectată prin rudenii, interese comune și complicități vinovate cu lumea așa-zis normală, această a doua

categorie oglindește în diversitatea ei tarele unei societăți care clama prin toate mijloacele că este pentru om și că dorește edificarea unui lumi populate de „oameni noi” constructori conștienți ai socialismului multilateral dezvoltat.

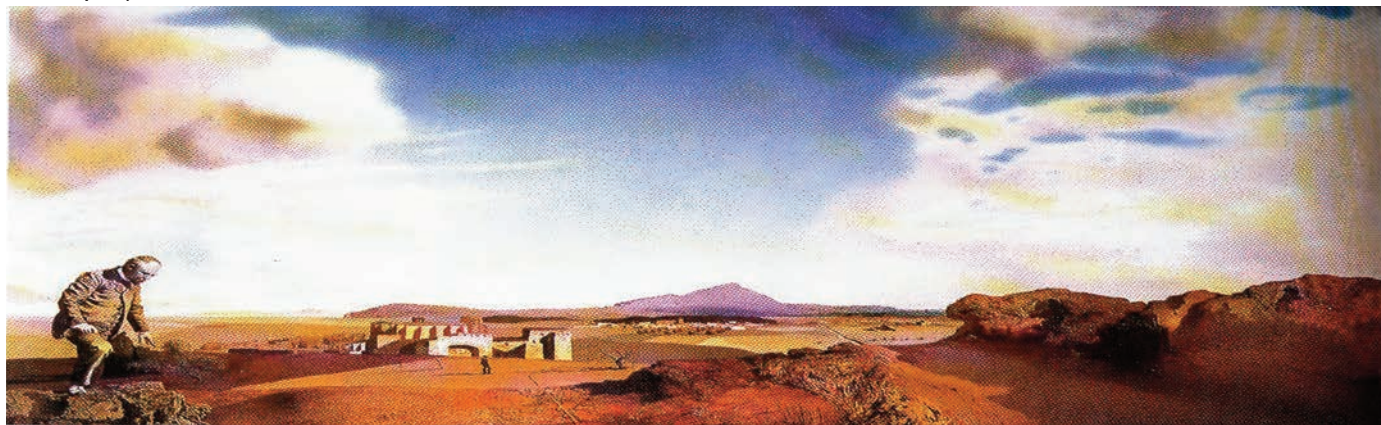
Romanul lui Gheorghe Neagu poate fi privit și ca un violent denunț al unei lumi schizoide prinsă inexorabil în capcana unei distopii care se autohrănea și autogenera cu vigoarea unei tumori maligne. Între aceste două categorii (lumi) evoluează directorul așezământului, Daniel, personaj cu destule lumini și puține umbre, un om care sub presiune devine un adaptat al sistemului și care încearcă să treacă prin furcile caudine ale acestuia păstrându-și umanitatea și sănătatea morală. Un detaliu biografic al autorului romanului, acela al perioadei în care a fost director al Căminului atelier Odobești, poate dezvălui și o dimensiune autobiografică. Dacă nu asta a fost intenția lui Gheorghe Neagu, cu certitudine, experiența sa de acolo poate fi găsită, hiperbolizat desigur – sper - în paginile „Așezământului”.

Grotescul se îmbină cu gingășia în paginile romanului, iar sentimentele ca și emoțiile puternice provocate de scriitură generează fireasca dorință de a da repede o nouă pagină a volumului spre a descoperi noi episoade ale captivantei desfășurării narative. Gheorghe Neagu a știut cum să dea ritm și cursivitate firului epic, a creat o urzeală care, deși populată cu multe personaje, are o remarcabilă coerență, a dovedit un har de povestitor care are știința de a antrena cititorul în siajul unei acțiuni mereu alertă. De la limbaj și situații „sulfuroase” capabile a stârni revolta morală a pudibonzilor și până la pasaje de profundă gingășie, scriitura lui Gheorghe Neagu este captivantă neîngăduind timpi morți și frazări inutile. Numărul morților din acest roman îl întrece pe cel întâlnit îndeobște în romanele polițiste, reacția autorităților este una „oblomoviană”, nefirescul devine un soi de firesc cotidian și aproape că ajungi să devii înțelegător cu mecanismele puse în mișcare de galeria diversă a unor „anesteziați” morali care plasează în banal adevărate drame și tragedii ale celor neputincioși și neadaptați lumii.

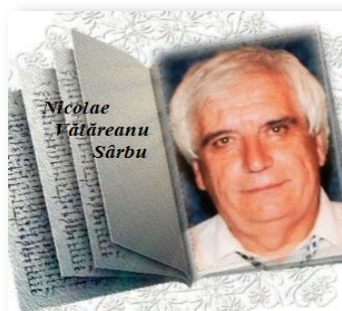
Romanul lui Gheorghe Neagu poate fi citit și în cheia „banalității răului”, dar și ca un caveat la adresa unor situații pe care generațiile de după 1989 sper să nu le fi întâlnit și să nu le întâlnească vreodată în această țară. Cu certitudine subiectul ales de autor este unul care stă mărturie revoltei sale nedomolite față de ororile unui trecut nu atât de îndepărtat, tragedii ascunse opiniei publice de atunci, situații aflate în conflict deschis cu mesajele propagandistice ale epocii care vorbeau despre grija pentru om și bunăstarea lui.

Nu e o afirmație nouă aceea că scriitura lui Gheorghe Neagu (proza evident) se circumscrie unui soi de naturalism care, pe alocuri, amintește de E. Zola și alți contemporani ai lui, după cum nici „verismul” său (relatarea nudă și frustă a unei realități în limbajul tipic acesteia) nu a trecut neobservat de către criticii săi. Trebuie însă subliniat că forța sa și o bună parte din patosul său scriitoricesc se regăsesc cel mai bine în această formulă adoptată pentru prozele sale, formulă căreia îi corespunde și o parte din profilul lumesc al scriitorului. Și Gheorghe Neagu, ca și mulți dintre noi, este rezultatul unei alchimii ciudate care a combinat sensibilitatea și gingășia, tandrețea și subtilitatea unor emoții delicate și fragile cu nestăpânita și tumultoasa exprimare directă a unui caracter puternic, rebel și nesupus, vituperant cu o realitate pe care o înțelege, dar nu o acceptă, fiind contrară codului său moral interior și principiilor și valorilor în care crede. Nu trebuie să vă înșelați, căci Gheorghe Neagu crede în înțelepciune, forță și frumusețe după cum este încredințat că nimic nu trebuie să rămână neînțeles și necunoscut creației nepereche a lui Dumnezeu: Omul.

Închei cu gândul că „Așezământul”, această recentă întreprindere scriitoricească a lui Gheorghe Neagu, se va adăuga la panopia succeselor sale literare și va fi un nou imbold pentru el în a născoci noi subiecte provocatoare care să-i pună în valoare incontestabilul talent și astfel să devină, din nou, un „hoț al timpului fiecăruia dintre noi” care ne lasă în schimbul prăzii sale prilejuri de încântare și reflecție, ca și de desfătare estetică.

Farmacistul Figuersa căutând absolut nimic, de Salvador Dali

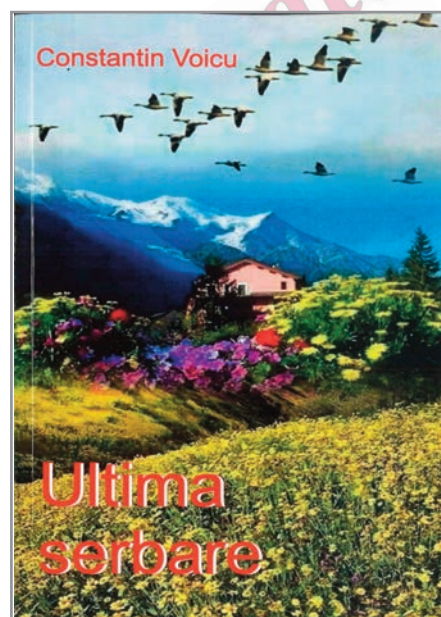

Reflecție și poezie

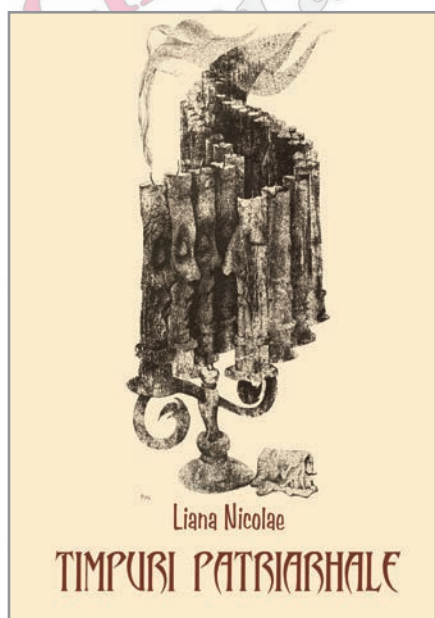
Nicolae Vălăreanu SÂRBU

Doamne iubit-o, cum îmi pun eu nădejdea în tine ca într-o năluca spre care alerg cu brațele pline de grădini cu flori și tu fugi mai departe fără să te ating. Ochii mei văd ce nu se poate vedea, urechile-mi aud freamătul sufletului tău ca o pădure de zadă, trupul meu aleargă odată cu trupul tău pe miriștile soarelui și te locuiește fără chirie. Spune-mi dacă totul este o poveste și tu ești cea din copilăria mea, de la marginea orizontului unde râuri de cleștar își așteptau cai înaripați să se adape. Unul din căpriori aș fi putut fi eu ca să nu zic cerb când tu treceai pe poteca asfințitului spre casa cu stâlpii de lemn ciopliți în inima unui popor care nu-și recunoștea arta. Și acum păstrez poza aceea cu fulminantele tale treceri călare pe un cal roib prin ierburile înalte spre podul de piatră căruia îi stăteau de strajă păduri de liliac înfloriți lângă care era un câmp de narcise. Dar dincolo de toate acestea brațele tale arcuite m-au cuprins pentru prima dată, mi-au lăsat legătura cu acele frânghii nepieritoare care-mi cuprind inima și pieptul în strânsoarea minunată ce nu se uită. Nu pot să cred că totul a fost real și lumea în care mă mișc mi se pare o forfotă dezarticulată fără minunea care ar fi putut să continue. Lumea în care se umple sufletul cu trăiri nu ne desparte de amintiri, imagini și persoane dragi, ele cu timpul se estompează și devin ca un vâl așezat peste ochii noștri gata să vadă dincolo de realitatea prezentă. Ei fotografiază realitatea din trecut plină de întâmplări, o redau în gând cu aceeași acuratețe, ba mai mult o încarcă cu un fel de nostalgie care exacerbează frumosul și-l fac prezent cu o undă de duioșie și înțelegere. De aceea orice clipă simțită face parte din zestrea noastră launtrică și capătă o aură de lumină care se varsă ca o lacrimă peste timpul trecut înfășurându-l în purpură fină. Acum sau niciodată cuvintele își caută rostul pentru a strânge și păstra filonul de aur al iubirii noastre, de mă întreb cum am putea vieții fără această iubire care mustește prin toți porii și-și caută astâmpărul și echilibrul în persoana de lângă noi. Sigur convergențele și divergențele au curbele lor de întâlnire și despărțire dar ele au ca axă iubirea și prietenia statornicită. Nimeni nu ne poate îndepărta de la calea dumnezeiască a cuvântului prin iubire și simțire a aproapelui cel mai legat de inimă și suflet. Iubindu-ne între noi îl vom iubi și pe Dumnezeu nostru. Diminețile noastre așteaptă cu bucurie răsăritul

soarelui nu numai pe pământ ci și în suflete. Și ce poate fi mai minunat decât o rază dătătoare de lumină și încredere chiar și atunci când cerul este acoperit de nori și se prefigurează o furtună. Dar întotdeauna după furtună se limpezesc apele și gândurile oamenilor, fiecare capătă un alt imbold în realizarea activității. Tenebrele se ascund și suflul muncii și al creației îmbracă valențe noi, se valorizează ideile și conceptele profunde, arta cuvântului împreună cu celelalte arte își dau mâna și apropie copia creației omului cât mai mult de creația perfectă a naturii. Credința își adaugă și ea dimensiunea aceea înalt umană de dragoste și apropiere față de noi înșine și prin aceasta față de Dumnezeu. Lumea se zbate în aceeași paradigmă a înțelegerii de sine împreună cu scopul și sensul aspirației sale spre deprinderea locului pe care îl ocupă în spațiul și timpul destinat. Caută permanent resursele care pot izvorî din interior și posibilitățile de folosire intensivă a celor existente în exterior, fără să fie afectat datul naturii de a se regenera singură. Atmosfera în care ne naștem ne formează și ne educă în spiritul tradiției și moștenirii culturale specifice, ne înscrie în spirala evoluției fizice și spirituale al adăugării la datul preexistent al destinului ori sorții, al dobândirii prin experiență și învățare a cunoștințelor necesare ori superioare, a percepției conștiinței de sine și a rolului și locului la care trebuie să aspiri în societate. Omul nu se confruntă cu natura ci se integrează-n ea și se situează într-un univers al său care-l plasează-n universul mare, infinit. E ca și cum ai spune că infinitul mic existent în noi se distribuie în infinitul mare. Poezia este un mod inefabil de a reflecta sentimentele și trăirile omenești și a le transmite prin scris, cu tot ce înseamnă forma cuprinderii lor în cuvânt și prin rostire ori citire, comunicarea lor celorlalți semeni care au cultura și sufletul deschis pentru formele cele mai înalte de percepere a realității transfigurate în forme sensibile ale artei cuvântului. Prin poezie ca și prin celelalte arte fără excepție căpătăm deprinderile înfrumusețării noastre ca spirit, ne apropiem de inepuizabilele posibilități de creație ale demiurgului și ele devin hrana noastră binecuvântată. Nimeni nu trebuie să ignore oferta de a se clădi pe sine după legile naturale ale creației divine și lucrarea sa devine opera sa.

Cărţi din biblioteca revistei Climare literare

Cogito

*„Înţelepciunea înseamnă Har, căci cu ea te naşti.
Vârsta doar o aprofundează”*

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;
web site: <http://climate.literare.ro>